

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
ҒЫЛЫМ КОМИТЕТІ
М. О. ӘУЕЗОВ АТЫНДАҒЫ
ӘДЕБИЕТ ЖӘНЕ ӨНЕР ИНСТИТУТЫ

АБАЙ

Шығармаларының академиялық толық жинағы

ҮШІНШІ ТОМ

АБАЙ ШЫҒАРМАЛАРЫ ҚОЛЖАЗБАЛАРЫНЫҢ
ҒЫЛЫМИ СИПАТТАМАСЫ

ҚАЗАҚ АҚЫНЫ ИБРАҺИМ ҚҰНАНБАЙҰҒЫЛЫНЫҢ ӨЛЕҢІ

Бастырған: Кәкітай, Тұғраұл Құнанбай ұғландары

С.-Петербург. «Восточная» электро-печатня.

И. Бораганский

В.О. средн. п.р. 1

1909

Алматы «Атамұра» 2025

**АБАЙДЫҢ 1909 ЖЫЛҒЫ
ТҰҢҒЫШ ЖИНАҒЫНЫҢ
ФАКСИМИЛЕСІ**

خطا صلغاتی درستلاو

بیت	خطا با صلغان	اوقورغه تیش	بیت	خطا با صلغان	اوقورغه تیش	بیت	خطا با صلغان	اوقورغه تیش
0	92	آطدین	22	آددین	24	بوی	24	بوی
6	95	فالقام	2	فالقلان	63	اورعاجی	63	اورعاجی
2	95	اوسده	1	اوسنده	81	چالدينك	81	چالدينك
5	95	فالبنككوی	3	فالبنككوی	81	قول	81	قول
5	96	آطانب	18	آطانب	81	اموط	81	اموط
5	96	مونهدی	6	مرینهدی	83	چالدار	83	چالدار
6	98	شهردان	18	شهردان	83	اومردینك	83	اومردینك
1	98	بینان	6	بینان	84	اویص	84	اویص
8	99	توكلارجان	17	نيكيلارجان	84	كون	84	كون
4	100	مولا	26	دولا	84	كوكساب	84	كوكساب
6	100	آرانی	26	آراغا	84	كم قاطيقصه	84	كم قاطيقصه
7	102	آرستوتیل	25	آرستاتیل	85	ایرتانك	85	ایرتانك
9	102	آرستوتیل	5	آرستاتیل	86	قاجابیدی	86	قاجابیدی
5	102	آرستوتیل	6	آرستاتیل	86	داریا	86	داریا
1	104	اورین	6	اوزین	86	مایدان	86	مایدان
6	104	سولطان	18	صولطان	86	سوبوسار	86	سوبوسار
7	104	سولطان	10	صولطان	87	قایدہ	87	قایدہ
2	110	اولانکین	18	اولانکین	87	کورديگين	87	کورديگين
2	111	چوربك	9	چوربك	88	آعزانيم	88	آعزانيم
1	113	جكندير	23	جكندار	88	جواققه جليزار	88	جواققه جليزار
4	113	اولکين	23	اولكان	88	قالط	88	قالط
3	113	بوی	23	بوی	88	آلارجان بر	88	آلارجان بر
5	115	خور	24	جور	88	بولاكدي	88	بولاكدي
1	116	53	24	54	88	قزيعيمان	88	قزيعيمان
2	117	اورعاجی	10	اورعاجی	89	اينانك سيني	89	اينانك سيني
0	117	آصبان	27	آصبای	89	قلعائين	89	قلعائين
3	118	كونكلم	26	كونكم	90	شيطانبه	90	شيطانبه
4	118	كوردیم	12	كودديم	91	ديده	91	ديده

جیل	بولیکلار	جیرلار
91	ایساکن بولبول (کريلوف)	.
92	قارعه مین بورکوت (کريلوف)	.
92	کورچینی کورچی چاقردی (کريلوف)	.
93	چیرلداویق چیکیرتکه (کريلوف)	.
93	برطاوداعی حیوانندی بر آر یصلان (کريلوف)	.
94	قارعه مین تولکی (کريلوف)	.
95	قربق ابلو قوص بر جیردان (کريلوف)	.
96	باقه مین بوقه (کريلوف)	.
96	فیل مین قاندين (کريلوف)	.
	(16 نچی بولیک آطدنک صنی)	
97	چوقباردای کیکلی بار قامص فولاق	1886
	(17 نچی بولیک آنسکمه مسعود)	
98	یا الله خورماتینکده دوصدینک محمود	
100	ایسکندیر آنسکیماسی	
104	آبادینک عمرین یازغان — اولانکنان کین یازبلغان	
105	قازاق آقنی ایبراهیم قونانای اوعلی نیک پاتراتی (صورتی)	

	بوليكلار	جسيرلار	
78	فارانكهي تونده طاو فالعب		
78	كونكم مينك فارانكهي بولبول آقن		189۰
78	اوزينكه سينه جاص اويچيل		
79	فورقبطه ميني داويلدان		1893
79	فارانكهي اوي تيرازسي طوطقين اورني		1894
80	راخت ميني طاصطاب قوبادينك طنج		1895
80	محبت دوصديق قيلوعه		1896
80	فارسام قايجرطار جورط بول زامانعي		
81	صال ديبامين سوزيه اخلاص		1896
82	سويكيمي بولاخ خضر طورسن جاناب		
82	مينك صريم جلندي آناس اونكاي		1897
82	اومرده اويده بوسيب كيم كينيكينك		
83	بوصقه آرابوب كيلدينكه طاعي مونده		
84	جولغه چقديم بر جمجوط تونده جالغز		1898
84	آصاو تيراك دولدان بويورقانب		1898
85	نورلي آصبانه طريصب اوسگان سينك سين		1899
86	جالغز جالو حالطيلداب		1899
86	قونادي بر كون جاص بولوط		
86	جوراكده كوب قازنا بار باري جاقسي		
87	آصاو طوي تنك جسين اوپر طوپر		1902
87	مونكلي شيطان خدايدنك قوعان جاي		
88	قالقاماي من اونديماي جورامين كوب		
88	من كودديم اوزون قاينك قولاعانين		1898
89	شليكين ايمين بر كون سويلاسيدي		
89	قوراصينه بربايدنك (كربلوف)		
90	جهان اوته جالغز چال (كربلوف)		

بولیکلار جیرلار

	(9 نچی بولیک صولو اورعاجی طورالی)	
63	فاقطاعان آق کومسدای کینک مانسکدایلی	1884
64	ییلیکدای آرفا صینده اورگان بوریم	1889
	(10 نچی بولیک جازغیطوری)	
65	جازغیطوریم قالمایدی قیصدنک صزی	1898
	(11 نچی بولیک جاز)	
67	جاز دیکون چیلده بولعاندی	1886
	سالمه نسیمه بعضی لایه	
68	ضرور بولوط توسی صوبق قاپطایدی لاصبای	1888
	(13 نچی بولیک فص)	
70	آز کیمدی دینالی آق صاقالدی	1888
	(14 نچی بولیک آنسکچیلق طورالی)	
71	فان صونارده بور کوتیچی چیعادی آنسکه	1886
	(15 نچی بولیک پیر بوودلار — آنیکین ننگ صفانی)	
73	جاصینان توسین بیلاب صر برماگان	1889
74	تاتیاندهنک آنیکین گه یازغان خطی	
75	آنیکین یازغان خطی تاتیانده گه	
76	آنیکین تاتیانده گه ابکنچی یازغان خطی	
76	تاتیاندهنک فایطارغان جوابی	
77	آنیکین اولاردا کیسی آبابی اوزی شعارغان	
77	آصقه طوبیعه بارا طوعون	1890

48	48	48	49	49	حل
1896	ساعاتدينك چيقلداغى ايماس ايرميك	بوليكلار	جيرلار		
1897	الله دىكان سوز جىنكىل				
1898	جورىكده قابراط بولماصه				
1902	طوطى قوص توستى كوبالاك				
	اللهنك اوزييده راص سوزييده راص				
(6 نچى بوليكل نصيحت طورالى)					
1886	باضارعه فاراب طورسام هر كم بارار				
	ابنظرناطده اوقوب جور				
1889	ساولينك بولصه كيودانسكده				
1891	جاصديقندنك اوطل جالينداب				
1894	اسيم باز بوليه هر نيكه				
1897	كوك طومان آلدىنكداعى كيلار زامان				
	سينيه جورطفه طورساده فانيجه ماقطاب				
1899	آدام بر بوق كوتاركان بوقدينك قابى				
1901	جافراغى قوارغان ايسكى اومينين				
	قوانبانكدار جاصديققه				
	اوصى قمر قازاقه				
(7 نچى بوليكل زامانداص طورالى)					
	كوزينان باصقه اويى جوق				
1891	منسيناوچيم ناداندى				
(8 نچى بوليكل سيكزاياق)					
1889	آليصدان سرماب				

بیت	بولیکلار	جیرلار	قمل
37	آل سیناین سیناین		
38	کولینکده باصین اوضارطب		1895
38	آدام تنک کی بر کرداری		1896
39	قواطی اوطدای بورقراپ		1898
39	صوم دونیا طوناب جاطر ایسینک بارمه		
39	اولسام اورنیم قارا جیرصیز بولمایمه		
40	ایسینکده بارمه جاص کونینک		1899
40	جور یگم میننک فرق جاماو		
40	جور یگم نینی سیزاسین		1900
40	کونکل کوی طاغیده		
(4 نچی بولیک عاشیقلق طورالی)			
42	جیلستر تونده جاریق آی		1888
42	اؤلده بر صووق موز آقل زیریک		1889
43	جور بولدی جانیم		
43	سین مینی نیتاسین		
44	آبطدیم سلام فلم قاص		
44	قیصطرب ماقطایسز		
45	قزاریب صورلانیب		1891
45	کوزیم تنک فاراصی		
46	ایصیطقان صوویطقان		1893
46	عاشقندن تلی تلسرتل		1894
(5 نچی بولیک اوی طورالی)			
47	جاقسلیق اوضاق طورمایدی		1893
47	ایلالی صوغه مای بنیاس قوی اوتکینسکه		1895
48	اولسه اولیر طایعات آدام اولماس		

جیل	بولیکلار	جیرلار
	فاراچمده اوهر طور	26
	جاص اوسیریم زامانداص حافا قلدی	26
1895	طالای سوز بودان بورون کوب آیطاقمین	26
	آچ قارین جوبانامه مایلی آص جیمای	27
	بالایق اولدی بلدینکبه	27
1896	مالعه دوصدینک مونکی جوق مالدان باصقه	28
	طوعزغان آطا آنا جوق	28
	بر صولو فز طوریدی خان قولینده	28
1898	بولدیده فارتیه ایل ایچی جاریلدی	29
1901	اویالامین دیکنانی کونکل اوچون	29
1903	جالینمین اوطدان جارالیب	30
(2 نچی بولیک اولانک طورالی)		
1887	اولانک سوزدنک بادشاسی سوز صاراصی	31
1888	برآودنک کیسی اولسه قارالی اول	32
1889	من جازایمین اولانکلای ابرمیک اوچون	33
1896	کونکل قوصی قوبقچرشار طرافقه	33
1897	قولاقدان کیریب بویدی آلا	34
(3 نچی بولیک اوزی طورالی)		
1885	جاصیمده علم بار دیب ایسکارمادیم	35
1886	بادشا خدای صیندیم	35
1890	کیندیک طالای جرگه ایندی	35
	اوزگه گه کونکلم طوبارسینک	36
	کیده ایسار کونکل قورعینک	37
1892	نه ایندایسینک کونکلم نه ایندایسینک	37
	جوریکم اویسای صوقبه ایندی	37

فهرست

بیت	(1 نچی بولیک خلق تورالی)	میل
2	قارطابدیق قایعی اوبلادیق اویقی سرکک	1886
4	قارطابدیق قایعی اوبلادیق اولغایدی آرمان	
5	قران برکوتنی آلمایدی صالحه بابطاب	
6	قالینک ایلیم قازاعم قایران جورطیم	
7	بایلار جورچیغان مالین قورغلاطیب	
8	کونیکلم قایطدی دوصداندی دوصبانتاندی	
9	آداسقاننک آلدی چون آرطی صوفباق	
10	برداورین کیمدی کونیککه بوز بالالیق	
12	جکندار اوبن آرضان کولکی قیباط	
15	صابرسز آرسز آبرینچاک	1887
16	بوتان ایلده بار بولصه	
18	ایشم اولسکان صرطیم صاو	1889
19	بولص بولدییم مینیککی	
21	ماز بولادی بولصینک	
22	بلمدیدان شیققان سوز	
22	برادان براو آرطیلصا	
23	بای سیلیدی بر سیلیدی	1890
23	ایم طابالمای اوط جالیندای	
23	زامانه آخیر جاصداری	1891
24	قایعی شیعار ایلنمان	1892
24	بوی بولعاننک	1893
25	آنط منان طارقاییدی	1894
25	قایتسه جینکیل بولادی جورط بیلاماک	

آرطیقچه آیطقان سوزداری قاندای آیتاوبرنه تورلی نصیختین بولسین جاص لاره
عبره بولیب آدامچیلیعی توزالار دیکان سوزدی آیطب اوטרودان قانچه واقف
بولصاده هیچ جالقبای اینطالی کونکل مین ییک راختدانب آیطب اوقطرب
اوטרوجبیدی. بول واقفده بر آدم آنچاین شارواجایی نان ابل جلئی نان سوز
سویلاسه ییک رینجیب آچولانیب فالوچیدی. قانچه خلق نادان بولصاده آبادنک
نصیختین کوب طنکداب قاصینده بولعان جکندیر اوزگلاردان بر تورلی مدراسه دان
اوقیعان علم جولیندای کسی سقلدی هر نرسه ننگ جونین بلیب جامان جاقسینی
کوب آیریپ ناداندیقدان چیعب فالوچیدی. اوز آلدین مدراسه بلیب اوقصه
اوقباصده خلققه بلسکانین آیطب اویرات او طرعانین اینک قزیقدی اومریم
دیب یازعانی

آقرین جوریب آتیق باص * اینکباکنک کیتباس دالاعه * اوسطاطدیق قلعان جالقباص
اویراتودان بالاعه *

آبای دنک اومریندیکی اینک جاقسی کوراطوعونی طازا کونکل مین دو صدیق
ایدی اوزگه دان طالبماصه حاطین بالالارینک دوصقوی صولارمین بولصاده ابلجرا-
سیب سو بوسکان اومردان آرطیق اومر بولمایدی دیوچیدی. محبت سز دنیا دوص
حیوانعه اونی قوضینسکدار * قزیقدان اوزگه فالسانک بوص * حاطی ننگ بالانک
دوصینک بار * جوریکی جومصاق بلسکان قل * چین دوص طاپسای طینچیماس
قاند مافطان باری طول * دوصسز آوبز طوچیماس.

کاکطای اسحاق اوعلی قونابایوف.

کوچتی بولامندیб طالب قلعانان باصقهنی اویلامایطوعون واقتهده اوسدنی ددب
 صول سبیلی یازوچیلیقدنک اوزیده ایکنجی داراجدهه قالیب صالحی بولیبه
 بیربریک اولعاینکقرعان کیزینده اوکینچ توسیب جاصینان علم جولینده بولمای
 قازاندنک آیعاپی مین جورگانديکدان کیشیرکان اومری تنک یازغان اولانکی تنک
 ایراتسز بولیبه یاکه عبره آلماقده جارامایطوعون آقلعه صیمسز جیری بولصه
 کیونکی زامانداعی صناوچی جاصداردان اوزی تنک ترسیاسز اولکيسز اوسکان
 اومرین آیطب نادان ایلدنک ایچنده نیچه تورلی مشقت آورهیچیلیکین بویدی
 ایضا کیزیب اوتکان حطام بولصه آیاب آز سوکه کورینکداردیب یازغانی
 اولسام اوزیم قارا جیرصز بولمایمه * اوتکر تل بر اویالچاق قز بولمایمه
 محبت عداوتین مایه دانداسقان * قایران مینک جوریکم موز بولمایمه
 آمالسز تعدیر بر کون کیز بولمایمه * براوکه جای براوکه تیز بولمایمه
 آصاو چوریک آیاعین شالیص باصقان * جیرین طاویب آرطیقه سوز بولمایمه
 صونده جاباب بیرالمان من بیچاره * سیندارکه ایرکین تیار بایقاب قارا
 ایکی کویماک بر جانعه آدالتهه * قانی قارا بر جانمین جانی جارا
 جورا کینک تنک تویینه تیرانک بویلا * من بر جومباق آدامین اونیده اویلا
 صوقطقالی صوقباسز جیرده اوسدیم * منکمین جالعز آلصدیم کینه قویمه
 جاصیمده آلبط اوسدیم اویدان جیراق * آیلاعه آج وعهده جاقدیم چیراق
 ایرته اویاندیم اویلاندیم جیتالمادیم * ایناک باصدی کوب کوردیم ایلدان براق
 اوی کیرکلی تیمادی ایرک اوزیمه * صاندالمه مین کون کیچکان توسبه ایزیمه
 اوزی ایرمای ایرک برمای جورطخورایتدی * سن ایرکه طنچ اویقظاط باق سوزیمه
 ایشم طولعان اومین اوره صرطیم دوردای * من کیلماسکه کیستارمین توك اوندیرمای
 اولانک چیرکین اوساکچی جورطقه جایار * صریمدی طوقظاطاین آیطسا بیرمای
 آبای یازغان اولانکدارینان باصقه آنچاین اوطرعانده کوبی نسه اوزی تنک
 قزیقدی کوریب کونکلی راحت بولاطوعینی سوزین اوغاردیکان بالاشاعهسی
 واغیری جنکا طالب بایدی جاص جکتدیر اورطاصینده اوزکه ایل سوزی
 شاروا سوزی سویلانهای اوزی تنک بلکانین سیزکانین آیطب آدام تنک آدامچیلیعی
 قاندای منازبن توزالادی قاندای قلغن بوزیلادی علمدی قالای ایزداوکه کراک
 اومردی قالای کیشره جون بولادی بورون قاندای عالم لار اوتکان اولاردنک

جيارسام اوکبالامه کوب جمانداب * اوزگه آلیص ایل قومار بولیب آبايدنک
اولانکیس جازدیریب آلیب جییلعان طوبده آبايدنک نصیختین اوقصه اوقباصاده
قولات قویب طنکداب او طرعان دارینه قاراعانده قابطه اینک جاقین طوسقان
ایلی طوبقطی تنک کوبی آبطقان سوز یازغان اولانکی مین ایسی جوق بولیب
اوزینه جاولیق اولایطوعونیه ایضا بولیب جازغانی .

بادصه خدای صییندیم * طورا باصطا اوزینکه * جاوجاعادان آلعان کون
جان کوریناس کوزیمه * آرعن نایمان جییلصه * طانکر قاعان سوزیمه * قایران
سوزیم خور بولدی * طوبقطی تنک ایزینه

آبای صونکعی واقتلارینده ایلدنک پارتیاسینان ده جالعیب هم آبطقان سوزدی
اوعیب جورط توزالاتوعون سقلدی ایماس ایکانین بلیب کونکلی قالینکقراپ اوزی
سوزگه آرالاصبای اویده جاطامیندیپ جازغانی .

منسب اوچیم ناداندی * آفلز دیب خور طوطب * توزاتباک ایدیم زاماندی
اوزیمدی دبات ضور طوطب * طاپادیم کومیک اوزیمه * کوب نادانمین آلیصب
کونبادی هیچ کیم سوزیمه * آدینیه قاریصب * آرنه مین ایل کتیدی * قوقیلاندی
ماطقانندی * قورط بتدی کون اوتدی * جاریلعا خدای جاطقانندی .

1904نجی جلی 14نجی مایده ، آبايدنک اینک جاقسی کوراطوعون بالاصی معاویه
دنبادان قایتدی . اوصی بالاصین گورودیسکی اوچیلیچشادان اوقیطب جوریب
دین صاولیعی ناچار بولعانصونک قایطا قولینه آلیب ایدی بول اولیم آبايعه دیم
قاططی باطیب کیتدی اوزی بر تورلی صنб جوداب ایلدنک آنه منه دیب
اواطامین دیکان سوزینان ده اولاق جیرده جالعز او طرعیسی کیلیب هیچ نرسه که
آرالاصبای معاویه دان کین 40 کوننان صونک اوزیده دنبادان قایتدی . مرحوم تنک
1893نجی جلی یازغان بر اولانکی کیلکاندای جوراکمندی قان قلدی * اوتسکان
آدام اولکان جان * آقل ایزدیب ایزارلاب * بارین صتاب صاندالغان * برین
طاپبای صولاردنک * ایندی ایشیمه اوی صالغان * طولا بوییدی اولاطدی * باری
آلداعیش صوم جالغان * باصینکه تیدی بابقادینک * بارینان باصدی چایقادنک
طاعی بارمه آبطارینک * نانعیچ بولسانک ایندی نان

(2)

بورونده آبیطلب ایدی آبای بالاجاصینان فازاقدنک تاوبر جکتی پارتیاده

اوصى اوزى نك او كى كك اندى كىنان بالالار ين اورص اوقوبنه نىرنى اوزگه قازاقچه بالاصين مال فايداسينه ياكه ماقطان فايداسينه بوله اوقىطبای برعنه علم بلب چىعارماقه جهد اينى كك انين اولان كىنه يازعان:

آدام نك بر قزى بى بالا دى كان * بالانى اوقىطودى چىك كورمادىم بالامدى مدراسه كه بلدىب بىردىم * خومت قلسين چىن آلسين دىب برمادىم اى كىچى بالاصى عبدالرحىمدى كورودى كوى ايشكولدى بترىكانصونك تومىنسكى رىيالى اوجلىچشادان اوز آچمىسەمين چىبارىب اوقىطدى. قازاقدان اول اوز آچمىسەنه بالاصين اوقىطقان اوصى كى چىعار جلىنه نيچه يوز تىكه راسخوط قلىب. عبدالرحىم رىيالى اوجلىچشانى بترىب بترىبورخداعى تىخالوگىچىسكى اينستىتوتكه توسامندىب بارعانده اوئده لوسوىسكى دىكان بول جاقده اوباز بولعان طانص كى جولىعب صونك ساوبتى بوبونچه مىخايلووسكى آرتىللىرىچىسكى اوجلىچشاعه توسكان. اودان بترىب چىققاننان كىن؛ ابل نك سورىنه اومىد قلىب جورگان علمه زىراك خلقىنه اينكك قلماقنى قارض يىلكان عبدالرحىم 1895 نچى جلى 27 جاصده واىنوى آرتىللىرىچىسكى آكادىمىكه توساككه داىندالىب جورگانده «كاستايد» دىكان ناوقاص بولىب دنىادان قايتدى.

اورص علمىن كىتابده اوقىعاندىق آبايدنك كونىكلندىكى آقىندىعين قوزعاب آباى اوزىن قازاقدنك عبرات الاطوعون آقنى بلب اىلدنك شاطاق سوزىنان قاجىب اولانك جازىب اوطرماق بولدى اوتىككنى مىن اىلده طنچىنه قوبعان جوق براق هر براوى قوزعالعان واقىتنده كىز كىلگان كاعزعه بازىب طاصطاوچىدى اوىس قلعان جاصدار آلىب طاراطىب كىتوچىدى. آبايدنك خلقدى سوكىب چىعارعان اولانكدارى قازاقدنك قاي چىتىنه بولصده جابىلدى.

آباى اوزى نك تىرانىكان جازا طوعون آقنى اىكانىن بلب اىلدنك اوعم سزىدىقدان آنچاين اولانكان ارطىق قدرىن بلماكاندىكىنه اىضا بولىب يازعان اولانكى باطردى آىطسام اىل چاوىب آلعان طاب * فزدى آىطسام قزىقدى آىطسام قزىدمالاب * آنچاين كون اوتىكزىك آنكىمىه اوچون * طنكدار ايدنك بر سوزىن منكه بالاب * آفل سوزكه اينطاسز جورط چابانداپ * كونىكه نىماق صوعاندىب جورطابانداپ * كىسم سىنكىكان جىب كىتار بلمىسز كوب

Кийин Синдиркیده аیدی Аянакдаб

Абай Алде бөинө Бткан онирин жарыкче Чечарыб Блдералмай Китогде
 Бولا طوعون ایدی اکرده 80 نچی یلنده جیر آوداریب کیلکان میحالیس دیکن
 بر بلدی کسی مین طانص بولماصه هم میحالیسن ماکاویتسکی دنک آطینه
 باصلعان قازاقدنک ایسکی عداة غرقی دیکن کتابدی جازیب آلانندیب جورکان
 گروص دیکن کسی که طانص بولماصه بول گروص هم میحالیس آبادیبکینه قوناق
 بولیб كیلیب کیستب جورگان. ابایدنک علمعه یتین توزاب جیارماککه
 اوصی کسی لار اولکان سبب بولعان. آبادی اورصدنک ییلکیلی یازوچی سی لاری
 پوشکین لیرمنطوف نیسکرافوف طولصطوی تورگینوف صالطیکوف داصطایویسکی
 ییلینسکی دوبرولووف پیساریف دیکن کسی لاردنک چیعارعان کتابداری مین
 طانص قلعان آبای اوله اولکانچه میتنک آکیمنان آرطیق جانی آشیرلیق قلیب
 دنیاچه کوزیمدی آچقان میحالیس دیب آیطب او طروجیدی.

Абай صонке замандаринде: айсынсирденк, аупитин, аويسденк,
 позитионуй حکمالعين, ديريرденк. ياوراپاتنک علمی طورالی جازعانين
 شیرинشويسکی دنк. زامانداعی یازیلعان ابستانیلاردی هم اونک اومرين اوقیب
 او طروجیدی. آسیریه آبای لیرمنطوفدنک یازعانين اوناوچیدی بونک اولانکين
 قازاچهده اولانکمین پیریؤود قلیب ایدی: دوما, كينجال, پاروص و مالیتوا
 دىكان هم غيری بیتلارينده پیریؤوطداب ایدی.

Абай крйлофденк басналаринде пирйүүд қлді қазаднк аועимне инккайлы
 дйб Абай қазаچه اولанкемин Аикінди пирйүүд қлді қазак اورطاصينه قاططی
 جاییب کیندی. قازاقدар татйанеэнк حطين ييك طانکصیق کورادی. Абай
 аузы طولصطوی مین صالطیکوف دنк шақртй аیدی. اورص ашкولينдаعی
 балаларднк Аиқдй علم айзаламай Адואкат бولیб палитсе خدمтиндакі توره بولیб
 فايدة طايباق بولا طوعونين سوکيب اولاردی طولصطوی صالطیکوف ايچشیدرين
 كتايين اوقيب صولاردنک جولینده بولدیб اولانک شعارعان

Абай аузы жасинде علم ақиялмай қалғанин Арман айтб язған اولанкі
 жасмде علم бар дйб айскарамادیм* فايداسين كوره طوريب تيسكارمادیм
 аиржитканصонк тосбаді ауысime* قولимди ميزکیلينан كيچ سيرمادیм

براق خلقدنك نادان واقتنده چيغب ايسل اوناري نك فايداسين كاميل^۱ كورسا.
 تالمای قزيقدی اومری نك باری ابلدنك چويلداق پارتیاسی مین آوره ایسکده
 اوتدی. بول طورالی بر اولانك آزالدە تانکریم صوری ابتدی * آرزو ایلمین آوره ابتدی
 جالعز اویده کونکرانندی * تعدیرعه بلدیک کونککاندی * آدام دبلان دانکتم بار
 آدام قلماص خلغم بار * اوتریکین اوساککه * بایگه آطیندای آنکقلدار * طولاً
 بویم چمراندی * بارمه طوبقه چاقیرمای * جاط اوینکده چاطیلمای * چیدارمینبه
 باقرمای. جاطوعه چیقهای اویده ابتدی *

آباء 14 جاصداق براودی ماضاق یا که قالجینک قلیب قوربی لار اورطاصینده
 اولانك چیعارا باصطاعان اولار جاطقه اویرانب آیطیصب جورگان براق اوزی
 اوغان اولانکچی ایکانیندیب کونسل قویماعان. قازاق اورطاصینده آقیندیقندنك
 فلانداق کادیری جوق نرسه قایداعی خوشامینن براودی ماقطاب اولانك آیطیب
 بردیمه آلمینبه دبلان کیدای آدامدار آیطیب جورکانصونك. قازاقندنك توره لاری
 ماقطانده قلادی ایکن طوقی مزدان باقصی یا که آقین چقبایدی دیب. صونکھی
 واقتده آبای اوزی اولانك نك اونار ایکانین بلیب جازا باصطاعان صونك
 بورونکھی آقیندار نادانیدیقن اولانکدی اونار اورینده عبراة اوچون آیطیهای
 تیلانچیلک اورینده آیطقانیدیقان آقین دیقیدینکده اولانك نك ده قازاق اورطاصینده
 نهاسی کیتکاندیگین آیطب اوزین اولاردنك ایراتی نان باصفه قلیب آلماتق فایده
 اوچون ایباس خلقدی علمعه اومطیلطب کونسل کوزین آجبافقه عبرة
 اوچون جازعانین بلدیریب اولانك چیعارغان. بورونکھی ایسکی ییدی طورصام
 بارلاب * ماقالداق آیطادی ایکن سوز قوصارلاب * آقینداری آقل سز نادان کیلیب
 کورجیردی اولانك قیدی جوقدان قارماب * قویزین دومبرا آلیب طوبده صارناب
 ماقطاو اولانك آیطیدی هر کسکه آرناب * هر ایلدین اولانك منان خیر تیلااب
 کترکان سوز کادیرین جورطدی چارلاب * مال اوچون تلین ییزاب جانین جالداق
 مال صوراب براودی آلداب براودی آریاب * جاط ایلده خیرچیلیق قلیب جوریب
 اوز ایلین بابدیب ماقطاب خدای قارعاب * قایدە بای ماقطانچاققه بارغان طانکداب
 جیسده بای بولمایدی قانچه مالدی آب * قازاققه اولانك دیبکان بر قدیرسز
 بلجراق کوریندی صولاردانکداق * ایسکی بی چه اوطرمان بوس ماقالداق
 ایسکی آقینچه مال اوچون طورمان زارلاب * سوز توزالدی تسکداوچی سینده توزال

«Ақынды азде бұлсе аслам дини елмй кырыб кйла жауапан жнкар заман
 ннкар аратымнн абай ерыбе фарсыбе туркйбе кнбадарды куб афйб оларднкар
 аичндакй елманн олскан жбрдар бұлды сул талаб манн қрде ерыбе фарсыбе
 ед абандан артык блатуеон еп кйм бұлмандй жалла афйеан елмй бар мольде
 қожелар абандан қажыб جوروجىدى اوزگه جىرده اوترىكدى چىندى جورطدى
 اوزىنه قاراطب جوركانده ابابى الدىنده ناداندىعى بلىنب مسخرابولىب
 قلامىنبه دىب.

«Абай еиادات турасынде куруау сурты тқау ксй аиас аидй жай
 واقده نمازدين كوب اوقىماوجىدى براق رمضان اينده اوراضا اوصطاب نمازدى
 صونده اوزباى اوقوجىدى اول اوقىعان كىزىنده اوزگهلاردى اصيعص اوطرىب
 سىندار كونكىلدى آلانك فىلاسىندار دىب اوزى جىكه اصىقبابى اوفىب اوطرىب
 آلوجىدى.

«Асырысе етқадақе ыиكم محكم ايدى نه ايس قلساده نه نصيخت ايطساده
 مناو خدايچلققه جون بويتسه ادامديققه جون دبوجىدى عىباداتدنك اينك
 اولскانى كونكىلدىنك طازالىعى ادام بالاصينه جانى آشىرلىقديب سурты مين
 صوفى سينب تقواسىنعان كسىنى قاططى اوناماوجىدى مونداى ادامدار خلق
 اوچون عىبادات قلادى حقلقبن چىن кукраكى ايباس قارا جورطقه خورمتدى
 بولماقدان باصقهسى جورديب. خدايه چىن كونكل مين عىبادات قلعان كسى
 حفيه قلادى دىب بول турالى ابطقانى.

«الله دىكان سوز جىنكىل * اللهه اوبىز قول ايباس * اينطالى جورىك چىن كونكل
 اوزكىسى حققه جول ايباس *

«Абай 30 жаснде барже елқу ортасыне ағаи жаулыб бلىкды бұлды
 бутан айлднкар баспчы адамдарды қуде тамер бولىб жақындық қлыб араудық
 жаулық қлмай جورды аурлық қлған ксйге суорлық қлғандаре жараны абамай
 салыб қатты қсм жылқу курусауожыды. ауры аулы ннкар манкынан جورалмаожыды
 براق اوصى اوربىنى قاططى طىامىن دىكاندىكدان قازافدنك بورونسكى заматнан
 بارىمطاچىل اذىتى قالماعى قىن بولىب ابل аичنده كونابىн دىكانдар
 پارتىبا قىلىب كعب آورە قلدى. ابابى بركىزى كلىب طورعان صامарود ايدى

қаззақ ақысы айбраһим қонанбай ауылы
(1849-1904 г.) (1904-1904 жыл)

قارطانك طارطانده خلق مككاگه نارغاندى بلمايطوعين واحسينده اول
 باصطاب مككه باريب اونان كيلكان صونك هچ بر دنيا سوزينه كويساي برعه
 عباداتين قليب اولگانچه اويدان چيقاي اوتيدى.

آبادنك چيچاسي اولجان قارقارالي اوبازينه قارايطوعون قوو ابدىراي
 مرجق ديكان جيرداكي قاراكيك بوشان رويان بيريتس ديكان بيدنك طوقى.
 قازاق اورطالصينده ابلدى كولديرگي قالجينكي مين سوكيب چيچانديكن اطاق
 آلان قانطاي طونطاي مين طويسقان طورباننك قزى ابدى. طونطاي اوزى
 مالدى كسى ايكان بر ايكي آويرغانده قوجه مولدالار جيلىب كيليب كونكلىن
 صوراى ييريدي آخيري اولار جولى آويريب قاططي بوليب جاطقانده قوجه
 مولدالار طاعيده كيليب كونكلىن صوراى اوطرغانده آبطيندى ديدى. جازيله
 جازيله قوجه مولدالار داند اوياط بولدى ايندى اولماسه بولماص ديدى.

آبای 1845نجى جلى جيلان جيلينده طودى.

1904نجى جلى اولوجلينده 60 جاصينده دنيا دان قايتدى.

آبای 10 جاصدان 12 جاصقه چين قرده مسلمانچه اوقيب 13 جاصقه
 جيعارده سيمي ده مولدا آحمد رياضتلك مدراسه سينده اوقيان. مدراسده جوركان
 واقينده اوچ آبدای اورصدنك پريخودسكى اوشكولينان اورصچه صاباق اوقيان
 آخيري توره جل مسلمانچه 3 آبدای اورصچه اوقيسانصونك 14 جاصده
 صاباقدان چققان. 15 جاصداق بالايق قلماي اولكانداردان بلى آرطيلب ابل
 ايچنده جورطدى اوزينه قاراطيب باسچي ليققه بورونكعى تورالامين طالاص
 قليب آكيسنه اولكان كومىگى تىكان. طورعيلاص ابلدنك جاقسى لارى بالاصيناي
 اوزينه قاراي باصطاعان. اول واقينداى ابلدنك آدامدارى نه قلسده آطا.
 لارينداى آطاقدى اولكى آلرليق بى بولدى دىكان براق اونداى بى بولوعه
 زاماننك اوتيب كيتكانين قايدان بلسين. 20 جاصينده آبای خلق اورطالصينده
 مانكدای باصى چيچان بولدى خلق جانان بورونكعى آدبتدى غرقدى ايسكى
 بليكلى بى لاردنك قين ايس طورالى قلاطوعون بليكدارين كوب بلسكان. اوزىنك
 زبهنى آرطيق بولعانصونك كارى مافالداردى نيچه تورلى قازاق دنك بلمى لارى
 مثال اوچون آبطان آنكيمه لاردى برين اومطباى بلب آلان: قازاقدنك ايسكى
 زامانى بولصه بورونكعى قازاقدنك آطاقدى بىي نك برى بولماى آيق ابدى.

قافى آباى (ايراهيم) قونانباي اوعلى ننگ اومرى

قافى قافى

(1)

23نجى ايوئده 1904نجى يئنده طوعان جيري چينكعس طاوئنده دنيادان
فايطى آطافدى قازاق آقيني چينكعس ايلي ننگ قازاى آباى قونانباي اوعلى
كتابچه چين آطى ايراهيم براق قازاق آديني بويىچە چيچاسى ننگ ايركيتىب
قوبعان آباى آطين خلق آطاب كيتكانديكان بزدە آباى ديمز.
آبايدنك آكه طوفى طوبوقى عە باسچى بولعان بى بولعان يىلسكىلى آطاسى.
نان ايدى. اولكان آطاسى ايرعزباى 1750نجى جل شاماسينده ايرعز ديكان
اوزانده طوعان ايكان خلقى ننگ قول باصى باطرى هم يىسى ايكان طوبوقى ننگ
آز واقسينده توركيستان جاعينان ايلين باصطاب آويب كىليب اوصى چينكعس
طاوى مال باعوعە آصە چارامدى جير ديب اوزين قىلدى. اونانصونكى
آطاسى اوسكىنباي بى خلق اورطاسينده آديل بى آطانيب بوتان آليص ايلدنك
آدامداريدە اورطالارينداى اولكان داولارينە صول كىنى ايزداب كىليب
جويگىب يىليك ايطقريب بىب قايطادى ايكان. اوز آكسى قونانباي جورط
آوزينە قاراغان قاطدى ايسى كسى بوليب بوتان ايلداريدە بىلاب ايل ايچينە
برعنه توره طوقسى صولطان بوليب جوركان كرده صولارمين طالاص قارقارالى
اوكروگينه اول قازاقدان صولطان بولعان كسى ايدى. واحتينداى ايلدنك قور
مسلمانين ديكانتان باصقه دين ننگ نه ايكانين بىلمى قان جيب نيچە تورلى
ايريمدارعە طايىب جوركانينه قاطدى طيمو صاليب آنيق شريعت قوسباغان
ايدى قلغان غبرى بوزيق چيلق ايس قلغاندارعە ييك آوبر جازا صاليب خلقة
آويل باصى مولده اوصطاطيب قدرى حال علم ننگ جولين كورساتيب اولگى
صالغان. اوزكه جورط اورصدان بالاصين جاصريب جوركاننده بالالارينە
اورصچه اوقو اوقوطيب حليل الله ديكان بالاصين اومسكى كاديتسكى كورپسدان
اوقيطب اونانصونك مسكادواى پاولوويسكى كاواليرايىكى ايشكولدان اوقيطب
صاباقدى جاقسى بتريب كارنيت بوليب خزماتده جوركاننده آوريب دنيادان
قافى ايدى.

ايسـكندير موني كوريب از طور ادى * حاكيمدى اولاق جيرگه چاقير ادى
 طانك قاللاق ايس بولدى مونك اوزى * مانيسين ايطب بيرچى ديب صوراد ۵
 بول ادام كوز سويالگى ديدى خانعه * طوبامه ادام كوزى منك مين صـ
 جيميت كوز جبر يوزينه طوبامصاده * واسه طوبار كوزينه قوم نه بد
 كافر كوزدينك دونياده آرانى اولكسان * آلعان صابن دونياگه طوباميلدان
 قانچه ترى جور سده اولگين كونى * اوزگه كوزبن بر ذاباق بولدى ايسكان
 آچولانبه اى بادشام ايطابن دات * آلطون قاقبه برمادى سرگه روخصات
 صيى صورادينك بركانى بر قوسويك * موني كوريب آليسكر سزده عبراب
 اويلاب اويلاب بادشانك موينى توسدى * خدايم كورساتديديب بول بر ايسدى
 بيكارليك ايسكان مينك بول ايسم ديب * قولين آليب جورطينه قايطا كوشدى
 آزاق سوز ايتديم بندى بول آنككيمه * موني براوزگه سوزنك برى ديمه
 قارنك طويصه قايغرمه ماقطان اوچون * طوياس كوزينك طولارديب قايعى جيمه
 قواومرجولداص بولماص آلاق اوتار * اوز كولكينكه اوزينك قارق بولمه پيكار
 اوياطينك مين آرينكىدى مالعه صاطيب * اوياطسزده ايمان جوق توبسكه جيتار
 ماقطاناسين براوگه ماقطاسين ديب * شاو جايمنان هچ ادام قاقباسين ديب
 سن كيتكانصونك آرطينكان كوليپ قالار * آنطورعاننان خدايم صاقداسينديب
 آقلسز اوزين ماقطاب بلجرايدى * بويونكه اولچاب ايطسانك نينك قورايدى
 جاقسى بولصه جاريقدى كم كورمايدى * اوز باعانكىدى اوزينكان كم صورايدي

آباي

دولديقېن خان ايسكندير آچولاندى * آچولانسيب قاقباغه جيتب سارنى
 قاقباني دوبرلانسيب قاعيب قاعيب * قاقبانكىدى آچديب بارينچه آيعاي سالدى
 قاقبهنك آرجاعينان براو كىلدى * كوزانچى سى صول ايسكان ديس بيردى
 قاقباني سمان آچار روخصت جوق * بول خداغه باصطابطون قاقبه ددى
 بلماسانك من ايسكندير بادشا تىكان * جير بوزى نك صوعيصقه بارين جينككان
 قاقبانكىدى آچ حبارينكىدى آيطلدبرمعان * قورليعيم اوزيم طوبى كوز كورمىكان
 مقطى مينديب ماقطانبه آقل بلمعانك * مقطى بولسانك اوزينك نك نفسينكىدى حنك
 ايچى طار كورالماسدينك براوى سين * اونداى كسى بول جرگه كيلمايدى تينك
 طالبسينعان طلاب منان مينده بر اير * كوب جورديم كوداي كىلدى كورمىكان جير
 اينك بولماصه خلقيمه كورساتاين * صى قليب يىلگى بولار بر نرسه بير
 قاقبادان ايلاقطردى بر اورامال * صيم اوصى بادشا مينانى آل
 ايچنده بر نرسه بار آقل بيسرار * آپارداعى اويلانن كوزينكىدى سال
 اورامالدى قوايب قولينه آلدى * صى آلديمدىب خلقينه فاطا سالدى
 قاراصه ايچنداگى بر قوسويك * بونىكان ماضاعى ديب آنك طانك قالدى
 آچولانسيب صينه بولدى كىلدى * اينك بولماصه بلمادى صى بيرماكىدى
 اوصى ميننك تينككمه ديب آقريب * ايلاقطريب جيسباردى صول سوياكىدى
 جولداسنى آرساتيل آقلى مول * ايلاقطرعان سوياكىدى آلدى صول
 خانه ابطدى خاصياتار بول سوياكده * كوزينكه كورساتاين خباردار بول
 صول كونده آرساتيل جيگه دارا * آقل سوزين تينكلاماى بارمه شارا
 طاراضيني آبكىلده سوياكىدى سال * برجاعينه آلطون صاب اولچاب قارا
 بول سوزگه ايسكنديرده قاراي قالدى * طاراضيني قورديريب اورطاعه آلدى
 قانچه آلطوندى كومسبن صالحه داعى * بر كىچكانتاى سوياكىدى آودارمادى
 مونى كوريب ايسكندير آنك طانك قالدى * بار قاروين آلطونعه قوصا سالدى
 ايندى قاير ايسكانديب قاراب ايندى * بورينعى دان قوسويك آويرلاندى
 آرساتيل حاكىگه بادشا كىلدى * منه سويك قازناتك بارين جينكىدى
 بول سوياكىدى باصارتق نرسه بارمه * آقلىنك مين اويلانسيب طايچى ديدى
 حاكيم جيردان طوفراق آلب باردى * بر اوبصدا ب سوياككه شاشه سالدى
 آنه باصى صلق انت جيرگه توسيب * سويك باصى جوعارى چيعب قالدى

қан айчар қерлі хан аچیوی қоб* атаеинан қорқаді جورط قايعی جيب
 صول كونده خوشاميتچی آبادی ایكان* خان نك خانى بادشانك بادشاسى ديب
 آطاعی طالای جرگه اونك جيتنى* جيردنك بوزين آوعه طالب ايتدى
 ايساسز عسكر ايرتب جاراقطانب* ايسوتكان ايلدارينه جوريب كيتدى
 آلدينان چيعالمادى هچ كيم مونتك* بارين آلدی قورفيطدى جولداغى نك
 جان چيقادى آلدینان طوقطاوى جوق* جير بوزين جيگه بوليب آلفاچى نك
 جورا جورا بر ايلسز چولگه توسدى* آليب جورگان صوى نك بارينده ايچدى
 آدم آيوان بارينده بردای چولداب* باصينه خدای صالدى قين ايسدى
 صاندالدى صاردا لاده صو طابالمای* چولديگين جورط قايتدى بوص فامالمای
 خرماتكاردينك بارينده اولترماكچى* بوليىدى چولديگينگه چيدايالمای
 مثالى آصطينداغى آط اوداغى اوشدى* ايسكنديرده آطى نك جالين قوشدى
 جالطراب ساوله برگان بر نرسهگه* بادشانك آط اوستينده كوزى توسدى
 بارصه بر صلدير قاققان مولدير بولاق* طاصبادای يينه آريقدان چيققان قولاب
 توسه صالا ايسكندير باصدى قويدى* ايچسه صوى اوزگچه تاتدى ديماق
 كيكان بالتى كيلترتدى صونده طوريب* صول صوعه بالقدى آلدی بر جووديريب
 ايسى دامى اوزگاچه بوليب كيتنى* طانك قالدی مونتك بارين صوعه جوريب
 ايسكندير قولينه آبطلدی بونيتكين صو* بارينكده ايچيب بو صوعه ييتكىدى جوو
 بر باى ايلدين اوصى صو چيققان چيعار* اورليب باريب اوستينه تيگيليك طوو
 بول صالغن تاتدى صوعه فانونكزلار* شاق كيلار معان جان جوق نانوكزلار
 منان قالمای بول صودى چاپچانك اورليب* طالقان قليب شهرين آلونكزلار
 جارتق شاچدى قول جوردى صودى اورلاى* شاهزاداعه بارماققه داميل كورماي
 كوكينك كوك تيمر كيكان اونككاي باطر* طارطديريب جونالادى صرنای كيرناى
 صول عسكر صودى اورليب طالای جوردى* صودنك باصى بر قوصار چاطقه كيردى
 چاطدينك آوزين بكتكين آلطون قورعان* قاقباصى ييكتولى كوزى كوردى
 قاقباتى آچاينديب خان اومطيلدى* طوقطاسين اولای بولای قاطدى جولدى
 آچالمادى قاقبادان اوميت اوزدى* آفلداصب تاوي-راق آمال قيلدى
 ايسكندير طوقطاو كورماي اوسكان جانعوى* كيلمايه طوقطاو سزدينك بارى دانكعوى
 دالصال بوليب بارينده قايطا چيقدى* بارينده آلاماسدى بايقاعانعوى

تیگینه آدام باصی صاو بولمه * بویونده تیگسریلماس داو بولمه
 ابری آچو آبطسه ابالی باصو آیطب * او طرسه بورونعیدای جاو بولمه
 صونی او بلاب قزیل جیمیس من طانکدادیم * برسانکز جیماک بویلب بیل بایلادیم
 طویه طورصاق بول سوزدی آبطقانیم جوق * باصینه او یلاب تیگینه آباپلادیم
 بول سوزگه صالیب طوردی چال قولاغین * ایندیچه طاویب آیطدنک جی چراغیم
 آقل داوالت اولدان اوزینکده ایکان * اومرینکجه آرطیلین جاتیم باغینک
 بو چال بوتان چال ایماس حضر ایدی * ایسین طاویب داروعه کیزی کیلدی
 سوزینه آقلینه قلیغینه * ابراضی بولعانا ناصونک باطا بیردی
 صول مسعود حضر چالدا ن باطا آلییدی * صونکنده شمس جهان آطانبیدی
 معناسی بول دوناننک کونی دیکان * جیتیل بزرگه عبرت سوز قالییدی
 صول زامانداق ناداندار چریچ بوزغان * جالغاننک دامین بوزیب جوق قلعزغان
 آقلمین مال ایکاوین آصرا بالما * آراشاچی اینداتکان حاطین قزدان
 ایندیکیگه نه صورو بول زامانده * آقل اوی آر نامیص جوق هچ آدامده
 اولگین دولا طوغان جیر جیبارمایدی * آیتاسه طورماس ابدیم اوصی مانکده

(2)

(ایسکندیر آنکیماسی)

اوصی جورط ایسکندیردی بلامیکان * ماکسیدونی شهری اوغان میکان
 فلیب بادشا بالاصی ابرکونکیلدی * ماقطان سویکچ قزانچاق آدام ایکان
 فلیب اولدی ایسکندیر بادشا بولدی * جاصی آرینک جکرمه برکه طولدی
 اوز جورطی آز کورینب کورچیلارگه * کوز آلاطرب قارادی کونکمی صولدی
 صومدیقبن عسکر جیب قارولاندی * جاقین جرگه جاو بولدی طورا آطداندی
 کوب ایلدی کوتینیگین فردی جوبدی * قاندی اولترب قالا صین طارطب آلدی
 جازاسز جاقین جیردنک بارین چاپدی * داریاننک صویندای قاندار آقدی
 چاپقان ایلدنک بارینده بودام فلیب * اوصیمیتبن قولینه طارطب آبدی
 ایسکندیر ایلده آلمان خان قویمادی * آلمان صاین کونکلی بر طویمادی
 آراغا نارغان صاین قاطدی آجیلیم * جردنک بوزین آلوعه اوی اوپلادی

اول جیرگه ابرته طوریب جکت باردی * چالده طوشار آلدینان بولا قالدی
 قولینان اوصطاب آلیب ایرتیب باریب * دالاده بر بوضیلعان طامعه آپاردی
 بارصه طامده بر گئل بار صولقیداعان * باصینده اوچ جیمیس بار بلقلداعان
 بری آق بری قزیزل بری صاری * طانکداب آل من بیرابن بیرین سعان
 آعین جیسینک آقلینک جانان آصار * صارینی آسانک داواتینک صودای طاصیر
 آکرده قزیزل جیمیس آلیب جیسانک * اورعاجیده جان بولماس سینان قاچار
 اول جکت سوزین اوغیب طورا قالدی * کوزین تومان جیساریب آز اویلاندی
 آقبن صاری ایکاوین آلمایین دیب * قزیزل جیمیس جیمین دیب قولقه صالدی
 من بیرامین طانابیمین آیطاطورا * اوکینباسانک توبنده جورا بارا
 آقبن صاری ایکاوین آلماعانینک * مانسین آیطسانک قایتیر جانیم سیرا
 من بولسام آکر آعین جیماک ایدیم * آقلدی بولدیم ایلدان بولاک دیدیم
 من آقلدی بیلامان نه قلسامده * مینی آقل ییلاسه کراک دیدیم
 آقلدی جان طابلماس معان صرلاص * کورنه تنساک کوب نادان موینین بورماص
 آدالاتسز آفلسز آرصزداردی * کوراطورا کونکلده طنچدیق طورماس
 آدام دیرتدی بولایمه غصه طارطب * طوشچی اویقی اویقپا بالمای تونده جاطب
 ایداب باعیب ایسرکه ایم طابالمای * تاندی طاماق جیالمان دامین طاطیب
 صارینی جیب من بولسام بایدنک اوزی * آوزینده تمام جاننک بولدیم سوزی
 فلانچهدان بر نرسه آلساعاو دیب * تیکیلارجان بتکاننک معان کوزی
 جورطکوندیر جورطدان آرتیق بایلق اوچون * بولدایدی براو کوچین براو توسین
 نه قلساده ناداندار آلماقدی. اویلار * مال آنطورعان کویدیریب ایلدنک ایچین
 اینسکاکسز مال دائمیتباک قایورچیلق * آقلدی ایسرکه آر بولار اونداق قلیق
 اونوی اویلارلق بول کونده آدام بارمه * فایده اویلامای قلادی کیم طاطولق
 بیرسانک قالار اولارده نیسی آردنک * برماسانک سینداعی ایت برکه بولدینک
 نه اوزنک ایت نیمهسه بار ایلینک ایت * داواسز بر باله که مینی قالدینک
 قزیزلدی جیسام مینی آبال سویار * آرامدیقه جورماسه نه جان کویار
 اورعاجیده کوب جانعوی دوصیم بولصه * دیب ایدیم بر فایداسی معان تییار
 ایریکدنک ایریکک آدام بولصه قاصی * حاطین چیچاقزی جوق کم تنک باصی
 جان قهر قارا خلق قاصدیق فیله * صونده اورعاجی بولمايه آراشاچی

(17 نچی بولیک)

— (آنکمه مسعود) —

(1)

یا الله خورماتینکده دوصدینک محمود * تل که یار بریلسون طوعری مقصود
 هارونرشید حلیفه زامانینده * بعدانده بر جکت بار آطی مسعود
 شمردان بر کون مسعود چیتدی طیسقه * باردیمه کیزی کلیل بر جوموسقم
 براوری باصصاب طوناب جاطقان جرده * بریچاره کیز بولدی چال بایعوصقه
 چال بایعوص آبعایلایدی آطدان صالیب * آیریپ آلعان جان جوق اونی باریب
 کیمده بولصه بر ایرلیک قیلایندیب * مسعود اوشدی اوریعه اونکدایلاب
 مسعوددی اوری چابدی قلیچ ینان * تاوبراق جان صاقطابدی جوموس ینان
 ایسان آمان چالداغی قوطیلییدی * مسعوددان جاوقاچقانصونک اوروص ینان
 مسعودقه کلدی آلکی چال کوزین تینکداب * کورسه باصدان آعیب طورقان دیریکتاب
 مونک قارضین منده اوتاب کیتانچی * جکتقوی ایرکوکراک جاو جوریکدیپ
 ای جکت نه قیلانکده ایر ایکانسن * کورکایسینک ایرلیکینک شک براکسین
 سبب بوب منی آجالدان سن آیردنک * معان قلغان قارضینکدی الله اوتاسین
 بای ایمان باطر ایمان خان ایماسن * آطاقدی آرطیق طوعان جان ایماسن
 سبب بولیب آیردنک منی آجالدان * یاقسی لعدی بلمایتون چال ایماسن
 من بر چال دونیاده جهان کیزکان * ایرتانک توسته کیتامین شهرینکزدان
 ایرتاراک فلان جیردان طوصیب طوریب * آلیب فال بر باضارلق جانیم بزدان
 بول اوچون قزیقباس سینک سینده برابیر * سینی معان کیز قلغان پارواریکار
 بر خدانک حق اوچون من تیلایمین * قایل کورسرتیم اوچون قولینکدی بیر
 اوریعه جیباردیم من نامیصدی * کم بولدار موندای موندای قلغان ایسدی
 الله حق دیکانصونک آمالده جوق * بارابندیب واعده آیطب قول قاعیصدی

(16 نجى بولىك)

﴿ آطدنك صنى ﴾

(1)

چوقبارداي كىكلى بار قامص قولاق * قوی مویوندی قویان جاق بوکین قیاقاق
 آوزی اومورطقه چیعینکفی مایده جالدی * اوی جیلکیلی اونکر ایکان بولصه صاعاق
 تیکه موروں صالپی ایرین اوزون تیسنى * قابرعالی جوطاسی بولصه کوچنى
 اویندی اینى بوب بولاك اومراولی * طویاطداعان بورکوتدای صالق نوستی
 جوان طاقرباقایلی جومر طویاق * چینطاعی قابرعادان طورصه اولاق
 جیر صوعارلی سینکرلی آیاعی تیک * جاویرنی اینسر جالباق طاقطایدباق
 کینک صاوبرلی طارمقن قاباعایلی * آلدی آرطی بردای کیلکان ابرکه جابلی
 کولته قویربق قیل توبی آلدی کلیب * کوتاندیگی صیعینکفی آلامابلی
 اورچیعی تومان بنکان چاقباق ایندی * اوزی صاندی دونککالاك کیسه کوتدی
 صرطی فیصقه باوری جاضیق کلیب * آرطی طالطاق اوماصی اولیسرچیکتی
 چیدارلیگی جوانداو بوطا ترسینک * یننه جل طنجدی ایکپندی منب جورسینک
 ایکی کوزین تونککاریب قابرعالاب * ییلداوده طنچ طورسین بایلاب کورسینک
 طیعیلماي هم سورینبای جوردیک کوسیم * ایياك قاعیب ایلیریب جورسه آسیم
 شاپصه جویروک منسه برک جوان جواص * راضی ایمین اوصوندای آط مناسیم
 آیانکی طماقدی آلچی کییکزگاندای * کسی نی بولبول قاعیب جورکزگاندای
 شابقان آطقه جیتکرباس بوکین جیلس * ایضا قیلدنك قولیمه بر تیگزبای

1886 r.

۱۸۸۶ نجی جلی

(باقه‌مین بوقه کريلوف)

فارسانك دىباق * كوب * كورالماس ايجى طار * نيسى آرطيق بزدانديب
صاليصاق جورطده بار * صو ايجكيلي بر اوگوز * باريب ايدى بولاqqه * باقه‌لار
قورق طار باقدار * قاچيب چيقتى آرجاققه * باقه‌عه اوگوز طاومين تينك
اوچيب كيتدى زاريسى * ماقطانچاقدينك سن كورسانك * باقه‌دا ايكان توراسى
اوز اوزبنان بر باقه * كوشانديده بورتيندى * قارنى اولكايدي قامپايدي
اوگوزداى بولامنديب اسيندى * قاصينداى جولداسقه * قارايدي سن بزرگه
قين بيكين اولكايو * جيتكام جوفه اوگوزگه * ايسيندينك كوبيندنك * صونداده
نه فايده * تورى جاط اوگوزدينك * سن قايد اول قايد * كوشاندى كليب كيجنب
كيلكانينچه شاماسى * اوسديم غويديب ايسونب * ديدى ايندى قاراشى * قارا ديده دانيمه
بولعان جوققوى ديسادى * قزيب آلعان آنطورعان * ايطقانيه كونبايدى * اقبل
قاغيب طغرلاب * كوشانديده بورتيندى * ايج جاريلدى چيىطرلاب * ماقطانامديب
اوزى اولدى * طالاصبه جايىماى * قولينكسان كيلماسكه * بولارسينك باقه‌داى
كوب توسسانك انگاسكه.

(41)

(فيل مين قاندين كريلوف)

كوشاده فيل جيتالاب براو جوردى * كم كورگان حيواندى موندای تورلى
كورساتكالى آب جوركان جانواردى * طاماشالاب آرطينان جورط بوب ايردى
كوشاده قاندين كيرداى كيب * اومطولدى فيلگه چاپطيعب * چانقلداب اوردى ايرلايب
طارطينباى اورصارجان چيىعب * قاندينگه برايت كيزدايىوب * ديدى آددينكى بلسانكچى
فيل مين اورصارصيقينك جوق * ماضاق بولماى قوى كورچى * قزقلداب قالددينك نه بتدى
آور بولماى قوى ديبدى * سن بولقوندنك اول كتدى * جان ديكان جوق اول سيني
مينده صونى بلامين * صونديقدان ايربوب كيلامين * اوروص صوعوش قلماباق
اير آطايىب كورامين * جورط موينمى كورمايه * باطر آطاق ييرمايه
قوى بوقاندين ايرچركين * فيل كده اورگين ديمايه

ایچینه صاقطاب قولیعین * جاقینداب باریب بارلایدی * بولعاقطاطب قوبریعین
 قارعاتنك كوزین آلدایدی * ناتدی تلمین ناتدی اونمین * سویلاسوگه آیلاندی
 قاراعیم نیتکان صولو اینك * دیب طانكرقاب طانكلاندی * نیتکان موین نیتکان كوز
 اوصیدان آرطیق دبی سینکه * ایرتیگه قلیب آیطقان سوز * قالاچه بتکان یافرمای
 مورنوسکر بن جونینکر * بیرسته ننگ اونیندای * دیب اویلایمین اونینکر
 اوصی کورکن بول جونین * آنچی ایکنك بلسکی * اویالماي قالقان بر صابرا
 بزده آلایلیق اولکینی * قوص توراسی بزلارگه * سز بولارسز برکونی
 باصی آیلاندی قارعاتنك * صومنك آیطقان سوزینه * قوانعاننان بورتیه-نب
 برماصديق کردی اوزینه * اوزینه جتکان اونکاجین * آیاماصدان قارق ایندی
 ایریمچیک جیرگه صالب ایندی * ایس بتدی قوکیندی

(39)

(اساك كريلوف)

قربق ایلوقوص برجیردان * قایطقان ایکان کرواندار * مال آیداب باریب هرابلدان
 ساوده قیلب جورکاندار * آلطین آرطقان بر اساك * صولارمنان کیلادی
 اول جای جورسه جورطده جان * اول جیلسه جورط جیلیدی * تمام قوصدینك بایلاری
 مانکیانان کیتابیدی * خوشامیت قیلب بارلاری * چومنده جونیدی ایرتدایدی
 اورطاعه آلیب آلگینی * باری بردای صیلایدی * براوی قولاعینان سوپادی
 بری جونین صیفایدی * صلاب صیغاب کادیربلاب * بیراطوعین جیمده آرطیق
 ایسرچرکین ایسریب * بولیب آلدی دیم طانطا * کوش بویی جورطقاصینده
 اوزگه منان جوموس جوق * آطدی تیویب آدامدی * تناساداعی سوکیس جوق
 خدای آمان صاقطادیب * جاردی صوده باطا آلعان * ایرکیلیب آط قویب
 جایبار قول مرضه آطالعان * آلطین اوسنده جورکانده * صول کادیرومین کوب جورکان
 اوز اوینده کوك اساك * اوزگه چه طودیم دیب جورکان * آلطیندی برکون بای آلدی
 اساکدان جورطده تونکیلدی * جایبار قول آطی جوعالدی * بوق طاصوعه جیگیلدی
 قاراسانکچی بونیکه * باباعی اوزون قولاق قابلسکوی * جورط ایرکینی صونکینکه
 اوستونکداکی آلطینعوی.

آلدینان جان چیقباعان پادشامزدنك * آلا قویدی کورگانده کوزی آوبرعان
 آلا قویده کونا جوق جونان باصقه * قوبدان قاجیب چیعبدی بادشه طاصقه
 كورسه قاضا طورادی آضا بویی * بولمادی بوعان آبالا اوبلاماصقه
 طوردی پادشا فایعربب اوام جیب * آلا قویدی بولادی قایتسکانیم ایب
 آیو تولکی قاصینده وازیولاری * کینکاسادی اولارعه قایتامیندیب
 قولانك ایتب قورص ایتب سویلادی آبو * باطر بادشام نه كراك كوب اوبلانو
 قویدی جانیدیب ایسرکب کیم آیابیدی * آقلى آلا قوبدینك قریب صالو
 قاباعین توبدی آریصلان سوزدی روعیب * اولترماکیم اونکاباق قویدی صیعب
 اوز جورطین اوزی قرعان بادشا بارمه * جمان آطدان قورقامین کیتسه چیعب
 بیکار قان توکترمانکتر آدبل بادشام * سوکبانکتر دیدی تولکی من سوز آیطسام
 اونکاکچه بر اوزبندی قویعه بیریب * قایرانینکده سیمرتب کینك جابلاطسانك
 جارلیقدی کیچیکترمای تیز بیرینکتر * جماندی جاقسی منان تینك كورینکتر
 آلا قوی قورقنایینان اوزی آضایار * قویچی لقعده قاصقردی جببارینکتر
 قارا دیب قاطدی طامصر آلا قوبداق * اوزگیسی اوسیر اول کیمیر سوزیمه بات
 جاقسی سوز بن براوگه طاپصیرعانصونك * جمان آطدان بولاسر سوزداعی اولاق
 حوب دیدی اونى آریصلان قایل کوردی * قاصقرعه جاقسی باقدیب جارلیق بیردی
 آلا توگال آعینان طنسچ بوبدی * تولکی نك آیطقانیندای قلیب ایدی
 تولکی نك آیطقانی رام جورت آقلسز * کورا صالدى قاصقردان باباعی آرسز
 آنطدرعانیدق تولکی مین آریصلانده * اول بولماصه نه قلمات قاصقر حالعز

(38)

(قارعه مین تولکی كریلوف)

جورط بلادی کولادی * صورقه تلدینك جمانین * خوشامیتچی لاردنك آمالین
 صونداده صولار قایده جوق * ایداب آیطسه ایراسینك * آرطینان اوکینسانکده فایده جوق
 ایریمچی کدی خدایم * کیز قلدی برکون قارعا * آلیب اوشوب باردیده
 قوندی بریوک آعاچقه * اولکان اولجه ایماسه * ایریمچیک دیکان قارنی آچقه
 بر جیب آلیب شکرلیک * قلاپندیب آلهده * طوموعینده ایریمچیک
 اوبلال قاراب طورادی * بر قوتولکی سورینه * جاقین جرده جورادی

بالانك آئين ايسترمك * بالالار شولاب باقردى * اينطاسى داوسين بلديرماك
قوناقدنك كوبون قاچيردى * باصدى او برطدى كوب دورميك * آلدى آلدينه كىتاي
قوصيلمابدى آندارى * قولاعينان اوتسادى * قور آبعاي سالعان ساندبرى
يافرماي كورچاي نه قىلدى * باص او بردى جانكعردى * قولاعين باصيب جاليندى
قوبعوزا كوردب قورعوردى * دىباق داوسين كوچديگين * بىكار ايماس سينيكي
سوئوتساده آراق ايچيگين * ابستى اولدارعوى مينيكي * ايسى چىقباي مونانده
ايچكين آرطيق * قيصينى جوق قچقرعان * نىتكان طانطيق

(36)

(كربلوف)

چيربلداويق چيگيرتكه * ارچب جوريب آن سالعان * كوگالدى قويب كولانداپ
قريبن جوريب جازدى العان * جازديكونسكى جافراقدينك * بربنده طاماق
بربنده اوى * جافراق كندى جاز كندى * كوز بولعان صونك كندى كوى
جلى جاز جوق طاماق جوق * اوكنىگانتان نه فايده * صوبيقه طونكعان قارنى
آچقه * اوبون فايده آن فايده * اونى منان طورمايدى * قار كوريندى قص بولدى
صاويقچيل صورلى بوكچيدى * دىباق قيين ايس بولدى * سيگرو فايده سورينب
قاباين قابعى جابادى * سالامده جاطيب دان جيعان * قومرصفانى ايزداب طابادى
سيلكلديب كليپ جيعلدى * آباينه باص اورا * قاراعيم جيلط اورين بير
جاز چيققانچه آصيره * اونك جانيم سوز ايماس * جاز اوتارين بلمايىنك
جانونك اوچون هچ شاروا * آلا جازداي فلمايىنك * من اوزىنكداي شارواچيل
جومصاق ايلاو اوئيلمه * كوگالدى قويب آن صايب * اولانكنان قوليم تيدبمه
قايتسين قولى تيمابدى * اولانكچى آنچى ايسل اير * آلا جازداي آن سالصانك
سيلكلديده ييلاي بير

(37)

(كربلوف)

بر طاوداعى حيواندى بر آريصلان * يىلاگان بادشاسى ايكان اول باصدان
آدىل آطاق آلماقچى نىياتى بار * هچ كيمدى او برطباصدان جىلاطباصدان
اونيسى راص باصينده تاوير بولعان * سوئوتساده كيمدى بوز باص باق آنطدركان

منك تورلى كويگه صالحب طولقنطادى * مانكايدى جان ييتكىندى طانكر قاطيب
قوى جاطر قويچى تىنكداب طوردى ايلبراب * كوزينه قبقزىل بوب جصاص مولديرب
جل صوقباي قوص شولاماي باري جمجوط * آنكه كونكل جباريب طوردى ايلجرب
بولبول بولدى طوصيب طوراساك سوزين * اساك جبرگه قاراطب ابكى كوزين
ايچ پيصاياق تىنكدارلق بار ايكانسينك * آتا گيناي بلماسين آتشدى اوزينك
ايكان سينك آن سالوعه سينداعى ايدى * سن بر آز آتاش آين اويران ديدى
صول سقلدى صينچى نك سوزين ايتب * كوز كورماسكه بولبولده اوشوب كيتدى
ديمايى ميني ماقطاسين * يا جاقسين يا جاقباسين
سويتساده اونداي صينچى دان * خدايم ميني صاقطاسين

(34)

(فارعه من بوركت كريلوف)

قوى جايلىب جاز ديكون * چيقتان ايكان قياعه * آصباتان بوركو قوبقلمجب
صورعالب كليب آراعه * بر قوزى ايلب آبكىندى * قوضداعى قين اوياعه
ايكىنى كوچنى اير اوچون * اينكبك قلدى جيم اوچون * اوياداعى بالاعه
كوردیده مونی بر فارعه * جيليكندى بر ايس باصطارعه * قوزى نیده طاماقديب
كم آب چيقتسين طاصدارعه * اينك سيمزين ايلابن * قزىق قليب آچارعه
ديديداعى آراب * جاييصدى كليب قوچقارعه * قالمچيلداب ديريلداب * طرناعين
سالادى * قاناطين قايقايطب * آبكىنكبك بولادى * بوركوتداي ايماس ايكانى
كيچيكباياق بليندى * جاباعيه طرناعى * چيقباسداي بوب ايليندى * جالپيلداب
سالپيلداب * قويچى لارعه كوريندى * آددىن بلماس چركيندى * خداي آبدان
قارعادى * قويچىلار كوريب كوليسب * اوصطاب آلب قارعانى * قوريسين ده
چركين نك * سيمز قوبدى آلعانى * اوچباسين ديب قىماعان * قانايط قوبريق
قالمادى * بر جيىدى بك ييك بابلاب * آياعينه جالعادى * بالالارعه اويون بوب
خور بوليب سويتب قالعانى

آصطاب باصينك بولسين قل * قولدان كيلماس ايسكه اومطول

(35)

(كريلوف)

كورچينى كورچى چاقردى * بولديده صيلاص آص برماك * قوليعين ايچده جاصردى

қалайн дикан айсинкди * мен айсандим байлиқин * мана брау айчнדה * дилдасы
 бар дорбانی آل * برين آلسانك چنه بر * ديلداداين قولينك سال * صاناب
 آلا بيرداعي * آيطقاينكداي بولا قال * قانچه كراك بولصاده * ميني داوالت ميني مال
 براق بايعوص آيپالين * مونك بر سرتين قاطدى آتپين * دوربا قولده طورعانده
 اوصطاوعه جول جوق بر آلپون * دوربانی اول دارباعه آط * طويغانينكچه
 آلداعي * اونان صونك اوزنك بلاسين * اوصطاي بر قايطب بارداعي * دوربانی
 بيريب جوعالدى * آنكطانك قليب بايعوصدى * ايسين جيبب آلعان صونك
 دورباعه كيداي جاييصدى * آيطقاينكداي دورباعه * قولين طيقدى بردي آلدی
 چنه بری دابداین * ايسی چيغدی طانك قالدى * طانك آطقانچه اوصولاى
 بيراي بيرسه بول دوربا * ضالاي آلپون جسيامعوى * ايرتانك مينان باي بارمه
 ديب قالباقداب تون بويى * آليب باقدى اول صورلى * قانچه آلپوندى آلصاده
 طويالمايى اولغورلى * قاراي ديدى آلپونعه * قومصينادى آز عوبديب * قصطاو
 كراك اوى كراك * سان صانطاناط راسخوط كوك * آصار بولصه آچديقه
 طاعى بر ككون چيدارمين * آلپون آصمين ايسابدان * صونان كمين
 آرمان سز * قبل ديكالين قيلارمين * اويونداگى بر ناندی * بر آي جيدي آرآزدان
 بر ككون توگال بر آبعه * اينصاف قلمای اول جازعان * دوربانی صوعه صالعالی
 دارباعه بوز بارعان * ايرتانكچه طورسين اولمانديب * اويونه قايطا آبارعان
 دوربانی صاويب طنچديق سز * بر آي توگول جل اوتدی * آلپيندای بوزی
 صارعايدى * قول دريلداب آل كيستى * آصز صوسز ديرة جيگب * اوزيده
 آبدان جوديدى * طوعز مليون صانارده * آجال جيندى كون بيتدى * آلپون
 قايدە سوز قايدە * قونفیدان نه قايدە . —

(33)

(ابساكېن بولبول كرىلوف)

طويعان اساك چوپدى اوطداب مانكايداعي * صورقاب شاطقه كيتدى قايعايداعي
 تئتراب اولكيني اورلاب كيلا جياطيب * جوليدى بر بولبولعه طوعايداعي
 سن يسينك آقېن بولبول چنكه كوردېم * آطينكه جورط ماقطاعان قوماي ايدېم
 بر صايراب بيرسانك قالقام اوزيم ابستب * جورطدينك سوزين راصبه صنار ايدېم
 اونارگه صالدى بولبول صونده آنكراطب * چينكعرب چيسرلاطب صورعلاطيب

اويانا كلسا دابدان * خيرچي بوليب قاب سالو * اويباي سالدي زارلادي
 قور قايعيدان فايده جوق * تونكارا كدي شارلادي * اورني طابار آيلا جوق
 قارنده ابدان آچادي * ايچارينه چايده جوق * قايتارين بلماي صاصادي
 اوصوندايلار فايده جوق * آعائين دوصدارين * جيب آليب اويونه
 جيلادي شاعيب مونك زارين * بولصديق قيلدب كونه * باري آقدي باري ايستي
 باري جلدای ابدادی * بولماس ابدی بول ديسدي * اوزينكنان بولدي ديسادي
 براي آيطلدي لافكانكدي * مونجه آليص سالماوعوي * آلاقه طاصطاب هرنيكدي
 بويب قافيل قالماوعوي * اوزينك كويدي آلاقدان * ايندي جاقين سالسانكچي
 قاباعان بزديك مويناقدان * بر كوچيكدي آلسانكچي * بر كوچيكدي سز اوچون
 ميرابن قوده كيلتريب * جلده طاللي كوچيكدي * بوس قروچيم اولتريب
 بوز اورينه سوز يريب * قوده طامر دوص كيتدي * قول اوصطاماي كوز كوريب
 آيطقان آريص بوس كيتدي * آعائينه ايس توسباك * اول بر اولكان قارعيصقوي
 آلرينك صونده اينك كوچديب * ييچار امنان بايعوضقوي .

(32)

(كربلوف)

جنان اويده جالعز چال * اوزي كيداي كونكريندي * اوزي كوركمان بابلاردنك
 منازينان جيراندي * اوزينه اوزي سويلايدي * سويلالايدينده نه ديدى
 اوبالجوق اوصي بابلارعه * جان كاديرين بلماگان * تاتدي طاماق جاقى آص جوق
 جاقى كيسيم كيماگان * ساللعاقدى تون قاطدى * مالال ديدى مال طابدى
 بابوعان صابن كوتيم جوق * ييلى كيتدي آنط آطدى * قارطايانچه قاقاقداب
 بول تانكري آطقان طالمايه * بويب جوريب اولمايه * اولسه باري قالمايه
 معان بيتسه اوصي مال * جانيمدي نيگه قيصطارايم * منك تينكگهني بر صومداي
 قزيعمه اوصطارايم * سان سالطاناط جورويم * بولار ابدى طاطيمدى * ايسوتار
 ابدى آليص جير * قزيقدى جومارط اطيمدى * بايلقيين فايدام تيگيزيب
 صيلاراي آليص جاقيندي * صارانك نك دولت اوز صوري * دب آيطلدي آقدي
 اوزين جيماي بر آدم * كريب كيلدي ايسيكدان * جادبگوييه سيطنابه
 آبتاوبر آلكي سوزدي ايسوتكان * كيلا صالا سويلادي * بايلقدى كراك قلدنك سن

(30)

(پیریژود کر یلوفدان)

شیلکین ایمین بر کون سویلاسیدی * اللهه نیدان جازدنك صورلی دیدی
 طورعایعاده مایص صولقدایسینك * تیپاسینك جل بولك ایتسه آلپنچیکدی
 حدای باصقه صالما سین سن سیکلدی * جل مین جیرگه جیعلب جار سوز بیکدی
 اوبالانك بر خدایعه بایعوص سینتك * قاقطریب قویعان مونچه بوص سیتیکدی
 قاراچی معان سیندای صورلی ایماسن * طاوجار طاصقه اوضاریب بوی تینکسیدیم
 سینتك قورققان داویلنك معان اولکینك * مانکیمه ساوله اوتلن بای کونکه ایکاسدیم
 طرب ایتباس مینك کوچیم جاوین جلگه * جافراعم کولانککه طالای جیرگه
 سینیده آلیب اعیمه قورعار ایدیم * ایپاسینی بترگین ایان دونککه
 ایسرکه کیچ ایکانسینك دیدی شیلک * اونچه صورلی ایماسن طارطبه کوبوك
 صنایمین مایوصصامده صولقداینین * جلدان معان کیلمایدی هچ کم چیلک
 بو کونکی آمان بولامه اونینی آمان * کردانکدیکین دیب طورسینك نه بار معان
 شالقاقدیق ایلمایتون کیمکه جاققان * ایکینسککه ایریگاسانك حاترسعان
 کافکارگه بر قاب قاره بولوط مندی * ایستوب طورعان کی دای طاو کونکر بندی
 جر دونیانی شانك طومان باصیب کتب * اویناق قاعیب قوطریب داویل کلدی
 آرطی بورچاق آلدی شانك جل قوطردی * شیلک جیرگه باص اوردی ایمین طوردی
 باصی کوککه آیاعی جیرگه اینساده * دولداینب قاطدی داویل آلیب اوردی
 مایصقانان شیلکدنك نیسی کیتدی * باطرمافطان کویلیمه سینده اولغورلی
 ۱۸۹۸ نجی جلی
 1898 г.

(31)

(کر یلوفدان)

قوراصینه بر بایدنك * تونده کیردی اوریلار * قازناسی قایده صوندایدنك
 آنکدیهیچ بلکچ قورغورلار * بلیب کیب طورعان لافکاسین * بوضیب طالقان ایتدی
 توك قالدیرمای همه سین * اوپتاپدیده کیتوبدی * جاینچه جاطیب قارنی طوق
 اوبقیسی قانب طوردی بای * صرچالانکاج توکنه جوق * لافکاسی اویسی آیسنادای
 ایسی چیقدی کوردیده * اوری ایتدنك قالعائین * اویبای صالدی بلدیده
 قاصه صورلی بولعائین * کیچاکی ایلدنك بر باین * بر تونده قالای مونچه آلو

ڪونڌه نجه بولوك چي عارضاده * انڪباڪ جانعان جان بوليب سويونابدي
سويتساده جمانديقه برطوباعان * آنط اورعانديق فليعين هچ قوباعان
باياي آلدو اسگرگن كاري اينديگن * نه قلدن نه بترديم ديب اويلاغان
آقله اومرڪينده آدام ڪينده * اولماس آدام قايراط ڪوچ باري مينده
كونڌه يوز قواب كوليپ جوركان * اوصي آدام اوام سزنيگن بنده

(28)

(ليومينف)

قالقامي من اوندياي جورامين كوب * اويلامه اوطنر اويسر صوبق جان ديب
جوربگديگي جاليندي كوزدين جاصقب * آعرعانيم بولادي اول نيكه سيب
آنطورعان ايل يوزينه تيك قارامين * صونمدي سن سوگاداو ديب اويلايمين
جوربگمدي كيسكيليپ صاليب جورگان * آرزلاردي دوصيمديپ نيكه آبايمين
ايچيمده قاييم قالينك كوز جاصيم كيم * آدام جوق كيمدي دوصديپ من چاعوچيم
آبال آدام گل مين تينك ديمدي سوبماك * كوزينان جاصي چي قصه بويه ايم
كونكليگنكا دابن طورعوي جايپ مينك * دوصمانديپينك قاطايغان چي عارضينك
آكر مينك ايچيمدي جاريپ كورسينك * جيلاونيكدي اوميطب چوچير اينك

(29)

(پيريژود بوتان اورص اولانگينان)

من كورديم اوزون قابنك قولاعانين * فارا جيريگه باص اوريپ صولاعانين
جافراعي صارعايب اوليم سيراب * بايعوصدنك ڪم تينكدايدي جيلاعانين
من كورديم اويناب جورگان قزيل كيڪ * ڪيوداسينه ملطقدنك اوعى تيب
قالجرب فانصرعان قاباق توسيب * ڪمكه باطار اول بايعوص طارطقان كويوك
من ڪورديم صنيق قانات ڪوييليكدي * اوده بلار اومردي اينداما ڪدي
كون جواقه جليئارق لـط فوط اينده * اونان عبراة آلاز جان بولا ڪدي
من كورديم عاشيق جاردان وعداسزدنك * اومردنك قريعينان كودار اوزديك
جلي جوريك صويدي جارا توسدي * چيقباغان چيين جانمين كون اوتكردنك
دونياديكسان چركيننك كورديك كوتن * بري نك جيب جوركان كوب براوي ايتن
اويلي آدامعه قزيق جوق بول جالعالعانده * كوبي نك صرطي بوتون ايچي توتون

— 87 —

(26)

(لرمينتف)

آصاوطوی تتناک جیین اوپر طوپر * ایچنده توسی صویق بر جان اوپر
 آلیصدی طومانان اول اولابدی * اوزگه جورط اوبدی نینسون اونککای صوفر
 ایچکین جیگین طالاصقان اویناب کولگان * کیراک جوق کیلیسم جوق سویلای برکان
 داوروققان کولیسکان اولانکدینککان * قایغیسزعه قایعرب جیبرکانککان
 کوب اوپردی قوزعالدی سویلاکالی * قولاغیده بوکون طورصوننک اونی
 سیندارکه نه جوموس بار تعدیر منان * اوینای برده کوله بیر کونی تونی
 اوینعه اوینزدان باری قومار * دنیا ایستب اوز جوموسین جاطقان چیعار
 ایلماسانک ایلنار بر طانیطار * قانده آیداصه بارارسین کم طارطینار
 ۱۹۰۲ نچی جلی
 1902 г.

(27)

(لرمينتف)

مونکلی شیطان خدایدنک قوعان جانی * کونالی جیرکیز بولیب بر اوشقالی
 اوتنکان جاقسی داورینی اوینده اوتنک * صوندای نه کورکان نه قلعهانی
 اول کونده نورلی بیس ایچنده ایکنان * اوزیده فرشته لار توسینده ایکنان
 جلی یوزبن جولدیزدار جیلج جوریب * سلام دیسار سویلاسار کوچینده ایکنان
 اول کونده کوز جیتباسدی کوب کوردیگین * توگال بلم قایدی ایکنان دیب ایزدکان
 جافا جالعز بلیمان باق چیقایدی * اولچا اوسزدنک صیماسین برسیز باکان
 بوصاعلی کینک ایدی توره اورین طار * اورده جالعز اوپرماق اوینده بار
 جالعز دیق بر تنکری ننگ صیاعاسی * اورچیلدیکن لهنت که بولعان دوشار
 خدایم شیطان سیندیب لهنت ایدی * لهنت بینده قور بولا قالمان دیبدی
 اللهدان قاریص آلعان کیداسینان * سویومین صول ساعتده سینم کیتدی
 آدام مین صونان بری بولدی کیکدی * اولماس اوشباس اوزینه کوزی جیتدی
 نه قلعهانمین قوانار بولماعانصونک * نه سینیه جیر دنیا که باله سینیدی
 طییانات سینم سویو کورمای اوتدی * آلانک جولانک ایتوبدی تدمر ایدی
 اللهمز دوص طاپادی صرطاپادی * نیچه منک جل کیزساده تونکارا کدی
 جماندی کونده آضرعه جان دیبایدی * جاقسی جانسان کی کیده طایات جیدی

— 86 —

(23)

(پاروس — ليرمتوف)

حالعز جالو حاليلداب * طومانده تينكز اورينده * جاط جيرده جورنه تنكداد
نيسي بار طوعان جيرينده * اويناقداب طولقب جل كولاب * مانصار دنككاك صقرلاب
اول جوروكان جوق باق ايزداب * قاجاييدي باقدان بويدي اورلاب
آستينده دريا كوك ميدان * اوستونده ساوله آلطون كون * قاراجي بوليك خدايدان
صورايدي داويل كوني تون

1899 г.

۱۸۹۹ نچي جلي

(24)

قونادي بر كون جاص بولوط * چار طاصدنك توسين قوجاقطاب * جونالدي ايرنانك
قالدي اوموط * كوك بوزينه اويناقداب * آجمدي يوزي ترجيكيين * طاري چار
طاص طانك قابدي * كاري اوصاو ديب قزديكان * طومصاريب طوريب جيلايدي

(25)

(ليرمتوف)

جوراصده كوب فازنا بار باري جاقسي * تينكزدنك توبندايات اوبلاب باقجي
صول جوراكدان جلي ايق دوصديق منان * بولاچه آعيب عالمعه طاراماچي
جان چولدير اوزينداييين طانيصقانچه * برينان بري اولاسب آليصقانچه
قومارلانسار سوپوسار جوريك طاويب * قيطقسز قزيقبنان باص قوصقانچه
جورطدنك سوزي تعديرعه آدام كوناك * بر آنطورعان ايركسر مزگيل كيلماك
اوصي سينتك قزيعينك قوانوچينك * يينه صاعيم جوعالب توگاسيلمك
يينه بر صول فازناني بر جاو آلمات * جوراكدنك كينك دارياسي قوريب قالمات
صوبق آقل جوريككه بويريق جازيب * اونى بر اوزي اوزگچه جولعه صالمات
جوربكين فايداسي اوچون جورطاوصاطباق * كيمن اولچاب باضارعه اوصطاب صاطباق
اونى صاطيب اول كيمدي اواطادي * اونك اوزين جنهده كم اواطباق
جورط ابطقان صول آط مزگيل كلسانك كراك * مينده بنده آمالسز كونسام كراك
قزيبي ضرر قايران دوص قايران طاطو * سيندير اولدينك مينداعي اولسام كراك

صور ڪيوڊه آدامذاتدنك آيلاصينه* ڪونبای بوکون ڪوچيمدی کورساتکانهين
ايکي ايزويم ڪوڀريب آيغابلاسام* چين قوطرسام چينک طاصدی نرييتکينمين
آپطيغب آصاو ابنونک کلدی آقصال* طاو طاصقه آدامزاطقه صاليب جانجال
دیم آلابن ديب کلدیم آچ قوينونکدی* سلام صاوقاط آبکيلديم خوش کوريب آل
آبکيلکان بوعی منان ماراليم بار* آدامنان طارطب آغان ڪوب ماليم بار
اير طوقی اطي مين فاروی مين* اير چرکسدي آبکيلکان آماليم بار
مونک باری طار طويم سزکه دیدی* آفینکدی آبط آقصال بزکه دیدی
باقچا ضاواط جایلاردی قلدیم طالغان* هر بر بای جالدا ب جاطر يوز کيدایدی
قارطانک کاسبی قاطيغان بویی منان* تیرا ڪکه کوزين آچیب اوندبایدی
آضر فاندنک بلامين آقصال چال* تینتا کينک ننک سوزينه قولعينک صال
فازاق اورص حاطینی بر صولودی* آبکيليب ايم قاتباين اونیداعی آل
کاری کاسبی قارا ڪوک کوزين آچدی* جلی يوزين تیرا ڪکه آمانداسدی
جییر قاعیب فوضغالب صلق صلق کوليب* حاطیندی آلدی قطقسز آرالاسدی
۱۸۹۸ نجی جلی
1898 г.

(22)

(ايرمنتوف)

نورلی آصبانعه طريصب اوسگان سينک سين* من من کردینک قابيعسز اير کونکلی مين
خازعظوريم جاصريب جردینک يیتين* جاصيل چوين بوی جيتکان ايکين مين تينک
صونان بری راحيم سز ڪوب جيل اوتدی* اوراق کيلار اوريلارمز کيل جيتدی
جلی منان صوبقدینک بارين کوريب* قايران کونکل قايببای قايراط ايتدی
آوير اويدی کوتاريب آويرغان جان* قايعی خسرات يوزينکه بلکي صالغان
دانی طولیق باصی اولکان ايگنداياق* سينکده باصينک ايماک جرگه طامان
اولاندیب اولمایدی اولارلیک جان* آسته اولماس بلکاندای قلق قلغان
آجال کليب باصاالصه جاندي اورلاصه* اومر قايده سن صونده اوبلان
آدامزات بوکون آدام آيرتاتنک طوفراق* بوکونککی اومر جارقيلدا ب آلدار براق
ايرتاتنک اوزينک قايداسينک بلاميسينک* اولماک اوچون طوعان صينک اويلا چراق

— 84 —

Ақдйемдй бладй **Кокерик** * **Сол** за конске йилаткан бзденк جوريك
الله بركان خوفدى اوصى صريم * **كوركه** بركه اوزيم مين بارصه كراك
من اولى جان هچ كيمدى طالعامايمين * **راحيم** سز ييلارينكىدى قارعامايمين
من كچارليك سويتساده ايس قلعان جوق * **راخى** منديب جالعان سوز جالعامايمين
حزير ترى دونياعه مينده اورطاقين * **اوصى** كون باطبلى باطب جوعالماقبن
آلدنكداعى آصاوجاص قايناب طورعان * **من** بولماصبن بر آويص طوفرالقبن

(20)

(ليرمنطوف)

جولغه چقديم بر جمجوط تونده جالغز * **طاصداق** جول جار قرابدى بوعه آمالسز
ايلسز جير طورعانداى بوب حقهه مولگيب * **سويلاسيب** ايمداصقانداى كوكده جولدوز
مين كورديم كوكدنك عجب جاصالغانن * **جير** اويقداب كوكچل چقبن بوالغانن
مينك نه مونچه حفا فصلغانم * **اوميتبه** او **كنشبه** اوبلانغانم
دونمادان اوميتم جوق ميتك ديمين * **اومرکه** اوتكان چيتداى او **كنبايمين**
آصا تديقبن طنشديق **كوكساكانم** * **اويقتاماقبن** اومطباق ديب ايزدايمين
اولمنك اوبقىسى ايماس ايزداكانم * **اوبقى** طنشديق اوميطو بير **ديكانم**
كوكرا كده عمدنك كوشى طوريب * **ايزدايمين** ديم آليصدى اوز باكانن
صوصلديرلاب جيل گولاب كوره چواقداب * **جلى** ليقدى دو صديقدى طورسين ماقطاب
اونك كان اوسكان جاقسى ديب ايمان آعاش * **تينكساليب** آيطيب طورصه اول چايقاقداب
۱۸۹۸ نجى حلى
1898 г.

(21)

(ليرمينتف تيراكدنك صيى)

آصاو تيراك دولدانب بوويرقانب * **طاودى** بوضوب جول صالعان طاصدى جاريب
آريصطان نك جالينداى بويرا طولقن * **آيدا** عارداى بو **كتيلب** يوز طولعانيب
كافسكازدان چيقدى جانياب قليب اوچوو * **توز** و جردان جول كيرنپ اولعايدى صو
قالينك قايراط بوينده بيتى **كوليب** * **مومونصينغان** پشيمين آعادى قو
كافسكازداى قوضده طوعان فرزانندانمين * **بولوطدنك** سوتين ايچيب ايرجيتكانمين
كازيكدان آغام سيني كوكسات چيغب * **كم** قطيقتصه جوليمده **كويراتكانمين**

(اولمکه بویریلغان جازاسر آدام ایرمنتوف)

بوصقه آرابوب کیلدینکبه طاعی مونده * حکم چی چالدارماز بوب چاطرمه اونده
 آنط اورعاندیق قلیعین الله ایسی دیب * ناندیرار قاندای صوفی قاندای مولده
 مینی اولترداق نه فابده اوصی لرعه * میننک اومریسم اولارعه قوصیلارمه
 اول چالدر قرچین جاصدی تیغان منان * اوز بوینه جابصریب طوشینارمه
 صوفی سن سین حقدیسین حقدی اوموطين * آدالاتسز بر جاصدینک باصین جوطسین
 قایناب طورغان فانیمدی ایچکان منان * قابکصیغان فاطقان ایچین نه جیلطسین
 اولترار جرکه طیعار مولا قلماص * سوتساده جرطومایطبای قویب بولماس
 دیریلداب صول مولاعه چیقسه چالدار * باصقیچ بولیب آسانلعه چیعارالماس
 بی کناه ضرلعبنان چیققان جانیم * بیسه باصچی بولار دیمه ظالم
 صوبق قبر قایعیسز اوبقی اورنیعوی * اونکایمه جاص اومردین آیریلغانیم
 من جاصین بلاسینکبه جاصدیق سن * نه قزیقدی اومیت بار اویعه کیلکان
 کوربیننک یابولماصه اوموطينکبه * ایچدیکی اوطدی دوصدیقن قاصدیق دیکان
 صاعینچ بار دونیاده جوبانیچ بار * کونکلدی کوتاراتون قوانیچ بار
 قولین طابادی آیقاصب اوبن صالیب * کپترچه سوبانسیکن دیم آلیص بار
 دونیاداکی قزیقدینک بوکون باری * سغان صالغن طارطقاندای سن برکاری
 بولسام دیکین طالابدی اوموطفانصونک * قور کیوداکه امردینک نیسی داری
 من سن ایماس جاص کونیم جاناب طورغان * جوریکده تورلی طالب قایناب طورغان
 سیندیر سوردینک مینده اومر سورماسیدیم * برچراق سونار کیتارصاولاب طورغان
 آی جولدوز آغارغان طانک جاریق کون بار * جازعی قوص جافراقده قاندای منبار
 کوندیزکی خراکاتدان بوصاعانده * اوزینکه اوزینک تیکین تاندی تون بار
 ایستکالی کیلدینکبه صریمدی سن * اولاردینک مقصودی نه بلمایمین من
 میننک ایسم اوزینکه مالیم چیعار * کونکلدی توکال آیطب بولابادی ایکان
 میننک کیودام سیندارکه صاندیقن تینک * مکین بولصه فاق جاریب آچیب کورسینک
 ایچین توکال کورکانصونک اوز کوزینکمین * تحقیق مینی کناهکار قودیماس اینک
 میلینک اوزنک ماناصطر قلغان ایسی * الله ایسی دیب کونکلینکده کورسانک کوچتی
 حق صالغان بول کیودامده برزاکون بار * اونی خدای اوزکانکنان کیم دیماسدی

كسم بلار جابر قانكعي جازعان سوزيم * جبارماي كوب طوقطاطار اونتك كوزين
جولاوچي جول اوستونده تاماشا ايتكان * سقلدي اوتكان جاننك بر كومبارين
1896 г. ۱۸۹۶ نچي جلي

(17)

(لرمنطوف كينجالي)

سويكمدي بولاطحنجر طورسين جايئاب * ايصطق صوبق مايدانده چيعادي اويناب
گروزين آچولي اوصطا كيككه صوققان * ايرچركيس صوعوص اوچون آلعان قايراب
اير كيلي نازيك قولمين معان تيدي * اوموطبه ديب آيربلعان جرده بيردي
فان صورعالار بوزينكه جاص صورعالب * قابعي مين اورتاتكاننك بلكيسي ايدى
قارا كوز قاراب معان كوب قادالغان * خفيه قابعي اورتانب موبن آلعان
بولاطچه ديريلديكين جالين كوركمان * بركونككورة طارطحنه اوطداي حانغان

(18)

(ليرمنتوف)

ميتنك صريم جكندار ايماس اونكاي * هيچ كيم تنك اورطاعي جوق جورسين بولاي
نيني سويديم دنياده نيدان كويديم * قاضي سي اوتنك آريم مين براق خدای
جوراكيم ايكاونيه جالبارينار * راحيملقين آديل صور ديب جالينسار
من تتاكبه توينده كيم جازالي * قابيعيني جباروچي اوزي صنار
ناداندار بلچيلدايدى خوب آلايدى * اولكان جاننك خيالين اوغالمايدى
تكزدان طاوداي طولقين صوقصاداعي * جاعاداعي جبار طاصدى جيعالمايدى
خدای مقطى جاراطقان اولكان جارطاص * بلچ بلچ ايتكان بيت بوروب صودان قابطباس
بولوطده صوبق داويل جايين صرلاص * اوزكيني جان ايكانديب صرين آبطاس
اومرده اوبعه توسيب كيم كيتي كمينك * طولاعيج منازينك بار جوريك سينك
صونده سينك اوطينسكدي باصاطوعين * اوصى اولانسك اوقيطوعين دعام مينك
ايچنده بر قواتي بارعه اوخصايدى * ترى سوزدنك جاني صول آيريلمايدى
حاصياتدى نفسى جلدای اسب * قايناب طورعان ايصطق قان صالقيندايدى
جانونك تنك اوبر جوگي جينكيلكانداي * كونكلدان كيرنكين كيك كيمي گانداي
بولادى جيلالوعاده سينوگده * جوريكدينك باصينان اوتو كيلكسينداي
1897 г. ۱۸۹۷ نچي جلي

جاسينان بلار ايسكى جالدينك منن* آبطق جرين آقلعه كيچ اينكائين
 اوزى اونار سز اومردين تيز صونار* اويلاغان جولوا چيسداي بوس جورگانين
 جمانديق جاقسيلمقه قارار صالقين* دوليعي تيز باصيلب قايتار قارقين
 اولوقه خوشاميتچيل قل سقلدى* خاتركه آباق باصباص كورماي آرطين
 دال يينه ايرته چيققان بولديرگانچه* صوبق صوعب بورسيار دامى اينكسانچه
 كوزكهده آويزعاده قزيعي جوق* قزيعي اوزيلگيتنى بوس جورگانچه
 فايداسىز علم منان ميسى كينرار* دوس جارع ماظان ايتب بولاداب كورار
 جاقى سوز جاقين اوميت طانديليكى* كمينار كونكل قويماس كيكنككرار
 قوتاي قزيق خضمت طويلارى نك* قوس قرطصين كيتماس اويلارى نك
 لاب بركيچ كوه اويلانعيج قايطا اويلانعيج* طيئاناق اوطن سونككان بويلارى نك
 كيليمدى تاتدى اوى هر چييارليك* قوئاطباس اوين قوضعاب فلان ديرليك
 اوزى كاوداسين اوزى آنكديب بوى صالديرماي* طوفيمديعى بووصانباص نيتكان ايرليك
 چيك كورار جاقى كورار كيزى بلار* آچيوى محبتى بوصفه سونار
 جاننده صويقدىق بار بر جا-اصرين* قاي اوطنى جاص كوننده چيقباس اونار
 بالا مناز اويونچى بورونككى لار* آنكقاو ايكان ماضاقداب صونى صزار
 آرطقه قاراب آق يييل چالعه كوليب* آبورسز آطاقسز كوركه قوئر
 كوب صالقين برين برى اوبنه آلماس* كيتار جمجوط آرطينه اينز قالديرماس
 اوى قوضعارلق آرطقه توكى قالمى* اموط بولار جوعلار كوبكه بارماس
 دوصينك جوق دوصپاننك جوق طنچ جاطاسين* مال اوچه ن آچ قاطاسين جان صاطاسين
 آكيسى آچدان اولكين كسى داياق* نيتكان جورطمال اولتركان جيتى آطاسين
 ۱۸۹۶نجى جلى
 1896 г.

(16)

صال ديمايمين سوزيمه ابخلاصينكدى* قايعيلى اولانك ايتديم اوز باصيمدى
 كوكر اكيم بار صرين اوز آينچه* كورينكانكه كورساتباي كوب جاصردى
 قول جازودى ايرميك ايت جاطبه بيكار* بول كونكل سز دونيادان كوب جل اونار
 اوزى فيضق اوزى آصاو تتناك اومر* آرطدايعه سر بلكى قوبسه نيتار
 كيم بلادى كينز بولصه آرطدايعيلار* اوبعه صاليب اوقورده سوزين صزار
 كوزين صاليب اويلانبكى برسوزين* راصاو ديب معناسين اوداعى اونار

— 80 —

اوڤن فلچ بوز باصدای کینسامده* قابران آطیم ایانک جوق جالعز سینک
 واقتدای اوزی جویریک آط منامز* صاویطدای چینجر لاولی تیریزیمز
 طاص دولیعه بولمایمه جاسطقان اویم* شاراینام چویرن ایسک بوده بر کز
 جویریک وقت چارچاتبای قویماس آخیر* دینامدی صاویت صایمان قیصب جاطر
 بورین سینی براوگه کوب جومصاب ایم* ایندی اوزیمه چاقیردیم آجال باطر
 ۱۸۹۴نجی جلی
 1894 г.

(13)

راخت مینی طاصطاب قویادینک طنج* عاجیق جار آعلین دوص باری آلداعیچ
 جاصدیق قوای اومیندینک نوری قایتب* کونکگره طارطدی باری ننک آیاعی رینیچ
 اوناطبایمین تعدیردی دونیانی* جاصقانطب جالینطالماس اوده مینی
 الله دان باری بریب طوصیب طورمین* آعالی جاقسی لقدی یا اولککلی
 قارا جورط قاراب طوریب سوزگه نانباس* آنط ایتامین جالغانده جان طابالماس
 اوزی آلدانب کی دان صوققی جیگان* جنه اوزی براودای آلدای بالماس
 صوققان داویل سقلدی اوهر اوتار* قایغرمایمین بلامین کوزیم جیتار
 کاودامده اوصی جوریک طورعان چاقده* جاقسی لق جوق ارزیمه من دامیتار
 اول جوریکدینک جالینین باصار براق* اولسه کورده باصطرعان صوطوفراق
 اوزی سویوب اوزگه دان سویو ایزداب* طاباباعان صورلی آدامان سویر چیراق
 ۱۸۹۵نجی جلی
 1895 г.

(14)

محبت دوصدیق قیلوعه* کدا بولسه تینک ایماس* حزیرداین طوروعه* بس
 کوندیک عاجیق جون ایماس* سویوسباک کونکلم اوبلایدی* جان ننک باری
 قاطیباص* سویوسو طوزبای طورمایدی* اینکباککه آز کون طاطیلیماس
 ۱۸۹۶نجی جلی
 1896 г.

(15)

(لیرمنطوف ننک دوما دیکان یتن نان)

قاراسام قایغرتار جورط بول زامانعی* صالغین قویص اوهری یا قارانسعی
 بلمده جوق بلمگه سینمده جوق* اونارسز قارطا یار دیب بل بالانکدی

خبیالقلیل * ایضاعه طوطقین بوی ینک زینک * خاصیات طوطب اویعه اومطول
 فان قایناب قواط ایگیلسین * اونان کوری اینکباک قیل * اولی صوصین توکلسین
 اوبلا بوسانک اوی دیکان * نه فزیقعه کیلار کیز * کسی ایطاعان بلماکان
 کوی آدبی تاتدی سوز * تینکدامه اونی اوموطسین * بورکینداعی پاره جاط
 طامسجیطب آیطقانمین * قلالهاس سنک سن قباط * کر بولسانک قایعی یازارعه
 قورصاطصه تلدی اومطیطب * آلیب چیقبه باضارعه * آصاودان بولقینطب
 قایعی درتینک میلی مینک * صاوداعه صالماق اوزینکه آر * جانینکه توسکان جار انک
 ابرینکین نسین نداندار * بلیب اوعان نه کراک * ایچنکنان قایعی جیمیسینک
 حاطانکداعان جاص جوریک * بابعوسای دیسین دیبیسینک * اوز بونیکه بولیب صاق
 جان جاعینکه فارانکدار * کون کوریب جور کولیاق * سینان باصقه جار اندار
 اولار دینکده هیچ برین * قایعی آمان قویعان جوق چیعار * اویلاب بایقاب کورتورین
 طارطدیرمایه دونیا زار * کولکی بولمه قوی جانیم * سن بوتاسنک اول قایتدی
 اولار کورکان آرماین * کیمکه شاقطی کمکه آیطدی

(11)

فوقیطبہ مینی داو بیلدان * دور بیلداب طور صہ طاومین صای * شارط لاب طور عان جاوینتان
چار قلداب طور صہ توسکان جان * کوک طور عیندای آصپان کوک * بلامین جایناب آچیلار
ایسی آنسکیعان بابچیچاک * تورنایب جیردی جاصیرار * قورقطبایدی قارمین موز
اوزکھ نوسہ قورقیطدی * اویسر دوصسر باقتسز * جیبرلاقسن اومر اوتدی
صوندیق دان قایعی قاطقباط * قاراب طورمین سیندارکھ * آطاسی باصقہ اوزی جاط
جالعز چانچہ جاط جیرده .

1893 г.

۱۸۹۳ زچی جلی

(12)

(طوطقینداعی ناظر)

قارانگهی اوی تیرازیسی طوطقین اورنی* گوگرگین کودکینک یوزی ایسکی فورمی
أضاط قوصدار أصبانده اوینب اوشسه* اویالب قارا یالماس میندای صورلی
تهویه جوق دعاده جوق تنناک بویده* اولانک جوق آیطب جورکان طالای طویده
قان آعیب قابراط قلعان صایدان منان* آویر قلیچ دولیعه بر آق اویده
طاص دولیعه طاص صاوط کسینکاتم* دینامدی قصب جاطر بوکون مینک

— 78 —

كون * تری آدام نك ایسی اوصیت * قوزعادی جاو باطر ابردی * جاوعد صویقان صالعالی
 قالینکدیی قالا بیردی * جاطر ایدی آعالی * آصقانکده چیراعیم * سعان دیکان
 خدانک * یازیلغان قاندای جاریعی * ایسوتکان جوق قولاعینک * قالنکدیق قوچیب
 سویوگه * کویاوینه اینطیضار * کیلیسی مین تیوکه * دایندانان اوی بار * کویلاکین
 آقداب تیککیچداب * کونی تونی دیم آلمای * بتروکه جور کوچداب * آصیقانصیب
 طوقطالهای * سن آصقان ایکاندیب * الله امرین اوز کرتباس * آیطانونک بولار
 میکاندیب * من قورقامین کوز جیتباس * جارا باصدی کلودانی * جاودان اولدی
 آر اوچون * ایسکارمای اوزکه دونیانی * آه دیب اوتدی جار اوچون * جماندیق
 طورماس کوتیریب * ایل ایستدی فز بلدی * آق کویلاکدی بترب * کینم دیب
 کیدی اولدی * قول جیتبا کان نیکانی * سویوب کیتکان جان ایکان * کوزینک
 نیکه جیتادی * قوصیلماق اونده بارمیکان .

1890 г.

۱۸۹۰ نجی جلی

(8)

قارانکعی تونده طاو قالعب * اویقیعه کیتار بالراب * دالانی جمجرط دیل صالعب
 تون باصادی صالراب * چانکلا بالماس جولداعی صبدیرلاماس جافراق * طنجیعار
 سین سینداعی * صابر قیلسانک آزاراق

1892 г.

۱۸۹۲ نجی جلی

(9)

(لیرمنطوف سوزی بایروننان کوچیریلگان)

کونکلم مینک قارانکعی بولبول آفین * آلطوندی دومبرانکمین کیلجی چاقین
 چیک بویلاب اون صاوصاق جورعلاصه * بیسدینک اونی چیعار قونکر صالقین
 آکر صوریم توبی مین آکیتباسه * کراک قوی کونکلدی اومیت تیرانتسه
 قاطب قالغان کوزیمده بر طامچی جاس * توکیلماسه بوی جیلپ اوده ایریسه

1893 г.

۱۸۹۳ نجی جلی

(10)

اوزینکه سینبه جاص اویچیل * تل اوناری دیریتین تینک * کونکلدینک جوکین

— 77 —

айын айтсанк жобатп * мен عاشыгке жас аясым * кысанк айтды аوضатп
 сен жаралы жолбарыс айнк * мен кикденк аилайм * тры қалдым اولмай арынк
 қатпды батпды трынаеинк * бол кинк аяас аңайн наз * сааинамин айтامين
 довинк ақын тедей аراض * толғанамин қайнемин * сен чочидинк عاشеинккан
 аوزке جورطدان قامچی جیب * مينده صورلی نسیمنان * جاطقه تیدیم آچی دپ
 جارطا بلماس سن سقلدی * مينده سیندای صورلی زار * قول ایاغم برکه بیکلیدی
 ایندی نه ننک اورنی بار * اوز قورام ننک قاقباسین سن * قاطدی جابدینک نه ایتاین
 جاط قورانک طاقباسین من * جاصطانامین قایتاین * قاباق ایدی کونکلمده
 بزکه قاصباق بولدی جیم * ایکی سوز جوق اومریده * مينده صورلی بختی کم
 هیچ فزیقه آرمانیم جوق * باریده بار فورمی نک * براوینه قانکعانیم جوق
 اوزمه آیان صورلی مین * جانیم عاجیق آصیلیم اینک * جارایسیکین برمادینک
 صورعه بتکان عاجیم سن * نیکه دیم کیچ سیرمادینک * جاط ایسیکدی جنه قوریب
 جارا صالمه سن معان * جورط جماندار جاطقه جوریب * جالنامین من سعان
 اوشو خیال کیسه باصقه * سن جودیر دیب من اوچون * بولار ایدی قایناماصقه
 مص فازاندای صورلی ایچیم * عاشیق آقین هیچ کمانسز * ایرص ایااس صور اوچون
 کورسوکه چیداماسبز * آیریلالق صول اوچون.

(6)

(آنگین اولارداکیسی ابای اوزی چیعارغان)

جاریم جاقسی کیم کیب * کلدی جانعه جلی تییب * دیوانه بولدی بول کونکلم
 باصیلمای بر قوچوب سوپوب * بویم طورдал بولیб аууоб * کونکل جورقوص
 بولیб چویب * ایسرکб سویکزіб ایدی * کیتیتن یوزایسه کوپوب * قلдинک آرام
 اوینکدی * بر برمادینک موینونکدی * سن آقل مین کونکلینکدی * طیب
 جینکدینک بوینونکدی * من بوریلб توزالمان * قایتسін دیدینک صورلینکدی
 آتام آنام قارا جیر * سین آچا بیرقوینونکدی * سینان باصقه هیچ طابالمادیم اورنمدی.

1889 г.

۱۸۸۹ نجی جلی

(7)

(پیریژود لیرمنظوفدان)

آصقه طوبعه بارا طوعن * جان آصیعب جاس جکت * قولة کتدی جاوعبر

(آنیگین تاتیаннеге айкнچی بازған حطی)

حوب بلامین سزکه جاقباس * ایسکی جара бланго * آق جوراкинک ایندی اوناطباس
مزگیلی جوق قای میداو * ایختیارسز مونسکی سوزیم * کیندی ایرچیپ جولینکه
ماضاعینکه بردیم اوزیم * اوز باصیمدی قولینکه * اولی بویعه جان جوگیردی
قاپراطیم قورچ بولدی نان * موز جوریکیم مای سقلدی * ایریب اوطبوب کوبدی جان
قورقیلوغه قدراتدان * جوریکیمه توسدی اوره * طایدی آیاعیم ایسکی سرتدان
توسدی ایسز قاطدی دیره * ماصقارالاب مینی تعدیر * قلدی ماضاق نه شاره
مینک اوچون سن جوابیر * مینده سوز جوق بیچاره * مخرابیم سن باص اورامین
تل حیثالمای غزربه * جیتبایدیم نه جصاصیرامین * کاوهریم نك کادیرینه * سن
آعاجده پскан آلمه * خزیر ایدنک آلامدیم * خوب کریتار قیلدی الله * الله مینی
قارعادینک * اون سیکز منک بول عالم نك * بار طینیصی کونده طور * من سقلدی
صورلی آدم نك * ایختیاری سینده طور * سن یتینکدی آری بورسأنک * چیتدی
کوزیم بولدی کور * جانندی آلار سینک راضی بولسأنک * بزدنک اورین قارا چیر
تانکری دویی بول عرب باص * کیندی آمالسز فورلامه * قایطا قاعدی خیلا بولماس
کیلدی توسدی اوردانکه * آقلى بار ایختیارلی * بنده تیپاس اوز جارین * ایرک اییاده
بنده زارلی * نه بلار نه بولارین * صورلی آدام من جر جوزینده * بر قوانچ کورمیدیم
نه فیلاسین ایرک اوزینکده * قایعیمی آصقان چیرلی ایدیم * مینک اومریم طایاناب
طور * اوزیلوگه هم جانیم * آق یوزینکدی بر کوریب قور * اولسه بولماس آرمانیم
کونی ایر تانک بر کورینسین * صورلی عاجیقیدینک کوزینه * تانکری سنک اوچون
شفقاتینکیم * نان عریبدینک سوزینه * نه بولامین تیز بولاین * آق یوزینکدی کوراین
بارمه اومریم فارمالاین * جوق بولسه مین اولاین * قورعالاب قوراوتبه اومر بوص
تعدیرینکه فارصی بار * بر اوزینکنان باصقه بردوص * طایاسانک اول جورمه زار. ⁽¹⁾

(تاتیаннегн қайтарған жауабы)

تانکری قوصقان جار ایدینک سن * جار اینالمای کیتب اینک * اول کیزیمده بالا ایدیم مین
آياماصقه یتکب اینک * طالاق ایتب بول عالمدی * بولدی مالیم کیتکانونک * کینهسی
جوق جاص آدمدی * قاطدی صوفقان یتکانونک * ایلجریگین جاص ایماسیم

(1) نیچه جل اوککانده، تاتیаннеге بر بایدده ختون بولب جور کینده، آنیگین قایتیه ینالاب صوفقان

(Айгін барған ҳақи татиянаһе)

طانك عجایب بول قالای خط* مضاسی آلیص اوزی جاش* سوزی اورامدی هر توری جاط
 جنبه ادابدی جنبه راص* جاص جور یکدینک طولقین دوب* باز الیب سین طولطریب
 بویدی جینکب بول اصل لیب* طور دی طیطیق کوب قورب* تل بووینسز بوی طازا گل
 آقلى أرطیق آری ضرور* اول فریزاة اویلی اوزینک بل* نه بولادی بولصه خور
 ایچیم اولگین قوردینام صاو* بوصفه اورایم جورمینک* جارامایدی بیکار آلداو
 تینکینک ایماس من سینک* بنده کورکان بار قزیندینک* بارین ایچکان صوم جوریک
 آیینعان صونک سن جولقدینک* آبطب آبطلای نه کراک* تاتدی دنیا کونسلکمان
 کیتدی مینک نان معان* ایندی بزگه بر اولیمنان* باصقه توك جورق آرناعان
 من جارالی جولبار صبن* جورطونک آطقان اوعی اویتب* سن ایسرکه صورلی جاصبن
 چین سوزیه راحیم ایتب* بالا سویار جار سویاردان* توك نیمه جورق طور دینام
 سن طوطی قوص باقده جورکان* قای جیریمنان پار کیلام* ایرگه بارغان ایرطانیمای
 ابر قزیمین کیم کورار* چعارینه جول طابالمای* قایعی منان بوصفه اولار
 آیینعش ایرطارطصه صالحین* بال صوراصانک بیرادی او* قاضیرلاب سوزدنک آرطین
 خاصیاتدان یتدی جوو* من صینق جان جاماعانین* توزالمان تورلینب
 تینکینک ایماس بل سعان من* نه قیلاسن کیرلینب* آیل اولمیس صوبقه دیریتدان
 صاویرعالماس سینکمان ابر* من کومیرمین قالعان اورتدان* ایندی روخصت بزگه بیر
 سینک اومرینک گل دانب طور* ایسیکین طاب کور قزریق* مینک اومریم برصوبق صور
 کوزکی کوندای طور بوزریق* برکه طوعان من آغانسکان* چین دوصینک مین کم ایماس
 صوققی جیدیم صوم زاماننان* بر جلی سوزایم ایماس* آرمان ایتبه جاص کونک کوب
 ایگیلیک کور ایرکه بار* بول زماننک قاچقینی دیب* من عرییدی ایسینکه آل
 مینده پانسلیق جاط مناز دین* دابنه جورق جارقیم* اوصی بازغان بارچه سوزدان
 بایقالمینار بار چیم* باصی قاطدی صوم جوریکین* طوقطاطالمای کیتدیدی
 صورعه یتکان کورکراگین* سیندیرالمای اوتدیدی* بار دینامنک باری موز
 قابریلوعه جاراماس* منه دولت مسنه اصل قز* بولدی معان آرام آص
 ول جاص آعاج جاصقر بل طل* جافراعی جانکعیرار* صورلی آیینکین جولدی
 اوزینک بل* قای طرافقه فانکعرار.

(تاتیانەننک آنیگین گە یازغان خطی)

آمالجوق قایتدیم بلدیرمای* یافرمای قایتب آیطامین* قویمادی دیرتینک کویدیرمای
 نه صالسانکده طارطامین* طالایسز باقسز من صورلی* ایریکسز آطداب اویاطدان
 قورلققه کوندیم بول غورلی* بايقالار حالیم بول خطدان* آلیم چه منده اویالیب
 بلدیرمین دیدیم اولسامده* چیدادیم کویوب من جانب* آبنده بیرار کورسامده
 بولمادی کوریب قالوئه* ایستوب بر آرزو سوزینکدی* چیداریم بر آی جانوئه
 اوضاق تون جومبای کوزیمدی* قزیقدان قاجیب بول جرگه* کونکلینک ز صویب کلیسز
 مانیسین صوراب بلارگه* تلدا سالامین ایریکسز* کیلما سانک آکر سز بزگه
 صاو بولماسیم آلباتنه* بولماسام آچنهن سزگه* توسباسیم موندای بیناتکه
 آصاو جوریک قایسانمای* جواصر میدی کیزینده* ایلدین بر جاقسی صایلامای
 بارماسیم ایرگه اوزیمده* اوزگه گه هیچ بر دونیادان* ایریکمین تیماس بول جوریک
 آزالده تعدیر اییادان* خوجام سن سین نه کراک* ترجیلیکم قوربان دیق* چیدامای
 سینی کورکانچه* تانکریمنان کلکان بول جارلیق* ایام سن سینک اولکانه چه
 اولده کیردینک توسیمه* اورطا قداسب اومریمه* طولعاو صالیب ایچیمه
 صول کونداق جاقدینک کونکلیمه* خدایدان بولعا بدیب ایبی* خدایی نی مول
 بیردیم* کورکان جرداق من سینی* اوصی ایکانعوی صول دیدیم* جاطقان صابن
 اویقیعه* دوعا اوقوچیم چوچینب* اونا طب مینی خولقینکده* جورو چیدینک قوصیلب
 توسیمده مینی جوبانطیب* جلی سوز بن سویلاسب* کیتو چیدینک قوانطیب
 فالوچیدی کونکل اوسوب* چینونکدی آیط کم سن تربیتکان* ایام بسین صاقطاوچی
 آلدە آضریب آوره ایتکان* جاوموسین تیویب طابطاوچی* چیچ کونکلم ننگ
 جومباعین* آلدە باری آلدان یص* جاص جوریک جایوب صاو صاعین
 طالینعان چیعار آلیص* نه بولصاده اوزیمدی* طاپسردیم سزگه جالینب
 طولطریب جاصقه کوزیمدی* ایسرکه دبمین جالینب* بول جرده هیچ کم
 صریمدی* بلمایدی آیطب نیتانین* جاقطرمای بوزسانک نوریمدی* بلدیرمای کویوب
 اوتانین* کوتامین سزدان قایطا خط* قواندیریب دیرتم جاز* اول بولماصه
 چینونکدی آیط* کینه اوزیمده اوزیمه آز* اوز خطیمه اوز کوزیم* اویالب
 قورقب باعالماس* کیپلیم سینک بر اوزینک* بوتسان جان تسیک طانالماس

(15 نجى بوليك)

﴿ پير يئودلار - آنيگين ننگ صفاتي ﴾

(1)

جاسينان توسين يىلاب صر برماگان * دامالانسە كونداسە بلديرميگان
 نه نه سينك نه آيطةساده آمالينك جوق * توسينده بر كاديك جوق آلدار ديكان
 كيده پانك كيده كونكيچ اورنى منان * كيده ايلوسز كيده اينطيق فورمى منان
 كيده اونديماي جورساده سوزگە باياو * او ط جالينداي جوابكار قوربى منان
 آعاقچىقدىق سوزگە جوبيريك آسيرايسە * ديم آليسم قوماريم برسن ديسە
 جانين قوربان جولينه قلغان جانصب * كوز قاراوى قويىلار آلدە نيچە
 كيدە اويالچاق تومانچيك كيدە تب تيك * قامقئانصر قايعريب اورنى كيلسە
 جاي جنكه كسى بوليب توك بلماكان * قالجينكين بلديرتايدى قالاي ديكان
 جانونك چوچير اورليكي * جاننان بولاك * كسى گە بالدان تاتدى اورنى كيلكان
 بيتداي بويى بوصاصە سىزار صونده * جاصطيق جينكب كونكلدى چايقاغانده
 عاجيق قومار آقل مين بويسكدى آليب * جلى جواب ايسوتار نه قيلسانكده
 ايسناراي ديگىزار دابن فيلار * جوربكينك قالاي صوقصە پايم فيلار
 جلى ايزين صوويطباس داميل كورماس * بر اونكاچه جوليعار جر آبطقىزار
 ايل اولاقده اونكاچه قولينه آليب * كونكلىنداكي صاباعين آيطب طينار
 جاسينان كورسە اونى آقل صاصقان * نه صورقيه جاندارينك حورطدان آصقان
 جينكوگە قورقيلوعە طاعيدە اوصطا * اوزينه كونداس چيقسە جول طالاصقان
 آجواغە قورلاوعە تلى اورامدى * نه تورلى طوضاق قوريب كونكلىن باصقان

1889 г.

۱۸۸۹ نجى جلى

— 72 —

اویری مین اوچ طوعز دیب جیمینکداب* جاصی اولکاندار جانینه بایلانکعانده
سیلکه کیب طهاعدی ناصیایدی* بر آطاسین کونکلینک جایلانکعانده
طاودان جیده تیرگندای آلا بیرسه* بر جاصایسینک قومارینک هر فانسکعانده
کوکر اکده جماندیق هیچ نیت جوق* آنک بولادی کینکاسینک قوص صالانده
هیچ کیمکه زیانی جوق اوزیم کورکان* بر قزیق ایسم ایبکان صوم جالانده
کوکر اکی سزیمدی کونکلی اولیعه* باریده آیتق طورمایمه اویلانکعانده
اوقباسینک اوسترت قاراب بولعاقدا سانک* سوراتین کورالماس سینک کوب باقباسانک
کولانککاسی توسادی کوکایونکعه* هر سوزین بر اویلانک صالماقداسانک
مونى اوقوسه جکندار آنکچی اوقیسین* بلالماسین قوص صالیب دام طاطباسانک
۱۸۸۶ انچی جلی
1886 г.

(14 نچی بولیک)

﴿ آنکچیلک طورالی ﴾

(1)

قان صونارده بورکوتچی چبعادی آنکهده* طاصدان تولکی طاییلار آنکهده
 چاقسی آطنن طاو جولداس برقانییت* اینکهایی ایقچام کنیم آنکچی آدامده
 سالانک اینب جولیقسه قایطقان اینزی* صاعادان صغینک قاعیب اینرچالانده
 بورکوتچی طاو باصینده قاعوچی اویده* اینزدینک یتین توزایتب آنده
 طوماعاسین طارطقانده بر قریمنان* قران قوص کوزی کوریب صامقاعانده
 تومان اوچسام تولکی اورلاب قوطیلاردیب* قاندى کوز قایقانک قاعیب چیقسه آصانه
 کیره طورا قالانی قاقچقان تولکی* قوطیلما سین بلکانصونک قور قاقچقانه
 آوزین آچیب قوقاداب تیسین قایراب* اوده طلاص قیلادی چین جانده
 قزیر کورار کونکلدی بولصه آنکچی لار* شابار جیری قارامای جیعلعانده
 قزیر پچاقین قرجینکداب طورعان تولکی* اوداعی اوصال جاو ایماس قران پانکهده
 سیکر نایزا قولینده کوز آودارمای* باطرده آیال قیلمایدی ایرتانک طانکهده
 قانات قوبریق صووبلداب ایصقرادی* کوکدین قران صورعالب قوبولعانده
 جارق جورق اینب ایکاوی آیقاصادی* جیکه باطر چیققانداى قان مایدانده
 براوی کوک براوی جیر طاعیسی* آدام اوچون باطیصب قزیرل قانده
 قار آپاق بورکوة قارا تولکی قزیرل* اوخصایدی قاصه صولو چومیلعانده
 قارا شاشین کوتیریب ایسکی چینطاق* اوده بولیک بولیک ایتبایمه صیفاننده
 آپاق ایت قبقزیرل یت جابجالاتکاش* قارا شاش قزیرل جوزدی جاصرعانده
 کویاوی ایرقالینکدیی صولو بولیب* جنه اوخصار طارتوساکته جولعاصقانه
 آرط جاعینان جاویرنی بولکولدایدی* قران بوکیتب آصطینه دال باصقانه
 قوصیده اییاسینه قوراضدانار* آلص ایکی آیلالی تولکی آلعانده

(13نجى بولىك)

(قص)

آق كىيمىدى دىنالى آق صافالدى*صوفر ملقاو طانىماس تىرى جانىدى
 اوسنى باسى آق قراو توسى صوبىق*باصقان جىرى صقلاب كلىب قالدى
 دىم آلىصى اوسكەرىك آيازىن قار*كارى قودانك قىس كلىب آلىك صالدى
 اوچباداى بوركىن كىگىن اوچرايىطب*آياض مىنان قزارىسب آجارلانىدى
 بولوطداى قاصى جاويىب ابكى كوزىن*باصىن سىلكسە قارجاويىب ماضانكىدى آلدى
 بورانداى بورق صارق ايتىب دولدانكعاندە*آلى قاناظ آق اورده اوى چايقالدى
 آويس كورىب جوگىرگان جاص بالالار*يىنى قولى دومىيىعب اوسىك چالدى
 چىدىم مىن طون قاباطداب كىگىن مالچى*يىت قاراعە چىداماى ترس آينالدى
 قارتىكەانگە قاجىماس قايران جلقى*طىطىعى قوروينە تىزىر طاقالدى
 قىصن برگە طومصوعىن صالدى قاصقر*مالچىلارىم قورقىلمە ايتكە مالدى
 صونىعە مالدى جايىب كوزاتىنكدار*اويقى اولتورماس قايراط قىل بوزق مالدى
 ايت جىگانچە قوندىيى¹ قاناي جىسىن*قورجبارمنە آنطورعان كارى چالدى
 1888 r. ۱۸۸۸ نجى جلى

1) قوندىيى قاناي دىكان جىرىنك چوين جلقىنە جالدايتوعون آويلدار.

— 69 —

قارا قیدان اورطا قاب اور یصباى برسه* اوده قلعان کیدایگه اولکان صیی
 قار جاوصاده طونکبایدی بای بالاصی* اوی جلی کیز طوطقان آبنالاسی
 بای اولینہ جالچی اولی جالینشدی* آعیب جوریب اوینا طار کوزدینک جاصی
 جالچی او یونه جانی آچیب آص بیرماس بای* آرطیق خابور آرطیقچه خزمته اورای
 بایده بییل جالچیده میرده جوق* آنکدی سطرعان ایکاوین خدا بمای
 آلصاده آیانچاقداو کیدای صورلی* اینکباک بلماس بایدینکده جوققوی اورنی
 جاص بالا کیمپر چالین تتراتجای* برقص صافطاطاص بولماسینده اوغرلی
 ۱۸۸۹ نجی جلی
 1889 г.

(12نجى بولىك)

— (كوز) —

(1)

صور بولوط توسی صوبق قاپطایدی آصان * کوز بولیب دیبقیل طومان جیردی باصقان
طوبعانیسه بلمایمین طونکعانیسه * جلقی اویناب ییه قاقچان طای جار یصقان
جاصیل چوب بایچیچاک جوق بورینغیدای * جاصدار کولماس جوگرماس بالا چولای
خیرچی چال کیمپردای توسی کیتب * جافراعینان آیریلعان آعاج قورای
براو مالسه صاپصیدی صالیب این * صالبرانکقی طارطیدی جیرطیق کسیم
ایناسینه ایرتیب چوده جین * جاص حاطیندار جرطیلعان جامایدی اویون
قاز طرنه قاطارلانیب قایطسه برمین * آستینده آق چومچی جور اول بر کروان
قای آویلدی کورسانکده جابر قانکقی * کولکی اوین کورینبایدی سییل سروان
کیمپرچال قورچانک قاعیب بالا بورسینک * کونککل سز قارا صوبق فرده جورسینک
کیمیک سویاک سورپه صوتیما کانصونک * اویده ایت جوق طیچقان اولاب قایدیه کورسینک
کوزاوطوزعان اوطی جوق ایلدینک مانکی * طومان بولار جل صوقسه شانک طوضانکی
اوط جاقباعان اوی بی نیک صوری قاجیب * ایصدان قورققان قازاقدینک قورسین ضانکی

(2)

قارچه جیل طوقسان مین صول براییکی آی * قصدینک باصی بری ایرته براوی جای
ایرتا بارصام جیریمدی جیب قویامدیب * ایقظرمه مین کوزاوده اوطرار بای
کیدایدنک اوزی جورار مالدی باعیب * اوطروعه اوطین جوق اوزبدهی جاعیب
طونکعان این جیلیطب طونین ایلاب * چیکبان تیگار حاطینی بورسینک قاعیب
جاص بالاعه اوطده جوق طورعان ماضداب * طالطایب قاقطانالهای اولاجازداب
کیمپر جالی بار بولصه قاندای قیین * بر جاعینان قیصقاندیه اوده آضناب
کاری قوی ایداب صویعان بایدنک اوی * قای جرینان کیدایدنک طورسین کوی

(11 سچی بولیک)

﴿ جاز ﴾

جاز دیکون چیلده بولعاندہ * کوکارای شالین بای چیچاک * اوضاریب اوسیب
 طولعاندہ * کورکیراب جاطقان اوزانگہ * کوشیب آویل قونکعاندہ * چورقراپ جاطقان
 جلقی تنک * شالیننان جون قیلطلداب * آط آبرلاریبیلار * بوبری چیعب اینکقلداب
 صوده طوریب چسینداب * قوبریعی مین جیللداب * آراصینده قولین طای
 آیلاناشاویب بولطیلداب * جوعاری تومان اویراک قاز * اوچیب طورصه صیپلداب
 قزکیلینچاک اوی تیگیر * بورالا باصیب بلقلداب * آق ییلاگین صبانیب * آزیلداسب
 سینکقلداب * مال ایچینان آبنالیب * کونکلی جاقسی جایلانلب * بایدہ کیلار آویلعه
 آیانکشیلی جیللداب * صابادان قیمرز قویدیریپ * اورطاصینه قویدیریپ * جاصی
 اولکاندار بر بولاک * کینکاسب کولیب صلقلداب * جالچی آلداعان جاص بالا
 جاعالایدی چیچاسین * ایت آپردیب قینکقلداب * کولینککه قلیب باصینه * کلام
 توسیب آصطینه * صالطاناتدی بایلاردنک * صماوارنی بورقیلداب * بلمدیلار سوز آیطسه
 بایگہ آطیندای آنکقلداب * اوزگہلار باصین ایزایدی * آرنه دیب ماقولداب
 آق کویلاکدی طایاقدی * آقصال چیعار بر چیتدان * مالینکدی آری قایطار دیب
 مالچی لارعه فانکقلداب * بای بایعوسیم دیسین دیب * چاقربیپ قمرز برسوندیب
 جارامصاقصب جاللداب * چغاندارین ییلینکگان * آصاومینب تینکسالگان
 جلقی چیلار کیب طورصه * تانک ایرتانکنان صاللداب * ملطیق آطقان قوص صالغان
 جاص بوز بالا بر بولاک * صوجاعالاب قوطنکداب * قایربیپ صالغان کوك قوصی
 کوتاریلا برگاندہ * قاز صیصرصه جارقلداب * باغاناعی بایعوص چال * آویلدہ طوریب
 کولادی * خوشامیت قلیب قارقلداب .

1886 r.

۱۸۸۶ نجی جلی

— 66 —

طاماشالاب قاراسانك تانكرى ايسينه* بوينك بالقب ايریدی ایچده جیگیر
 کون جوقده کسم سینار جولدوز بن آی* اول قایتسین قارا تونده جار قیلدامای
 طانك آطقان صونك چیقارین کوننك بلیب* اونکی قاچار بولاماس بورینعیدای
 کون کویاو جر قالینکدیق صاعینوچدی* ایکاوی نك قوماری صوندای کوچتی
 کون قرینداب جورگانه کوب قوجانکداب* کویاو کیلدی آی جولدوز کوتین قیستی
 آی جولدزعه جلی جل خبر بیریب* جان جانوار قوئار طوبعه ایلیریب
 آضالی آق کورپاسین سیلکه طاصطاب* حیر کولسیمدار اوزینه چیرای بیریب
 کیمپر چال چواق ایزداب بالا شولار* مال ماضاطصب قوائیب آوناب قونار
 جیرچی قوصدار هواده اولانك آیطب* قیقو سالار کولدیگی قاضبن قولار
 کون کویاوین جر کوكسیب آلا قیصدای* براوینه براوی قوصیلیصبای
 کونکلی کون لینه طویعانان صونك* جر طولیقصب تورلینار طوطی قوصدای
 آدام تیکدیپ کورالماس کوننك کوزین* سویوب جلیب طورادی جان لیزین
 قزیل آرای صاری آلطون شاطرینه* کوننك کیچکه کیرگانین کوردی کوزیم
 ۱۸۹۰ نجی جلی
 1890 r.

(10 نجی بولیک)

﴿ هاز عیطوری ﴾

جاز عیطوریم قالمایدی قیصدینک صزی * ماصاطیدای قولپورار جردینک جوزی
 جان جانوار آدامزات آنطالاصه * آطا آنادای ابلجرار کوننک جوزی
 جازدینک کورکی اینادی جل قوصی مین * جابر آنکد اصب جاص کولار قور بیسی مین
 کوردین جنکه طورعاندای کهرمین چال * جالبا آنکد اصار اوزی ننک طورعیسی مین
 قرداعی ایل اویداعی ایلمین آرالاصیب * کولیمداسب کوربب قوچاقطاصب
 شاروا قوعان جاصداردینک موینی بوصاب * صبرلاصب صرلاصب ماوقین باصیب
 توبه بوزداب قوی قه زداب قوراده چوچو * کوبالا کین قوص بینان صایده دودو
 گل مین آعاج مابصب قاراعانده * صبدیر قاعیب بورانکد اب آعادی صو
 کول جاعالای مامرلاب قومنان قاز * جومرطقه اینزداب جوگیرب بالالارماز
 اوشقر آطبین ضرلاطیب طااصطاعانده * جارق جورق ایتب ایلینار کوکداویل باز
 قوص قاطارلاب بابیلاغان قانجیعاغه * قز بورانکد اب جابیبب قیلادی قاز
 جازعه جاقسی کییونار قز کیلینچاک * جرجوزینه اونک یرار گل بای چیچاک
 قرده طورعای صایراصه صایده بولبول * طااصداعی اوینن قوصار بایعز کسوکین
 جنکه بولمین جامراب ساوداگرلار * دیقانچیلار جر جرطب ایگین ایگار
 شارواننک برلوی ایکاو بولیب * جنکه تولمین کوبایب دولت اونار
 بیزاندیریب جر جوزبن نانکریم چیار * میربانسدیق دونیاعه نوربن توگار
 آنامزدای جراییب ایمرگینده * ینه آکینکدای اوستینکه آسپان تونار
 جاز جیاریب جان برگان قارا جرگه * راحمانینه الله ننک کونسل سینار
 مال سیمرار آق منان آص کوبیار * ادامزاتدینک کونکلی اوسیب کوناریلار
 قاراطاصدان باصقه ننک باری جادراب * بر صارانکنان باصقه ننک بیملی اینار

(2)

میلیکدای آرقاصینده اورگان بوریم * چولپسی صلدیرقاعیب جورسه آقیرین
کامشاط بوریک آق طاماق قاراق صوی * صولو قزدنک کوربینک موندای تورین
آلاسز قارا کوزی آینداین * جوریککه ایصطق تیب صالحان صاین
اولیرینگین آق ابتدی آچیق بوزدی * تیزی آدیمی کوربینک قزدنک جاین
بورانک ییل بویسی صولو کیچکنه آیاق * بولادی اوصوندای قزینگین صایاق
پسکین آلمه سقلدی تاتدی قزدی * بولامینده طورامین کورکانداباق
آکرده قولینک تیسسه ییلاکینه * لویلداب قان صوعادی جورا کینکه
یتینکدی طاماعینه طاباب بارسانک * چیمرلاب بوو اینادی سویا کینکه

1889 г.

۱۸۸۹ نجی جلی

(9 بجى بولىك)

﴿ صولو اور عاجى طورالى ﴾

(1)

قافطاعان آق كوسداى كىنك مانكدابلى * آلاسز قارا كوزى نور جاينابدى
 جىنكىشكه قارا قاصى صىزىب قويعان * بر جنكه او خصاطامين طوعان آبدى
 مانكدابدان طورا توسكان قرلى مورىن * آچه جوز آل قزىل بيت تل بابلايدى
 آوزىن آچه كورىنار كرسز تىسى * سقلى قولىمىن تىزگىن ايچ قاينابدى
 سويلاسه سوزى ادابدى هم معالى * كولكىسى يىنه بولبول قوص صايرابدى
 جوب جومر آق طورعنداي موينى بار * اولبراگان طاماعىن كون چالمايدى
 طاقطابدى جاويرنى بار اييعى تىك * ايللى آلمه كاوداسينده قىصايمابدى
 صوراقى اوزونده ايباس قىصقهده ايباس * نازىك بىل طال چىيقداى بورانكدابدى
 ايتىنداي جاصى بالانك بىلىگى بار * آچىم سز آق صاوصاعى ايسكه اينكعايللى
 قولانك قاراشى بار جـيياك طالدى * طورعنداي طولقندىرب كوز طانكدابدى
 قانداى قزده لذات بار جان طاطباعان * صولوى بول زامان تىك جاطباعان
 اون سىكز اون طوعزعه كىلكانان صونك * آلماصى او كعبه بولار قول باطباعان
 بولاردىنك كى برى تىك منازدارى * هچ نرسه كورماكانسب بور طاقطاعان
 كى برى جايدارى آچىق بولامىندىب * اورىنسز آدامدارمىن جر طاقطاعان
 اولده صولو جايى بىزگه مالىم * جكتى جورط ماقطاعان قز جاقطاعان
 كى جكت آرزىدقبن اوباطسىناى * قولى جىنباس نرسه گه طرطاقطاعان
 كى جكت ماقطان اوچون قلىق قلماي * بوينه مابدىلقبن صر صاقطاعان
 اوربندى ايسكه جورىب اوى طاطباعان * نه بولماصه جوموصقب مال باقباعان
 خاصياتى بولمايدى اونداي جكت * آنچاين قور بىكارگه بولعاقطاعان

1884 г.

۱۸۸۴ نجى جلى

ساورينكه طارطقان * صرينكدي ايطقان * صرلاصينك صرطدي آيلانار
 اول قاني بوضيق اوري قار قايصين طاويب سيني آار
 باصي كوزي قانوب * آرقا باصي شانك بوب * جنه طوريب جاللداب
 جيغيلب طوريب * بوويني قوريب * طاعي قويب صاللداب
 آوير قايدده آر قايدده آاز باصينكه نه فايدده
 ايت اورسه بالا * طاباعين آلا * قوادي ايتبن كيسكديس
 اوربصقانصب اوي ديب * اوياطديب قويديب * اولكاندار طيار تيكديسب
 اوني بلسانك مونك نه مينده اوياط ايس قيلديمدي
 بلكانگه جول بوس * بولصاچي قول بوس * طالابدينك دامين طاطوعه
 بلماگان صوقر * قابعوسز اوطر * طاماعي طوبصه جاطوعه
 نه اول ايماس بول ايماس مينكده كونيم كون ايماس
 علمدي ايزداب * دونياني كوزداب * ايكي جاققه اونكيلديم
 قولاعين صالماس * تليكندي آلماس * كوب نادانسان تونكيلديم
 ايكي كيمه قويرعين اوصطا جيتسين بوويرعين
 جارطاصقه باردريم * كونده آيعاي صالديم * اونانده چيقدی جانكعرق
 ايسيتب اونين * بلسامديب جونين * كوب ايزداديم قانكعريب
 باياعي جارطاص بر جارطاص قانكق ايتار توكتي بايقاماس
 جاباوي قابدي * آطديسي شابدي * قايريلب سوزدي كم اوقسين
 اسچده ديرة قالينك * آويزدان جالين * بورق ايتب كوزدان جاص چيقسين
 كويديركانصونك چيداتباي قويه ميكان جيلاتباي
 مامقدان توساك * طاصدای بوب كيساك * جامباصقه باطار اويقي جوق
 صبريوب سوزي * ماز بوليب اوزي * اويلانار ايلدينك صيقي جوق
 باياعي قولق بر آلداو قيصيلعان جرده جانجالداو
 آطادان آطاو * آنادان تورتاو * جالعزديق كورار جيريم جوق
 آعابن بيك كوب * آبطامين ايداب * سوزيمدي اوغار ايليم جوق
 مولا صينداي باقصي تنك جالعز قالدیم داب چينم

1889 г.

۱۸۸۹ نجی جلی

айгінненк айсин * сауданнэк тигін * аубраниб аублаб мал айзде
 алл бол бай طاب * آدام بول مال طاب * قوانسانك قوان صول كيزده
 برينكدي قازاق برينك دوص كورماسانك ايسدينك باري بوص
 مالىنكدي جاعده * باصينكدي داوده * قورقيلمه قورعه طاطولاصل
 اوتروك اورليق * اوكميت ضروليق * قوريسين كوزينك آچيلماس
 اوياطينك آرينك اويانسين بول سوزيمدي اويلانسين
 طاماعى طوقطيق * جوميسى جوقطيق * آضديرار آدام بالاصين
 طالاصب بوصفه * چار بولوب دوصفه * خور بولوب قوريب باراسينك
 اوتريك چاغم طولديعوى اوكنار واقتينك بولديعوى
 جوموصسز صانداال * ايريكسز مالدی آل * ديكان كيم بارسيندارگه
 قولقندي كوركيچ * صومديقدي بلكيچ * طاييلار كسى چوندارگه
 اوچ توره جلعي آداتينك اوزينكه بولار جينداتينك
 آويرمى تينم * آويردى جانيم * قانكعردى قيصدى باصيمدي
 طاريلدى كوكراك * قيصيلدى جورينك * آغيزدى صيعيب جاصيمدي
 سويانب كولكى طوقديققه طارطبدى اونار جوقيققه
 قايراطيسم مالىم * كيلمايدى آليم * مقصود آليص اومر شاق
 اوتكعانصونك باضار * قايطقانصونك آجار * نه بولادى قورقوجاق
 كچديب قايطار جول ايباس جول آضيغم مول ايباس
 بزر كسى منكعه * جون كسى صومعه * آلى جيتار زامان جوق
 قدبرلى باصيم * قايراطدى جاصيم * آيباعيمين كيندى آمال جوق
 بولماصقه بوليب قاراتير قورلقين اوتكين قواومر
 سوز وار بلكيچ * زاكونچيك كوركيچ * آطانباق مقصود ماقطانباق
 جاصقايب قورقب * جورعالب جورطب * ايبانسه ايلينك بابطانباق
 قارعاغايين جوير قلماق آلقاعايين ضرور قلماق
 خوش قورقدى ايلينك * قورقطقان سينك * اونارينك قايسى آيطب ير
 ايل آنكديب سيني * سن آنكديب اونى * قيلط ايتكرباي باعيب كور
 اويناسچى حاطين بولصه قار آنكديعان ايرده قالمه آر
 كوميكسز كوزينك * برجالعز اوزينك * باعالماي باصينك صانداالار

(8نجى بولىك)

﴿سىكز اياق﴾

(1)

آلصدان سرماب * جورىكدان تىرىباب * جىمىرلاب بويىچە جايولعان
 قىوادان شاويىب * قىيىنىن طاويىب * طاعىنە جىنب قايرىغان
 طولعاوى طوقان قزىل تل سويلايىمىن دىسانك اوزىنك بل
 اوتكىردىنك جوزى * كىستەنك بىزى * اورنىگىن سىنداي سالاماس
 بلكانگە مارجان * بىلماسكە آرضان * ناداندار بەرە آلاماس
 قىنالمە يىكار تلىمىن جاق كونكىلسز قولاق اويىچە اولاق
 باسىندەمىي جوق * اوزىندە اوى جوق * كولكىچىل كىردانك نادانك
 كوب آيىسە كوندى * جورط آيىسە بولدى * آداتى نادان آدامنىنك
 بويىدە قايراط اويىدە كوز بولماعانصونك آيىبە سوز
 قانىيىدى قانئونك * آچىدى جانئونك * منازلارىن كوركەندە
 جىكزلان سىلكىن * قايراطدان بىركىن * دىب نصىخت بىركەندە
 اوياطسز آرسىز صالطينان قالىيب كىتار آرطينان
 آولاققە چىقباي * صىبىرلاب بوقىباي * مەيىرلەنباس ھىچ سوزگە
 بايداسىز طاقيىل * بايىلاوسىز آقىل * آطادان بالا اوى اوزگە
 صاناسىز اويىسز جاريم ايس اوز اويندە آرايىس
 طاصىسە اوساك * ايصقراطە كىنك * قوماردان آبدان جىققانى
 كوپىلداك ماقطانى * طايىطين قاققانى * آنكىدىعانى باققانى
 اينصاف اوياط تىرانك اوى اويلاغان جانجوق جاويىب قوى
 بولماسىن كىل چىل * بولساجى كوپچىل * جان آيامە كىب قىل
 اورونسىز ايرجانك * بولمسىز قىلجانك * بولامە دولت نسيب بول
 انىكباك قىلسانك ايرىمباي طويادى قازىنك تىلانباي

— 59 —

کیم کورار* اوراق منان قولقدی* قزیق کورار اونکی اینار* موندای ایلدان
بوینک طارط* من قاجیدیم سن قاجی* آیطب آیطب اوتدی قارط* کونبادی جورطنه لاجی
۱۸۹۱ نجی جلی
1891 г.

(7 بجى بولىك)

﴿ زامانداصدارى طورالى ﴾

(1)

كوزىنان باصقه اوبى جوق * آدمىنىك نادان آوراسى * صونداده كونكلى
ديماق طوق * جايقانك قايقانك هر نهى * بلمايسين ديسه جىل اوكىبه * دىنى
اوداعى تانكرى ايسى * برىنان برى بولاكىبه * ايامنىك آدىل بنداسى
جورىكىدىك كوزى آچىلسه * حلقىدىك توسارساوولسى * ايجداكى كىردى قاجىرصه
آدمنىك حكماة كاوداسى * ناداننىك كونكلىن باصيب طور * قارانكعيلق فرداسى
آقلىدان بوى قاجىق طور * اوينده براق شارواسى * كىتابدى مولده ترس اوقور
داعاراداي بوب سالىسى * مال قومار كونكلىيك صوفر * بور كوتدان كىمبه جىم جىسى
جورىكده اينه جوق بولصه * سوز بولمايدى اونككاسى * تىنكداعىچ قانچه كوب بولصه
سوز اوعارلق كم كىسى .

(2)

مىنىباوچىم ناداندى * آقلسزدىب قورطوطىب * توزاتباك ايدىم زامانداى * اوزىمدى
ديماق ضرطوطىب * طاپايدىم كومىك اوزىمه * كوب نادانمىن آلىصب * كونسادى
هچ كم سوزىمه * آداتىنه قارىصب * جان شو چىرلىق تورىنده * بارى برداي ايليرىب
اوصطالمايدىم بىرنىده * كىكىدى كىن چىگىرىب * آرته مىن ايل كىتى * قوقىلاندى
ماقطاندى * قواة بدى كون اوتدى * جارىلعا خدای جاطقانوى * من قاجىعان آرىقبن
حاطىن بالا قوناعى * سىندارگهده قانىقبن * جورطىنك آناو بايساعى
جارلى اىماسن زارلى مىن * مونى اويلا طولعائىب * جورطىم ديوگه آرىمىن * اوزگه
جورطدان اويالىب * بارىمطامىن پارتىه * بارى ماصدىق جورط قومار * صبرا
ايليرمه صورقه * كوب بىانچىك نىنى اوغار * طاطولقدى طنچدىقدى * قونكر كورار

— 57 —

قويدان جلقى آصلمه * ماقطانعه بولا جيامديب * جلقى اوچون جور طقه باص اورمه
 قمر سيمز ديكانيك * بر ماقطانعوى جاسرمه * ماقطان قومه كراك قو
 اويسزلارعه قوصيلمه * قويونده آتجه قولده قى * كوزاتچى اونكاي چوچيمه
 ۱۹۰۱ نجى جلى
 1901 г.

— 56 —

(8)

آدم بر بوق کوتاركان بوقدينك قابى * بوقدان صاصق بولاسين اولسانك طاعى
مىنى مىن سن تىنگى دىب ماقطاناسين * بىلم سىزدىك بىلكىسى اول باباعى
كىچە بالاينك كىلدىنكەوى طالاي جاصقه * كوز جيتدى برفاليدى طورالماسقه
آدامدى سوي اللهتك حىكمتين سوي * نه قزىق بار اومرده اونان باصقه
۱۸۹۹ نجى جلى
1899 r.

(9)

جافراعى قوارغان ايسكى اومىتبىن * ضياعب اومر سوريب بوص جورىبىن
جبر قاعب كونيلىدى طنچىطبايدى * قچانعى اوتىب كىتكان بولدېر كوب كون
اوى داوران اومر ايباس بركوركان توس * اويچە طويمە قزىقدى خيالدان كوس
قاراجى اوز بويىنكە توكلال مىكان * ايصطق جوراك اونك چراي قوتابىن كوچ
تونككارىلب قوبولغان جورط برصاعيم * چينىچە چىداب قوصالماص اينطماعين
كوبدينك اوزىن كوز اتسانك كون كورمايسىنك * اوزىنكدى اوزىنك كوزاۋە كىل چىراعىم

(10)

قوانبانىكدار جاصديققه * ايليرمه كولكى ماصديققه * كوزىنك قايدان جيتادى
دوصديق منان فاصديققه * قورنىك نىك قزىق دىكائىن * سوز ايكاندېب آب چىقە
آلادان طابقان تىندى * صالده صاقطا قابچىققه * قولداغىنكدى قورعاببات
مال آرضاندىب آپىقېبە * صباي جورده شارواويللا * دانكەويىلانېب قاقىقېبە
يىت آلدى جانەبوى صالمة * قورلق جورماس صاقىقېبە * ايلو بىسده بىزداعى
سىنى سار آدام طابديقېبە * آرسىز قومار بولعاندار * اوپور طوفور شاق چوققه
توسباي جورمه كوردىنكېبە * جالانك جولانك طاق طوققه .

(11)

اوصى قىمز قازاققه * ماقطانىنكېبە آصىنكېبە * قىزدى باصار آرطينان
ايت دايارمه قىصىنكېبە * بويىنكە سىنكېبە اورة بولغان * قزىبە باصديق جاصىنكېبە
قزىلچىل سىز جاز قىمز * براولكان بورچ باصىنكېبە * جواصدى مېندە آبران ايچ
جوق نيمەكە شاطيلمە * اورى ظاليم قولارعه * نىصاناعە شانچىلمە
جلقىنى آنكلىب اورى جور * هر توبەنىك طاصىندە * اوى كوزىمىن قاراسانك

(6)

كوك طوعان آلدېنكداغى كىلار زامان * اوميتدى ساوله ايتب كوزكوب قادالغان
 كوب جلددار كوب كوندى آيداب كىلا جاطر * صفاة جوق سورانده جوق كوزېم طالغان
 اول كوندار اوتكان كونين بارى برباص * كىلار كىتار آرطينه ايز قالدېرماس
 صوتك برى آرناولى طاو صينچيق كون * آرعىسين بر آق الله بلادى راص
 آقل مين جان مين اوزېم تن مينىكى * مينى مين مينىكى تنك معناسى ايكى
 من اولما ككه تعدير جوق اول باصدان * مينىكى اولسه اولسين اوعان بيكى
 چراقدار اينطالارنك مينىككند * تن قومارېن اينداسين كوني تونده
 آدالاتېن آرسيلق محبتېن * اوى جولداصينك قېردان آرى اوتكانده
 ماله صاط فايداعه صاط قلغىكدى * ايلايلا ايلاي اوبىمين طوينغىكدى
 صوندا اومردان آلامچى بولالماص سين * اول بلدېرماى اورلاماق قزيعىكدى
 آدام عافيل دونيانى ذېر مينىكى * مينىكى ديب جوركانك بارى اوينكى
 تن قاليب مالدە قاليب جان كىتكانده * صونى اويلا بولادى نە سىنىكى
 مظلومعه جانونك آچيب ايچنك كويسين * خراكت قيل فايداسى كوبكه تيسين
 كوبدينك قامين اولده تانكرى اويلاغان * من سويكاندى سويديديب ايانك سويسين
 كوبدينك بارين كوب ديمه كوبده بولاك * كوب ايت چىنك كوك ايندى كونده جىماك
 عدالاتېن مرحمت كوب آضيغى * قايدە كورسانك بوليب باق صوغان كوماك
 هر كىمنك مقصودى اوز كىراكىنده * بلالماديم پصيعين زىراكىنده
 صايار جوزار صايقالدار عافيل قالار * حقيقنده دىنداعى تىرانكىنده

(7)

سينبه جورطقه طورساده قانچه ماقطاب * آورە ايتىدى ايچينه قولق صاقطاب
 اوزىنكه سين اوزىنكدى آليب جىعار * اينكبا كىنك مين آقلىنك ايكي جاقطاب
 اوزىنكدى سىنىكچىديكېن آورە ايتبە * قومار پارېوب ماقطاندى قويب كىتبە
 جورطېن برگە اوزىنكدى قوصە آداصيب * صالېلداپ صاعيم قوعان بويىنكه ايسبە
 قابىي كىلسە قارصى طوير قولاي بىرمە * قزىق كىلسە قزىقبە اونكەاققە ايرمە
 جورا كىنكە سونىككودە توين كوزدە * صونان طابقان چىن اصل طاصطاي كورمە

1897 г.

۱۸۹۷ نجى جىلى

آرینداب* هر قینعه صالحان چاق* اوایم آز اومیت کوب* ایت آویرماس بینانکه
 بوکون ایرتاتک جیتامدیب* تونکلرگه آلعان داولاتکه* قایراطین کیریب جالینبای
 آفل مین طاویب آیلانسن* من قالايعه صالینبای* جلی جوزبن جانیاسین
 قایراطقه سینب قافطیقباي* جازاسین طاویب جاولاسار* حاطینچه تل مین
 چاپطیقباي* مایدانه چیقسه جاراصار* جالینی قایطار دینانک* اونیی طورماس
 اوصی چاق* طالایی کاری دونیاننک* برکتیگن اوصطایاق* قویریعی چایان
 ینما آدام* بایقامای سینبه قوربوعه* جلمانکی صرطده ایچی آرام* کیزبولار قایدیه
 صورلیعه* دوصینکه دوصدیق قریض ایس* دوصپانینکه آدیل بول* اصیعض
 توبی اوکینچ* اوبیلانلب آلمات صابرصول* آق کونکلدی جاقسی دان
 آبانبای صالیص اورطاعه* آقلی آری طاپچیدان* قوسوزین آلمه قولقاعه
 صوم صورقیه فوزامان* کل کونار جککه* قزیدقی ارمر جانیاعان* کاؤداسی
 طولب اومیتکه* برنرسه نی اوناطسه* قایطا اوبیلانلب قاراماص* ماقطاطیب جورطدی
 چولاطسه* قوماری صول قزیه باص* سینی سیرگه کیلکانده* سینیه یررار طالعماي
 جورطی قورعور سینکیچکه* طورامه قولق جالعماي* آری کیتکان آلداعیچ
 مینی آق آلدیه سوکابن* بالی طامعان جاص قامیص* اورما صانکیچی کوکداین
 سینی جاقسی کورماسه* سینارمیدی سوزینکه* یافرمایدیب تبریسه* آرایاسبه اوزینکه

1891 г.

۱۸۹۱ نجی جلی

(5)

آسیم باز بولمه هر نیکه* اونار باز بونسانک آرقالان* سینده برکیرپیچ دونیا که
 کیتیگن طابده بارقالان* قایراطین آفل جول طابار* قاچقانعاده قوعانعه* آدالاه
 شفقت کیمده بار* صول جاراصار طوعانعه* باصطایقی ایکاو صونکعیسر* بیته
 قالصه قازاقعه* آلدینک جالین آرطینک موز* بارار ایدینک قای جاقعه* فایدانی
 کورسانک باص اوروب* ماقطانندی ایزداب قایعی آلمه* مینینکدی اورلاب جاصریب
 مایدانه توسبای بایگه آلمه* اوزینکه بارمین کوزکه اوروب* آرطیلام دیبه اوزگه دان
 کونداسدیگن قوضدیریب* آضابقه قاله ایزبادان* آقرین جوریب آیتق باص
 اینکبا کینک کیتباس دالاعه* اوصطاطدیق قلعان جالیقباس* اویراتودان بالاعه

1894 г.

۱۸۹۴ نجی جلی

Атпін блме сوزин бл* авсы жалган дониядан* чиچанде отккан не болбол
 косамде отккан не долдол* сوز Енисин блсанкз* ақл میزان олжау қил
 Ақ қисқ* коринсе* милник тапсқа милник* кол* Ақ тозу* коринсе
 айлал айлал қоллақе айл* Ахмат* қол* Ақдлы аз* диме* киндик* сوزи бол
 жақин* сوزи* тандидиб* жақин* айтды дйи* кorme* надандықин* км* айтсе
 ондай* тобс* сوز* аирме* сз* ге* айтпмін* ховим* бол* аозинк* аоюн* аоирасанк
 жмандықдан* жирасанк* ачиларсин* жмле* жл* брау* аоюн* аоирасанк
 брау* блмас* сен* блсанк* блканинк* тнк* бары* тол* созине* қарай* кси* ни* Ал
 кси* ге* қараб* сوز* Алме* чин* сوز* қайси* блалай* هر* نرسه* دان* قورقاله
 مونى* جازعان* بلعان* قل* علاماء* داوانى* صولاي* ديبدي* اول* چينچيل
 سوزين* اوقيب* ينه* اويلا* تز* اويرانب* تز* جوبيمه* جاص* واقته* كونكل* گل
 ۱۸۸۶ نجى جلى
 1886 г.

(3)

ساؤلنك* بولصه* كيودانكده* منه* سوز* ге* كونكلينك* бол* Ақ* ساولينك* بولماصه
 ميلينك* تريل* ميلينك* اول* طانيماص* سينك* كورماس* سينك* قابطان* صونك* كوزدي
 چيل* ايمام* سزديق* نمازده* قزيباصدنك* صالغان* جول* كول* چويلداق* نه* طابار
 يلاماسه* بر* كيميل* برا* كيلي* بولصه* ايل* جاعاسي* جابلاو* اوبر* كول* جافرعى* جايغاليب
 بولعاقدايدى* صوقصه* جل* جان* جاعينان* كور* كراب* قوبوب* جاطصه* آفغان* سيل
 اونك* مالى* اوز* گه* دان* اوز* گه* چه* بوب* اوسار* تيل* برا* كيسي* كيتكان* ايل* صوي
 آشعان* باطباق* كول* قوصل* قانكقلداب* جاعالاب* صولا* يالماس* جازعى* تول
 اونك* صوين* ايچكان* مال* طيقان* تيب* آصباس* ييل* كولديب* اونى* كم* جابلار
 صوي* قورسون* اوبر* چول* ايدينيتسه* جاقسى* سي* اير* كان* ايلي* ينه* نول
 ايدينيتسه* نول* سزاق* اوز* با* صينديق* بولار* صول* ايدينيتسه* كيتكانده
 نه* بولادى* اونك* كاي* نول* بريكنسكى* قاچيرمه* ايل* ايت* بولصه
 جاقسى* صول* راص* سوز* ге* طلاصب* آق* جيم* بولمه* جانيم* كيل
 ۱۸۸۹ نجى جلى
 1889 г.

(4)

جاصديقندن* اوطل* جالينداب* جاص* جوريكده* جانعان* چاق* طالبدينك* آطل

آفلى كمنك بار بولصه * ديماس موني تلى آشچى * آيئونكرچى بولسانكر * ايسذر اوای
 ميسلاشچى ⁽¹⁾ * آفل آيطبایمه آعاسى * فايدہ او يلامه آراويل * طالاب قيل آرطيق بلوگه
 آرطيق علم ككتابده * ايرونباى اوقيب كوروگه * واينسنوى خزمت ايزلامه
 اوقالى كيم كيوكه * بوس ماقطانعه صالينب * ييكار كوكراك كيروگه * خذمت قيلمه
 اويارعه * جانبای جاطيب سونوگه * قالای صابر قيلاسين * جازيقسز كونده سوكونه
 اونارسز دنك قلعى * طورا سوزين آيطلالمای * قيق ايتوگه باطلالمای * قورلق منان
 چيروگه * آر آقچهعه جالاناب * اونباس ايسكه آلداناب * جول طالالمای جوروگه
 آليصده بولصه ايزداب طاب * كاروننايعه كيروگه * طالابدى ايرگه نور جاوار
 جوروب او مر سوروگه * يابايلارعه خزمت قيل * ايريمباى شاويب جيلوگه
 آلل جوريب آلل طور * اسچوپينك طورا كيلوگه * جانونكه جاقصه صونكسان
 جالقالانبه ايروگه * قيصق بولصه زاكون بار * سوديهعه ييروگه * اولده اويازنوى
 ايماسقوى * آلوعه تينكليك سينوگه * يا اوز بتينكسان توكال * زانيماسه پراماطوى ⁽²⁾
 چينكيل كورمه ييك كراك * اوعانده علم اوعانده اوى * قالايچه قايدہ اينوگه
 علم طايبای ماقطانبه * اورين طايبای بابطانبه * قومارلانب شاتلانبه * اويناب بوصقه
 كولوگه * بس نرسهدان قاقچق بول * بس نرسهگه آصيق بول * آدام بولام ديسانكر
 تيلووينك اومرينك آلدينكده * اوعان قايعى جيسانكر * اوساك اوتريك ماقطانچاق
 ايرينچاك ييكارمال شاشباق * بس دوصبانينك بلسانكر * طالاب اينكباك تيرانك اوى
 قناعت راحيم اويلابقوى * بس اصل ايس كونسانكر * جماندق كورسانك نفراتلى
 صويطب كونكل طيسانكر * جاقيلق كورسانك عبراتلى * اوني اوبعه جيسانكر
 عالم بولماي نيمهنه * بالالقدى قيسانكر * بولماسانكده اوصايباق * برعالمدى كورسانكر
 اوندای بولماق قايدہ ديب * آيطة علم سويسانكر * دونياده اوزى مالدہ اوزى
 علم گه كونكل برسانكر * بلسكانداردينك سوزينه * محبتين ايرسانكر * آفل سينباى
 سينبانكر * بر ايسكه كيز كيلسانكر * آقصاقال آيطدى باى آيطدى * كيم بولصه
 ميلى صول آيطدى * آفل منان جينكسانكر * نادندارعه بوى برمه * چين منان
 اولسانكر * آيت حديث ايماسقوى * كافر بولدينك ديماسقوى * قانچه قارصى كيلسانكر
 كوب اوربنده كورنه آيطة * بزدنك سوزگه ابرسانكر * موني نجازعان كسى نك

(1) اولانك ايرتنده ايسذر اوای ميسلاشچى ديب اوروصچه ايتلھان (2) زانيماسه پراماطوى ديب
 اوروصچه ايتلھان

(6 نچی بولیک)

﴿ نصیحت طورالی ﴾

(1)

باضارعه قاراب طورسام هرکم بارار* اینداگانی نه بواصه صول طاییلار
براو اصطیق آلائی برار مارجان* هرکمکه بردای نرسه برماس باضار
هرکم تنک اوز اینداگان نرسدسی بار* صومالاب آقچه سینه صونان آلا
براو اوقیاص بول سوزدی برار اوعار* باعاسین پام قلمای آنک طانک بولار
سوزدی اوعار اوصی گونده کسی بارمه* دیبایمین جالپاق جورطقه بردای جاعار
جازغان صونک جیرده قالماس تیسک مونچاق* برارودان برار آلسیب ایلکه طارار
برکی ایماس جازغانیم جالپاق جورطقوی* چامدانباپاق چراقدار اوقسانک جارار
ایت مارجانندی نه فلسین دیگان سوزبار* ساویسی بارجکستدار برارویلانار

(2)

اینظر ناطده اوقوب جور* طالای قازاق بالاصی* جنکه اوسپوریم کول اوریم* یینه
قولدنک صالاصی* بالام زاکون بلدیدیب* قونار آطا آناسی* اوینده جوق آلدنک
شریعتقه چالاصی* اورص تلی چازوی* بلسام دیگان طالاصی* پروشینیه جازوعه
طریصار کیلسه شاماسی* اینصافسزعه نه کراک* ایسندن آقبن قاراصی* نان
طاپایمز دیبایدی* بولینسه ایلدینک آراسی* ایجتهاتسز میخئاتسز* طایلماس علم
صاراصی* آز بلیکانین کوب پینسه* کوب قازاققه ایسینپ* کیمکه تیار باناصی
اورص تیریس آیطبایدی* جهان بولدییب آلدی* قانی بوزیق اوزی اویلار
قونان صوم بولردی* اورصده قالار جالاصی* بول ایسکه کم ویناواط* یاسیمای دنک
قالاصی* یاقازاقدنک آلاسی* اوینده جوق بری تنک* صالطیکوفین طولیصطوی
باتلماج با آدواکات* بولسام دیگان بارینده اوی* کونکلنده جوق صاناصی

باص جو عاری جارا العان موین تومان * قاراچی دنیا بئکان ایراتی مین
 ایس دینک باصی ایراتین طانیما قلی * ایمان بلمای طاعتدی قایل دیمان
 آدمدار عباداتدان سوز قوضعاغان * حسن ظن مین ایماندی بلدی اویلاغان
 ایمان ننگ طارالبعین جاقسی اوقطرمای * صرطین قانچه جوصاده ایچی اونکباغان
 الله منسز اولدان پیعمبر حق * مؤمن بولانک اویرانب سینده اوخصایاق
 قرآن راص الله ننگ سوزیدور اول * تاویلینه بلارلیک علمینک شاق
 الله ننگ پیعمبر دینک جولینده مز * اینظامزدی بوز باصدیق ایمانیمر
 فایده ماقطان آواسقوی شیطان ایسی * قانی بز دینک نفسی فی طیبعا نیمز
 مسلمان بولسانک اول ایماندی بول * بنداگه ایمان اوزی آچادی جول
 چیرایلانده طازا اویلا بر ایماندی * منافیق نماز قیلمایه مالیم عوی اول
 الله ایچیمدی آیطقر بای بلادی اویلا * بنداسینه قاصدیقین کینه قویمه
 ابراص منان طالاصبه مؤمن بولسانک * اویلا آبیطدیم آدمدیق آطین جویسمه
 جوریک تینکتر قزیدینک باری اصل طاص * صول قزبقر او مرده جوریک قالماس
 جوریکدان قزو قزیه کیته قالصه * اوزگه تن نان هیچ قزریق ایس طابلماس
 دو صدیق قاصدیق بار قزریق جوریک ایسی * آر اویاطدینک بر آقل کوزاتچی سی
 آر مین اویاط سینبسه اوزگه قلیق * آرین آلقین بول کون ننگ مرتبه سی
 قارطانک طار طقان آدمنان اوط آضایماق * اوط آضایصه هر ایس دینک باری طایعاق
 شاروانک اوچون کورینکان آقل آیطب * جولینک طایعان آیاعینک طار طار مایماق

1902 г.

۱۹۰۲ نجی جلی

جان چيداماص جاني آجيب * بيرابرسانك بير ديسه * اوميت ايتار طالاصيب
مالداده بارجان مين تن * اقل سزيم بولماصه * ترجيليكدينك نيسي سان
تيرانككه بيت قوبماصه * اطميدى ادام قوبعان صونك * قايتب نادان بولابن
خلقيم نادان بولعان صونك * قابده باريب اونساين

1898 r.

۱۸۹۸ نجی جلی

(7)

طوطى قوص توسى كوبالاك * جاز صايلارده كوللاماك * بايچيچاك صولماق كوبريماك
كوبالاك اولماك سيريماك * ادامزاتقه نه كرك * سوبماك سيزباك كييماك
خراكت قيلماق جوگيرميك * اقل مين اويلا ب سويلاماك * هر كيمدى زامان سويراماك
زاماندى قاي جان ييلاماك * زامانعه جمان كويلاماك * زامانه اونى ايليماك

(8)

اللہنك اوزيده راص سوزيده راص * هيچ واقته راص سوز جالغان بولماس
كوب كتاب كيلدى اللهدان اوتنك تورتي * اللهنى طايطوعه سوز آيرماس
آمنت اوقوماغان كسى بارمه * وكتبه ديكان مين ابسى بارمه
الله اوزگارمس ادامزاة كونده اوزگيرار * جارلقبن اول سزلا ركه سزدي اولارمه
زامانه شاروا مناز كونده اوزگاردى * اولارعه كيزكزيمين نيسى كىلدى
قاعده شريعتى اوزگار ساده * تعريف الله هيچ جيره اوزگارمادى
كللى مخلوق اوزگارار الله اوزگارماس * اهل كتاب بول سوزدى بىكار دىماس
آدام نفسى اوزيم چيل مناز منان * بوس سوز منكا قاصداسباي توزو كيلماس
محببتن جاراطقان آدامزاتدى * سينده سوي اول اللهنى جاننان تاتدى
آدامزاتدينك بارين سوي باوريمديب * ينه حق جولى اوصى ديب آدالاتدى
اوصى اوچ سويو بولادى ايماني گل * ايماننك آصعى اوچ ديب سن تحقيق بل
اوبلانداى اوچاوين طاراطيبه باق * باصدى بايلا جولينه مالينك توگول
دينده اوصى جين اويلاسانك طاعته اوصى * ايكي دونيا بول تصديق حقدينك دوصى
اوصى لاردى بوزاطدن ينه اوچ ايس بار * فايده ماقطان آواسقوى اونان شوچى
روزه نماز زاكاة حاج طالاپ سز ايس * جاقى بولسانك جاقى طوط بارين تيگىس
باصطابقي اوچين بيكيتهباي صونككى تورتنى * قيلعان منان طاطيمدى برماس جيميس

48

(3)

اولسه اولسر طایعات آدام اولماس * اول براق قایطب کیلب اویناب کولیس
 مین مینان مینکی ننگ آیریلعانین * اولدی دیب آط قوبودی اونککای بلماس
 کوب آدام دونیاعه بوی آلدیرعان * بوی آلدیرین آیاعین کوب چالدیرعان
 اولدی دیوگه صیامه اولانکدارچی * اولما بطوعون آرطینه سوز قالدیرعان
 کیم جوریر ترچیلیککه کونکل بیرمای * باقی قویماص فانی ننگ مین کورمای
 مینی قایدہ ایکانین بلالماص سینک * تیرانک اویدنک تیلیریب صونکینه ایرمای
 دونیا دوص آخیراتکه بردای بولماص * ایسکوی طاب بردای بوب اورنیعالماص
 دونیاعه اینطق محشرعه آمالسزدنک * ایمانین توگال دیوگه آوزیم بارماس
 ۱۸۹۵ نجی جلی
 1895 г.

(4)

ساعاتدینک چیقلدای ایماس ایرمیک * همیشه اومر اوتباک اول بلدیرماک
 برمینوه برکسی ننگ اومرینه اوخصاص * اوتدی اولدی تعدیر جوق قایطا کیلماک
 ساعاتدینک اوزی اوری چیقلداعان * اومردی بلدیرمیگان کونده اورلاعان
 محبت جوق طورلاو جوق کیلدی کتدی * قایطا آیلانباس بوریلماص بولدی زامان
 اوتکان اومر خبری اوصی صیدیر * کونکلدی کونده سیندیر آلسده طیندیر
 آقسی آنیق بایقاعان قلیعینکدی * قووچیققانصب قاعاسین بوصقه بولدی
 کون جیلب آی بولدی اون ایکی آی جل * جل جیویلب قارطایطب قیلعانی بول
 سویانکگان سینگان داوران جالعان بولص * جالعانی جوق برتانکریم کینکچیلک قیل
 ۱۸۹۶ نجی جلی
 1896 г.

(5)

الله دیکان سوز جینکیل * اللهه آویز جول ایماس * اینطالی جوریک چین کونکل
 اوزگهسی حقعه قول ایماس * دنیا ننگ بارچه قوان * اونا رگه صالار بار کسوجین
 جوریکدنک آقل صواطی * محبت قلسه تانکری اوچون
 ۱۸۹۷ نجی جلی
 1897 г.

(6)

جوریکده قایراط بولماصه * اویقظاعان اویدی کم توریتباک * آقلعه ساوله قونباصه
 حایوانچه جوریب کونیلتباک * آصباصه آقل قایراطدان * تیرانکگه بارماص اوستریتر
 قارتینک ننگ اوی چارطارطقان * آدیت حنک کونکگی تندب * تان سویکانن بیرماسه

﴿ 5 نجی بولیک اوی طورالی ﴾

(1)

جاق سلیق اوضاق طور مایدی * جماندیق هر یز طوضاید * اومیتدنک اطلی ایلیرب
 قوص تیزگیندی صوز بایدی * قانچه تیکی صالسانکده * اواپنان اوضبایدی
 بر قایعینی اویلاسانک * جوز قایعینی قوضایدی * قور صاعان بولوط آچیلما
 آصان ننگ جوزی کوگیرماس * اور بایگان جوزیک باصلما * طالایدی کونکل ایلیرماس
 چرایدی قایعی جاصرمای * کولکیننک ایرنی کیزارماس * چیداسانک ایسدی قاجیرمای
 قولداطب قورعب جبارماس * کیزیکسه قایعی قاطقاباط * قانکعرطبای قویماس آدامدی
 خاصیاتسز طوعان اوده جاط * کونکلکدیب بیرار صاضانکدی * بارینه نده صول قیباط
 قایتار سین اونککای ناداندی * صیرابا طر صم قرباط * ماقطانین آلدینک ماضامدی
 ۱۸۹۳ نجی جلی 1893 г.

(2)

ایلای صوعه مای بتباس قوی اوتکینگه * کولیمز قاصقر جالاب دامه ایتکانگه
 صول قاصقر چه آلقداب توك طایبایدیم * کونکل دنک جایلایونان ایل کیتکانه
 بیرگانه تانکریم ساعان اوزگه طوویص * قیلا سین جیر جهاندی براق اوویص
 شار قطاب شار طرفدان کونکل صوری * طایباعان بر طییاناق نیتکان قوویص
 کونی تونی اویمده براق تانکری * اوزینه قومار قلعان اوننک آمری
 خالقعه ماخلوق آقلی جیه المایدی * اویمین بلگان نرسه مز باری داهری
 اوزگنی آقل اویعه قوندردی * بلالما ی بر تانکرینی بولدیرادی
 طالب اوی قطاب کورینکدی آچیسیمین * طالینب طاعیده اویلاب ضور قیلادی
 کونکلگه شیک شهایلی اوی آلامین * صوندان اونی اویلامای قویالما بین
 آفلدینک جیتباگانی آرمان ایماس * قومار سز قورمولگوگه طویالما بین
 میکان بیرکان خالق قلعان اول لا میکان * توب اییاسین کوکیمای بولامیکان
 ینه اوعان قایطباق سین اونی اویلامای * اوزگه مقصود آقلعه طولامیکان
 اویلامای حلال اویلامای بن ایگلی ایلچال * ایلک سلیقین بولوط ایلچال
 ایلک سلیقین بولوط ایلچال * ایلک سلیقین بولوط ایلچال * ایلک سلیقین بولوط ایلچال

ضولقيلدار صوفسه جل * آق ايتنيك اولبراب * اوزگهچه بتكان گل * قاراعيم بيرمين كيل
بزگده كونكل بول * قالقامنك نوصقاسين * كور كوزيم بركينال * قايعينك قص جوزنك جاز
بولامين كورسام ماز * كوليكينكز بويدي آلاز * بولبلدای چيقسه آواز * كسم كسب دورد آراض
بورانكداب قيلمه ناز * مال توگال باصيمدي * جولينكه بيرسامده آز
ايبسينك گل آنكقيعان * نورينك كون شالقيعان * كورگانده بوي ايريب
سويكيم بالقيعان * قاياوسز قالينان * اوزي آرطيق دانكقينان * قزيرل تل چيعالماس
ماقظاودنك شارطينان * سين سن جان لذاتي * سين سن تن شارباتي
صولودي سويكالك * پيغمبر سوناتي * نه ديسام سعان ايب * عاشقينكه قايعي جيب
اورتينكگان جوريككه * بركورگان بولارسب * بزلاردای عاشق كوب
قايسى ساعان دوب * جوندبيده آيطباديم * جورينگم دولديب * نازينه كيم چيدار
بورانكداب جور چيعار * قاصقايه كولگاني * قيلادي ديم قومار * ايرابماس قيمصينار
هر كم آق اومصينار * خداياو بول كونكلام * كون بارمه طينار

1891 г.

(9)

۱۸۹۱ نجی جلی

ايبیطقان صويطقان * بوينكدي بر كونكل * دونياني اوموطقان * قومارينك طوضار بل
اولگي كيزينكده * قايطباعان كونكلدنك * ايسابداب اوزينكده * تورينان اومردينك
بر جاقسي كونيم ديب * قزيقمن سويلهسب * آرطينان اونيمديب * اوياليب كيزناسب
بر آخماق آنكگيمه * سقلدي كورينار * اونيصين اونكگهگه * آيطوعه ايرينار
آيطوعه بلسه ايريناس * نادانديقبن جينكلماس * بلگان كسي آيطسه اوغان
نادانديعي كيمماس

1893 г.

(10)

۱۸۹۳ نجی جلی

عاشقندنك تلي تلمز تل * كوزين كورده ايچين بل * سوبوسار جاصدار حاطا ايتباس
ميلنك اينان ميلنك كول * اول تيلگه ايديك اونكدايلى * خارفسز بليب صوندايدي
بليياق اوغيب قوبوچيك * ايندي ايشيمه قونبايدي

1894 г.

۱۸۹۴ نجی جلی

رديع ديمچييه نيازيمه رديع * ساعانده ساعانده * نيميسيه ع * رديع رديع رديع رديع

ن لئيه رديعلا شلج ن لئيه رديعلا شلجلا ۱۲

گل چبقداى بوراليب صالما عيكنان جنانچيلب * قالسين قومار برقانيب
موني جازديم اويلانيب * اويده باردان طولعانيب * كيرسه ايچينكه اوقى بير
بوز بالالار قولهه آليب * موني اوقوسه كيم طانيب * جوراگنه اوط جانيب
سوزدى او غارق جان طابصه * آبطصه جاران آن صاليب * اولانك جيجان طربانيب
آن اويريگان ابرعاليب * صوري كوكاي¹ * قور بولداو * اوصونچه دان قور قاليب

1889 r.

(7)

۱۸۸۹ نجى جلى

قزاريب صورلانيب * دولديب جورىگى * اوزگه دان اورلانيب * اوزنى اوزى كيراگى
ايكى عاشيق قومارلى * برجولدان قسايطالمى * جوليقصه اول زارلى
سوز جوندېب آيطلالمى * آيانكداب آقرين * جورىكن آليصب * صديرين طقرين
كونكل مين طانيصب * ديم آليص ايصينب * صاوصاعى صووينب * بلگيسز قيصيلب
پشيني قوييلب * ايچى تيووسب * تومانداب كوزدارى * اونديماي سويوسب
ماص بوليب اوزدارى * جاننده جافراق * اوستينده جولدورده * ايلبراب قاطراب
چكبن اول قزده * اوزگه اويدان طيلب * بريمين برى آوره * جورىككه قويولب
جان راحت بر ساوله * كوكراك ايلجرب * بوويندار بوصانب * راختن آلررب
كوزينه جاص آليب * جوبرىك تل تيرانك اوى * صول كونده قابده ايدنك
عاشقه موين قوى * چينكلدنك چينكلدنك

(8)

كوزيم نك قاراصى * كونكلم نك صاناسى * بتبايدى ايشيمده * عاشقنكننك جاراسى
قازاقدنك داناصى * جاصى اولسكان آعاسى * بار ديماس سينداي بر * آدام نك بالاصى
جىلاين جولاين * آعزيب كوزماين * آبطوعه كيلگانده * قالقامه سوز داين
جورىكدان قوزعاين * ادايدان اوضباين * اوزيده بلمايمه * كوب سويلاص سوزباين
تيرانكداب قارايسينك * تيلمرب طورمايسينك * بى خبر جورگانسب * بيك قاطدى صنايسينك
منان كسى مونكايسين * صابرمين چيدايسين * كويامين جانامين * هچ راحيم قلماييسينك
كينك مانكدای قالينك شاش * يابر كيزيا قولاش * آق طاماق قزىل بوز
قاراعيم بيتينكدى آش * قارا كوز اياك قاص * قاراصه جان طوبىماص
اوزينك بار قزىل گل * آق تيسينك كوشالماس * قىرمورين قبيچه يىل

(1) بر اولانك ايطب جورگان چكت كوكباي ديگان

44

(5)

(جکت قزغه آبطقانی)

آبطدییم سلام قلم قاص * ساعان قوربان مالین باص * صاعینعائنان سینی اویلاب
کلار کوزگه ابصطق جاص * سینان آرطیق جان طوماس * طوصه طوار آرطلماص
بر اوزینکنان بساصقاعا * اینطیقدییم آبطیلماص * اصل آدام آینماس
بر بیتینان قایریلماس * کورماسیمده کورسامده * کسونکلم سینان آبریلماص
کوزیم جاطقه فاراماس * جاطده معان جاراماص * طارتوساکده توسینکدی * ایسکارمیدیم
جالانکاج * اییمده سزدنیک شاش * آیقلاصب طالی طلاص * لذاة آلساق بولمایمه
کوزجومولی کونکل ماص * سزده صیمباط بزده ایخلاص * اوصی سوزیم باری راص
سزدای جاردنک جالعانده * قزبعینه جان طوماس * ایتنک ایتنک تیکانده
دیپنک تیپ سویگینده * بوی چیرلاب تن ابریب * ایچیم اوطدای کوبیگانده
جوریک بالقب اییگانده * ایچکی صردی تویگانده * ایزداب طابار صونکقارمین
جاراصطیقدی چویگانده * قلیعنگده جوق او عا * قاراب طوبیان بوز قابط
ابصطق طارطب باراسین * بر ساعاتدان بر ساعات * سز قراویل چیز فانا
آج بیتنکدی بر فاراط * جاقیندای بیر جوویقطاب * طاماعینکنان آبقلاط

(6)

(قز جگنکه آبطقانی)

قیصطرب ماقطابسر * اویلاسانک نه طایایسر * بزده ابرک جوق اوزینک بل
آلده نیکه باصطایسر * بزده هسرکیمدی بایقایسر * طاب بیرکا ننان طایقایسر
سزدای اصل کیز بواصه * قایتب باصدی شایقایسر * آقینکه سوزینک صای
سزجالین جوق بز برمای * ابصطق سوزینک کیردی ایچکه * مای طورامده شیجیمای
قایبل کورسانک کونکلم جای * طاصطاب کیتسانک یافرما * ایت قور آدام بولامه
بول جالعانده صورلنکدای * تیلایمیدی بیرماسانک * آمالیم نه جیرلاسانک
اوبور قیلمه بونیکه * چینی جاقسی کورماسانک * قایعینک بولار چیرمین تنن
قارا کونکلم جیرمین تینک * سن سز معان جاط توساک * بولار یینه کورمین تینک
سز بر صونکقار شاهی باز * جیر جوزینان آلعان باج * سزدای عربیب ایساک
ایسگینکده جور محتاج * کونکلنک طورصه بزده آلیب * چینی منان قوزعالت
بز قراویل سز طوبعین * طوباطدای بر کیلده آلیب * طال جاکدای اورالک

--- 43 ---

(3)

حور بولدی جانیم* سین سزده میتنك كونیم* ييك بندى حالیم* تعدیردان کیلگان ظلم
تعدیر ایتسه الله* نه کورمایدی بنده* صایرای بیرتلیم* صارعایعاصونك بول دیرتدان
بوگلدی ییلم* جارطایعان صونك هر سردان* قامریقنى كونكل* قایتسه بولار جیتکیل
صاعیندیم سینی* کورمادیم دیب کوب زامان* آدام دیب مینی* صالمادینك سن خط معان
جای طابالامای جوریک* جاصیعان صونك سویاك* بوقلعان زاریم* بارصه جار دینك مانکینه
اول قلعان داریم* عاشیم تنك جانینه* اونكالدیریب اویدی* توز اتبایمه بویدی

(4)

سین مینی نیتاسین* مینی طاصطاب* اونار باصطاب جاپونكه* بنه آداب
آرباب* اوزیتینکمین سن کیتاسین* نیگه آورا ایتاسین* قوصیلیصبای باصیلیصبای
بایونكه* جنه جاطدان بای طاب* اومر بویی حور اوتاسین* ایت جوریک اورتاندی
اوطوب جانب جالین چالیب ایچیمه* ایندای قورمین زارمین* سین اوزدینكغوی
بول جیلکیمدی* کم بلار ایرتاسکدی* اولیم آیطباس کیله قایطباس کسیگه
بوکونکی کون بارمین* جولداص ایندینك سین بوتاندی* عاشیقلق قین جول
جیتسانك جیتدینك* جیتبای اوتدینك نه بولدی* آرمانده اومر اوتدی* اوبلارمیکان
بر مینی صول* صالدیراب آیاق قول* جیتبای سرتکه* ایچیم دیرتکه تزلطولدی
آجال واقسی جیتدی* من اولاین سن صاو بول* چین جوریک بر جوریک
قایطا طولقب جولدان قورقب آیتماس* چیگینسیدی قایطباس* اولسه بر سوزبن
نه کراک* بلاسین سین زبراک* من بندانکه بولدی دیبه کیل قاراص* هیچ کم سوکیس آیطباس
راحیم قلسانك کیل ایرتاراک* چین عاشیق مین ساعان* کیب جورسام سینی کورسام
میم دیب* بر سوز آبطار حال جوق* ایریب کیتار بوی صول زامان* اوینگدی سن
معان* بر بولمادینك تز کیلمادینك مینی ایزداب* ایچینکده ایصطق قان جوق
طاص باویر جار بول خوش آمان* جارسینك كونکلینك طوق* آق ایتینکدی نور
تیپکدی مینچیکدی* قلعاعان صونك الله* اوزی صورلی ایتسه آمال جوق* سین
آطدینك جونسز اوق* تانسکری قاضی طاص طاراضی تیتناکدی* صوراماصدیب قاله
سوزغان تنك بل اوزی جوق

﴿ 4 نجی بولیک عاشیقلف طور الی ﴾

(1)

جیلستونده جاریق آی*ساولسی صوده دربلدیب*آوبلدینک جانی تیرینک صای
طاصیعان اوزان کوریلدا*قالنک آعاج جافراعی*صبرلاصب اوزدی اوزی
کورینبای جیردینک طوفراعی*قولیرعان جاصیل جیرجوزی*طاوانکعرعب آن قوصب
اورگین ایتبن آیطاققه*کلمایبیدنک جول طوصب*جولیعوعه آولاققه
طایمانکدامای طاملجیب*بر صوونب بیر ایصب*دیم آلالمای داملعب
ایلینک قاعیب بوس شوچیب*سوز آیطالمای بوگالیب*دورسل قاعیب جوربگی
طورماییدی سوباناب*طاماققه کیریب ایباگی

1888 г.

۱۸۸۸ نجی جلی

(2)

آولده بر صوق موز آفل زیرینک*جیلطقان طولا بویدی ایصطق جورینک
طوقطاولیق طالابدی چیدامدیلیق*بول قایراطدان چیعادی بلسانک کیراک
آفل قایراط جوریکدی بردای اوصطا*صونده طوق بولاسینک ایلدان بولاک
جیکه جیکه براوی جاریطبابدی*جولده جوق جاریم ایسدی جاقسی دیماک
آقلده آچوده جوق کولکیده ~ ق*طولا ب فایناب بر جورینک قلادی آلینک
برایوننک کونی جوق برایونسز*علم صول اوچاوی ننک جونین بلماک
عاشیقلف قومارلقن اول ایکی جول*قومارلق بر نفسی اوچون بولادی صول
سینان آرطیق جان جوقدیب عاشیق بولیم*من نه بولسام بولاین سن آمان بول
کونکلم ننک راختی سن بولعان سین*جاصیرنبه نورینکه جان قوانسین
برگه جاققان براوگه جاقباوچیدی*سویکمندی تری جانعه نیمنکان جانسین
عاشیقلف کیسه جینکار بوینکدی آلیب*جودیتار ییزگیلک اورو سقلدانیب
طولابوی طونکار صوویر اومیت اوزسه*دامیلنسه اورتینار کویوب جانب

نفسيننك صينعان قابيعيسين * جاط جيرده ايلنگه قوصيلماي * سينمدي دوصسز جالطاقداب
 كوك قانات بيميس قوصيندای * قو آعاچقه قوناقداب * اول بوطاقدان قوصعالماس
 او كريب داويل صوقصا صول * اوزگيگه بولا جولاغاص * ايصديق كوندی جوقدار اول
 جانيم تنك جاريق جولدوزی * جامان ديق كونده جاريم سين * سوز بولسين ايسكى ايرسوزی
 كييونگيگه قالينسن

1900 г.

۱۹۰۰ نچی جلی

40

(14)

ابسينكده بارمه جاس كوينك * كوكر اكنك طولق باصينك بوس * قابيسز اويسز ماص كوينك
كه دى كورسانك باري دوص * محبت قزيق مالمين باق * كورنوجيدى دوصقه اورطاق
اوميتى جاقين كونكل آق * بولارمه صوندای قزيق چاق * خدايا و قابنده صول جلداز
محبت قزيق مول جلداز * آقرين آقرين چيگينب * آليصدا ب كيتدى قورغرلار
جاليناسين بوقطاسين * صاعيناسين جوقطاسين * خاصيات كيتدى دوص كيتدى
جيتالمايسين طوقطاسين * كوزيمه جاس بير جيلدين * چيدام بير صابر قيلدين
جارالى بولعان جوريككه * داوا بير جاماب صناين

(15)

جوريكم مينك فرق جاماز * خياناتچيل دونيادان * قابتب آمان قالاسين صاو
قابطقتان صونك هرنيدان * اولدى كى كى جاو * كىدى سوبه بول جوريك
كىي قاضديق كىي داو * سويانارگه جوق تيريك * كارليكده طورطاقاو * آلدىمزه
آيلا جوق * قابوسوزدنك باري آصاو * بزگه اونان قابده جوق * قان جوريكده قابيلاو
قابريلا كيت سن معان * خاصياتين اويلاناو * قام كونكل دينك طينباغان
۱۸۹۹ نچى جلى
1899 r.

(16)

جوريكيم نيني سيزاسين * سينان باصقه جان جوقه * دونياني كونكلم كيراسين
طيبانات جوقه قوى طوقطا * سيزكانسكدى سزديريب * جيتالمادينك اورطاققه
تري جاننان بيزديرب * آباراسين قاي جاققه * اورطا قديق طنچديق دوصديققوى
اوننك قاديرين كم بلار * هر كيمگه تىلاو قوصديققوى * باري آلدامچى ساودا گير * قالددينك
آطى كىرا كوى * ياماقطا وعه بوقطا وعه * قوبولعه باري زيرا قوى * باري جايىز طوقطا وعه
دوصدى قايدان طاباسينك * كىنكاسارگه آدام جوق * آرى بيرلى شىاباسينك
جالعزديقدان جامان جوق * آقل آبطسانك براوگه * ايچنك ايريب ايسگىلب
او بالماص آقى تىلاوگه * برماسانك فالار توگىلب * آقى بيريب تىنكداطقان * سوز كوكان
يكه قونارمه * قولاعين صاطقان تانكر آطقان * اونكدىراره اونكارمه * كوراسينك جوريك
كوراسينك * كويگانونكان نه قابده * دونياده نيني سوباسينك * اومر قابده دوص قابده

(17)

كونكل كويى طاعيده * اومرسز جاننك آلدى ايچين * آوداردى اولانك جماعينه

(11)

قواطی اوطدای بورقواب* وازینگه اولچاب تیزیلگین* جانکیرلی جابدای صرقواب
کوک بولوطدان اوزیلکان* قایران تل قایران سوز* نادانعه قادیرسز* تاواکال مین
باطراوی* اوتکرتلدی نایزا ایتم* صابوصیاق باقدیعوی* نیچه تورلی آبله ایتم
اوبانای قایران جورط* اویالهای فال جمجورط* آفل مین اوبلاب بلسگان سوز
دوینکه جوقباس صرعانار* اینطالی جوریک سیزگین سوز* بارطامردی قسوالار
آن سالار جاطقه آلا* توبنده قورقالار

(12)

صوم دونیا طوناب جاطر ایسینک بارمه* باباعی کوچ باباعی توسینک بارمه
آلدی اومیت آرطی اوکینیچ آلامچی اومر* جیلیکن جرگه طیقباصر: کسینک بارمه
دامی قایطباس بوزیلماس تاتدی بارمه* بریس کون تنک اورنی جوق آپطیعارعه
قای قریعی طاطیدی قو اومردینک* طاطودی آراض جاقیندی جاط قلاعه

(13)

اولسام اورنیم قارا جریصیز بولمایمه* اوتکر تل سراویالچاق قزبولمایمه
محبت عداواتین مابدانداصقان* قایران مینک جوریکم موز بولمایمه
آمالسز تعدیر برکون کیز بولمایمه* براوگه جای براوگه تیز بولمایمه
آصاو جوریک آیاعین چالص باصقان* جیرین طاویب آرطقیعه سوز بولمایمه
صونده جواب بیرالمان من بیچارا* سزدارگه ایرکین تیار بایقاب قارا
ایکی کوبه-ک برجانعه آدالاتبه* قانی قارا برجانمین جانی جارا
جورینگینک تنک توبنه تیرینک بویلا* من جومباق آدام مین اونیده اویلا
صوقطیقبالی صوقباقسز جیرده اوسیدیم* منک مین جالعز آصدیم کینه قوبه
جاصیمده آلط اوسدیم اویدان جراق* آبالعا آجوعاده جاقدیم جیراق
ایرتسه اویاندیم اوبلاندیم جیتالمادیم* ایناک باصدی کوب کوردیم ایلدان براق
اوی کیرکیلی یتمادی ایرک اوزیمه* صاندالمه مین کون کیچکان توسبه ایزیمه
اوزی ایرمای ایرک بیرمای جورط قورایتنی* سن ایرکه طنچ اویقظاط باق سوزیمه
ایشیم طولعان اومین اورت صرطیم دوردای* من کیلماسکه کیتارمین توك اوندیرمای
اولانک چرکین اوساکی جورطقه جایار* صریمدی طوقطباطاین آیطا برمای

1898 г.

۱۸۹۸ نجی جلی

آق کونکلدی آدیله جان * طایله ریب کورابن * یاسویسا یا کولسا * ایلجیرابن تونابن
 جارالی کونکل جاز بلار * دونیاده راخت بارچهار * جاقسی آدام دیکن قوری سوز
 ایاس چهار طایله * اونکان آدام کورگان توس * نه قلساده بر بولار * دیب نانب
 ایم معان نان * نه طابدم من نانعانان * جور یگمدی قان قلدی * اونکان آدام اولگین
 جان * آق ایزد اب ایزارلیب * بار بن صواب صاندالغان * برین طایله صولاردنک * ایندی
 ایچمه اوی صالغان * طولابویدی اوولاطدی * باری آلداعیچ صوم جالغان * باصینکه تیدی
 بايقادینک * بار بنان باصدی شایقادینک * طاعی بارمه ایطارینک * ناعیچ بولسانک ایندی نان
 ۱۸۹۳ نجی جلی
 1893 r.

(9)

کولینککه باصین اوضارطب * آلبصدی کوزدان جاصرصه * کوندی وقت قزارطب
 کولک جییاکدان آصرصه * کونکگرة کونکلم صرلاصار * صورقول طارطقان بیواقه
 تومان قاراب مونکداسار * اوی جباریبهر جاققه * اونکان اومر قوصوقباق * قیدبرادی
 طالایدی * کم آلدادی کم طوقباق * صالدى صونی صانایدی * نینی طابسانک اونی طاب
 جارامایدی کراککه * اونککای اودی جیب آب * سییدی صورلی جوریککه
 آدافقان کوچیک سقلدی * اولیب جورطقه قایطقان اوی * اوکیندی جولینک
 بیکنیدی * آورده بولمه اونی قوی * ابرمین چیقدی ایت قلیب * بیدای شاشقان
 ایگینگه * جای جورکیندی اوره قلیب * طنچ اولسانکچی تیگینده
 ۱۸۹۵ نجی جلی
 1895 r.

(10)

آدام تنک کی برکرداری * کونکلده آلانک باصیلصا * تانکرتنک بیرگان اوناری * کولک بولوطدان
 آچیلصه * صیلدیرلاب اونککای کیلیم * طاص بولافدینک صوویندای * کیرلیگین جورینک
 اوزی ایچین * طورالماس آسته جوینبای * تانکرتنک کونی جارقاراب * اوبقیدان
 کونکل آچار کوز * قواطدان اوبدان باص قوراب * ابرکیلیب چیمار سوز * صونده
 آقین بیلین بووینب * آلدی آرطینه قارانار * دنیا کیرین جووینب * کورینب اویعه
 سوزسالار * قرانچه قاراب قریعه * مونکمین زاردی قولعه آلا * یکدانیب نادان ظلم عه
 چیرچیق آطار طولعانار * آدالاه منان آقلعه * صنایب کورکان بلیگانین * بلدیرار
 آلبص جاقینعه * صولاردنک سویلا دیگانین * ایضالی جورینک دولی قول
 اولی صیهه آشچی تل * نه جازیب کتسه جایی صول * جیک کورسانکدار اوزینک بل
 ۱۸۹۶ نجی جلی
 1896 r.

- 37 -

(5)

Киде айсар куткел қорғарың*мәхбәт аыздаб талпынар* ашамдәйб ынаә сәуәтә
 Асау жорык ақпана* тартқан ынаә аутқан жау* жорыққан аутқан сәуәтә
 мәхбәт аумар қорқырау* алуғын сәуәт ауда аундәмас* мәхбәт сәуәт дүниә дуу
 حيوانه اونی توصینکدار* قزقدان اوزگه قالسانک بوس* حاطینونک بالانک دوسونک بار
 جورگی جومصاق بلگان قل* چین دوس طایبای طنچیماس* فایده ماقطان
 باری طول* دوسیز آویز توجیماس

1890 г.

۱۸۹۰ نجی جلی

(6)

نه ایزدایسینک کونکلم نه ایزدایسینک* بوضه آورده قلمای چینونکدی آبط
 شارق اوروب طنجدیق برمایسینک* صرلاصاتی یرمان قابط* آبوبر آطاق صول
 جانده* کیدی کوب جورط ماقطاسه* اول ماقطاودان نه فایده* کوب ماقطاوین
 طایباصه* کوب تانکری آطقان ماقطایه* اول تانکر آطقان بولماصه* جوقدی باردی
 شاطبایه* کوبدینک اوزی اونکباصه* ماقطاوحیل سوز جانده قاص* قوشامتیجیل
 چیعارغان* بر ماقطاصه بوقطاماس* ایل طایباصه قومارلان* جورطدینک باری
 سوز صاطقان* صاطیب آلب نه کیراک* ایک سوزدی تانکر آطقان* چیر آبلانکغان
 دونک گالاک* صاطیب آله سوز صاطسه* اول آصلدی آنکداماس* یتیتکه ننک
 بابی آقچه* ابر جاقسیسین طانکداماس* من ماقطان ننک قولی آیماس* چین آقلعه
 ضرلق جوق* آنطورغان کوب بول ایماس* اولیم بارده قورلق جوق* اومردونیا
 دیگانینک* آغیب جاطقان صوانکان* جاقسی جمان کورکاننک* اویلا بربسانک او ایکان

(7)

جوریکم اویای صوقبه ایندی* بولا بیرمه دیم کولکی* کورمای سینبه طوقطا ایندی
 کهکه سینسانک صول چیکی* جیتیم قوزی طاص باوبر* تونکیلارده اوطیعار* صول
 جوریک مونچه آوبر* نیگه قاطدی صوقطیعار* سینوسارگه جار طابالمای* سیندیلیدی
 اوت جوریک* تربلکده بر قانالمای* بول نه دیگان تتراک* جوق دیب ابدینک
 کیراگینک* طوب جیب اینک بر بولاک* کراک کیلار دیبادینک* ایندیکی کراک قای کراک

1892 г.

۱۸۹۲ نجی جلی

(8)

آل سیناین سناین* آبطقان نونکه کوانین* شالمه اوراعان صوفیننک* ایچین آرام دیهاین

منه ييلگه ايندى * ايندى آيانسكده جيعلمه * صيماص جيريگه طيعلمه * قوی نورونعی
 جيلگيندى * قايعی چيعب اييققه * قامالطباسين طويقغه * سرگی کونکلم سرگی ايندى
 بالافان قوصداي اونکداليب * قاناطينکدى قومدانب * جباطبه اوياده قورعانب
 اوش کونکلم کوککه کيرگی ايندى * کونکده قايعی فالينک زار * ابطاطوعين سوزيم بار
 صالسون قولاق اوقاندار * اوربی سوزيم اوربی ايندى * ايچده قايعی دبرت بصب
 کوکراکدی اوره قيصيب * ابطوعه کونکلم ترباندى * اوزينک جالعزندان کوب * اوقطراسين
 سين نه ديب * اوليکی آرسز ايلگه ايندى * طنچديق سويماي قچينب * اوتریککه
 توسينب * باله ديان طورماس شوچينب * طول بوين جيليك جينککندى * طوعان جردی
 قيسالمای * تتاکدی جينکب طيالمای * آلی اوطومز اويالمای * طابالماديق اونگکه ايلدی
 آلزalde تانکريم صوللی ايندى * آرسز ايلمين اوره ايندى * جالعز اويده کونکراندى
 تجديرعه بلدیک کونککندى * آدام ديکن دانکقم بار * آدام قلماس خلقم بار
 اوتریکمين اوساککه * بايگه آطينداي آنکقدار * طولا بوي چيراندى * بارمه طوبقه
 چاقيرماي * جاط اويونسکده چاطيلمای * چيدارمنبه يافرماي * جاطوعه چيقباي
 اويده ايندى * حاطينونک تنک اويناسين * کورسانک بلسانک قويماسين
 نه اويلار ايدنک اوز باصينک * صونى مين تينک بسزده ايندى.

(4)

اوزگه کونکلم طويارسينک * اولانکدى قايتب قويارسينک * اونى ابطاقنده طولعانب
 ايچديکی ديرتدی جويارسينک * صايراده زارلا قزىل تل * قارا کونکلم اويارسين
 جالاسين کوزدان جاص آقسين * اومراويم بويالسين * قاراباصقان قانکچيعان
 قاص نادان نينى اوغالسين * کوکراگنده اوطی بار * قولعين اويلی ايرصالسين * تينکداماسه
 هيچ آدام * اوز جورىگم طولعانسین * هر سوزينه قاراسين * ايچديگی ديرتم قوضعالسین
 آوالاسين قالقيسين * اوطجالينبوب چالقيسين * جلالی جرلاي اولگانده * آرطداعيه
 سوزقالسین * مينداي عريب کيز بولصه * موين صالسين اويلانسین * قابيل کورسه
 سوزيمدی * کيم طانيصه صول آلسين * نه فايدا بار منک نادان * صرطين ايستوب
 طانکدانسین * اونانداعی بر ايستی * اچکی صرين آنکهارسين * اوزدارينکده
 اويلانکدار * نيچه تورلی جان بارسين * علم ده جوق ميده جوق * دالاداعی آنکدارسين
 جورکينک مين تينکدامای * قولعينکمين قارمارسين * صونى کوريب
 صولارعه * قايتب قانا صارنارسين

﴿ 3 نچی بولیک اوزی طورالی ﴾

(1)

جاصیمده علم باردیب ایسکارمادیم * فایداسین کورا طورا تیکسارمادیم
ایرجیتکان صونک توسبادی اوبیصیمه * قولیمدی مزگیلینان کیچ سیرمادیم
بول محروم قالماعیمه کم جازالی * قولیمدی دوب سرماسام اوسترمیدیم
آدامنک بر قیزی بالا دیگان * بالانی اوقوطودی جیک کورمادیم
بالامدی مدراسه گه بلدیپ بیردیم * خنومت قیلین چین آلسین دیپ بیرمادیم
اوزیمده باصقه شاویب توسکه اورلادیم * قازاققه قارا سوزگه دیس بیرمادیم
اینکباگینکدی بلرلیک هچ آدام جوق * توبنده طنج جورگاندی قیرس کورمادیم

1885 r.

۱۸۸۵ نچی جلی

(2)

بادشا خدای صیندیم * طوراباصطا اوزینکه * جاو جاعادان آعانده
جان کورنیاس کوزیمه * آرغین نایمان جیلصه * طانکر قاعان سوزیمه
قایران سوزیم قوربولدی * طوبوقطی ننک ایزینه * صامارودنوی صاری آلطین
صاوداسز بیرسانک آلمایدی * صاودراعان جزینه * صاودرسز صاری قامقانی
صاداعه کیتکر صورایدی * صامارقاننک بوزینه * کيسالدى توبن شیچیلصه
کیردین موین کيسلصه * کيلماي کیتباس کیزینه * اوده خدای بنداسی
توسبای کینار دیماسین * تانکرنک قورعان تیزینه

1886 r.

۱۸۸۶ نچی جلی

(3)

کیلدیک طالای جرگه ایندی * کروگاق قالدیق کورگه ایندی * قزیل تلیم بووینسر
سوزیمده جاز بار چین سر * تینکداوچیمدی اویم سر * قیلپ تانکریم برگاندی
اوصی چاصقه کیلگانه * اورچیلینب اولگنجه * طابالمادیق بر آدام
بزدنک سوزگه ایزیندی * اومردنک اوزین * طابوینب * بلم سوزین * تینبانه * حوقدیق

آدام آز مونی بلیب آن صالاریق * تینکداوچیده آز اول آنتان بهره آلارلق
مونکمین چققان اورالغان تاندی کوینگه * جلی جوریک قاییده بار قوضعالارلق
کوبینیسه آن باصی کیلادی آشچی * کیل تینکدا دیب اوزگهگه بولار باشچی
کیریم طولعاب طاو بشارتونکر کونکگر * صول جرینه اوینکمین آرالاسچی
آن تنکده ایستی سی بار ایساری بار * تینکداوچی تنک قولاغین کیساری بار
آقلدی تنک سوزیندای اویکی کویدی * تینکداغانده کونکلدینک اوساری بار
بلمدیدان آیاما سوزدینک مابن * آلطی اولانکمین بلدیدریم آن تنک جابن
ایزدنک باصی قانکهر سین ایردنک کونکلی * جانکهر سیندیب اویلادیم آیطان صابن
کوکر اکنده اوطی بار اویلی آدامعه * بول سوزیم تنک سوراتی طورار دابن
اومردنک آلدی ایصطق آرطی صوبق * آلدی اوبن آرط جاعی مونکعه جویق
جاقسی آندی تینکدا سانک اوی کوزینکمین * اومر ساوله کورساتار صودای طنسیق
۱۸۹۶ نجی جلی
1896 г.

(5)

فولاقدان کریب بویدی آلام * جاقسی آنین تاندی کوی * کونکلهگه تورلی اوی صالار
آندی سویسانک مینچه سوی * دنیا اویدان چیعانی * اوزیمدی اوزیم اوموطب
کونکلم آندی اوغادی * جوریم بویدی جلیطب * آنکصاعان چولده صوطابصه
باص قویابمه باصطاو غه * براوتورسه باقاصه * بوی طوقطاماس جاصقاو غه
یر کوینگوزیب سویگیزیب * ایسکی اومردی ترکسوزار * اومر طونین کیگیزیب
جوقدی بارعب جورگیزار * ایستکاندای بولادی * قولاعیم ایسکی صبردی
ایسکی اویعه کونکلم طولادی * تربلتب اوتکان قورعردی * ایچیب تیرینک بویلایمین
اوتکان کونک اولارین * ینه چیندیب اویلایمین * جورطدنک جالغان شولارین
طاعی سینه باصطایمین * کونده آلداعیم قولارعه * ایسم چیعب قاجابیمین
من ایچباگان اوبارمه
۱۸۹۷ نجی جلی
1897 г.

الحمد لله رب العالمین والصلوة والسلام علی محمد وعلیه السلام

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

چورظانبای دولاط منان بوضار جراو*اولانکی باری جاماو باری قوراو
آتینک دونیای سوز طانر کسی بولصه*کچیلیکی هر جرداق کورناو طور او
ماقصودیم تل اوصطار طب اونار شاشاق*نادان تنک کوزین قویوب کونکلین آشاق
اولگی آلسین دبیمین اوایی جاص جکتدار*دومان صاویق اویده جوق اول باصداق
۱۸۸۸ نجی جلی
1888 г.

(3)

من جاز بایمین اولانکدی ایرمیک اوچون*جوق باردی ایرتگیسی تیرمیک اوچون
کوکراگی سزیمدی تلی اورامدی*جازیم اولگی جاصدارعه بیرماک اوچون
بول سوزدی طاصراوقاص طالابدی اوغار*کونکلیتنک کوزی آچیق سرگیک اوچون
توز و کیل فیصق قینکر قرین کیلمای*صرطین طانیب ایس تباس صرین کورمای
چودیکانده قولاعینک طوصانکصیدی*اوسکان صونک موندای سوزدی بورون کورای
طانک قالامین آلدینکعی آیطقاندی اوقبای*ینه آیطابر دیدی جورط طینم برمای
سوز آیطدیم آزرا آلی آیداعارسز*مونده جوق آطین اییاک صارالا قز^۱
ابله کاری جاماندا ب اولیم تیلاب*بولسین دیکان جیریم جوق جکت آرسز
آسرا قزیل ایماسدیب جیرنابنکسز*نوبی تیرینک سوز آرطیق بر بایقارسز
باطردان باریمطاجسی طواردانکعوی*قزچیلدا قزیق چیلدا آوره جانعوی
آرسز مالسز آقلسز شارواسز*ایلیر میلی ماص کونیم بایقالغانعوی
بس آطی میسز بانککی کولسه ماز بوب*قینامای قزیل تلدی کیل تل آل عوی
اولانکی بار اونارلی اینم سزگه*جالینامین موندای سوز آیطبه بزرگه
اوزگه توگال اوزینکه فایداسی جوق ایسل اونار قور بولیب کیتار توزگه
۱۸۸۹ نجی جلی
1889 г.

(4)

کونککل قوصی قویقلجی شار طرفقه*آدم اویسی تورلینب آوعان شاقده
صالعان آن کولینککاسی صول کونکل دنک*تساکنه سیننه ییلاسن اول قولاقفه
چیرقاب قالب صورعالب طاملجیدی*جوریک تیرباب اویطار باصده میدی
بول دونیانک لذاتی باری صونده*اویسز قولاق آلاماس اوندا صیدی
اویقطاب جاطقان جوریکدی آن اویطار*اوننک تاتدی اورالغان مانی اویطار
کی صاویق کی مونک دبیرتین قوضعاب*جاص بالاجه کونککلدی جاقسی اویطار

(1) بر اولانک ایقان جکت قزدی ماقطاعانده اطن اییاک دیب یازغان ایکان صوعان اینلمان

آفل سوزگه اینکاسز ایل جورط چابانداب* کونککه نفاق صوعانديب جورطابانداب
کسم سینکسگان جیب کیتار بلمسز کوب* جبارسیم اوکلامه کوب جامانداب
آمالداب قاراعایدی طالعه جالعاب* هرکم جور آلا جردینک ایین قامداب
ماقطان قوعان مال قومارننی اوعالسین* چیقباصه منکنان براو طالعب طالعب
مال جیب آرامدیین اورلاب قارلاب* قوسین دیسه قواینیب جور آجانکداب
قافصه صوقسه بر فایده توسامه دیب* ایلدینک باین ایلیرتب جاو موندالاب
اینصاف اویاط آرنامیص صابرطالاب* بولاردی کراک قلماس هج کیم قلاب
تیرینک علم تیرینک اوی ایزدامایدی* اوتریکدی اوساکن جوندی صاباب
۱۸۸۷ نجی جلی ۱۸۸۷ г.

(2)

برآودنک کسیمی اولسه فارالی اول* فاضا کورگان جورگی جارالی اول
کوزینک جاصین طیمای جیلاب جوریب* زارلانیب نینگه آنکه صالادی اول
کویاو کلتر قز اوضاط طویونکدی قیل* قز طانیصطر قز یقعه جورط ارچانکچیل
قینامینده جار جارمین بیت آچار بار* اولانکسز صولار قز یق بولامه گل
بالا طوصه کوزیتر چیلداقانه* اولارده اولانک ایطار چولاب حیه
بورنئی جاقسیلاردن اورنیک قالعان* بیده طاقباق ماقال بار اویلاب قارا
طوعانده دونیا ایسیکن آچادی اولانک* اولانکمین جرقوینونه کیرار دنیانک
اومردیگی قز یعنیک باری اولانکمین* اویلا نسانکچی بوس قاقبای ایلنک سیلینک
اولانکدی ایطباق توگل اوغالما یسین* ایطسانکده اوداسینان چیعالمایسین
سن بلمایدی ایکنان دیب ایطباسینه* نینگه مونه سربس خوب آلمایسین
اولانک دیکن هر سوزدنک اوناصیمی* سوز قوصارلق اورایی جارا صیمی
سوزی تاتدی معناسی توزو کیسه* اوغان کمنک اوناصر طالاصووی
قارنی طوق قاصانادان اوقباص سوزنی* سوزنی اوعار کوکراگی بولصه کوزدی
قادی برین جاقسی سوزدنک بلار جانعه* طایبای ایطبه اوقبانه ایطار کیزده
صی ذامیتیه برسه آلمه هیچ آدامان* نینک کینادی جاقسی اولانک سوز ایطقانان
سویسونارلیک آدمدی خرمست قیل* اولاق بول آنین صاطیب نرسه آغانان
کوب طویده سوز طانرلق کسی ده آراق* اوفدای جرده سوز ایطب بولمه ماضاق
برآوی اولای برآوی بولای قاراب* توگل سوزدی تنکداوعه جوققوی فازاق

﴿ 2 نچی بولیک اولانک طورالی ﴾

(1)

اولانک سوزدنک بادشاسی سوز صاراسی * قیین نان قیصطرار ایر داناسی.
 تلگه جینکیل جور بیککه جلی تییب * تییب تیگیس جومر کلین آیلاناسی.
 بوتان سوزین بولعاصه سوز آراسی * اول آقینک بلمسز بی چاراسی.
 آیطوچی مین تینکلاوچی کوپی نادان * بول جورطدنک سوز طانیاس بر باراسی.
 آویلی آیت حدیث سوزدنک باصی * قوصارلی بیت صمال کildی آراسی.
 قیصینمین قزیقدی بولعاصه سوز * نیگه آیطسین پیعمر مین ینه اللهسی.
 میجیتدینک خطبه اوقوعان علامسی * مناجاة عالم لاردینک زارنالاسی.
 بر سوزین بر سوزینه قیصطرار * هربری کلکدانوچه اوز چاماسی.
 اولانیکه هر کم تنک آق بارطالاسی * صونداده صولاردینک بار طانکداماسی.
 ایچی آلطین صرطی کومس سوز جاقیسین * فازاقدینک کیلسترار قای بالاصی.
 بورونعی ایسکی ییدی طور سام بارلاب * ماقالدا ب آیطادی سوز قوصارلاب.
 آقینداری آقلسر نادان کلیل * کورجیردی اولانک قیدی جوقدان قارما ب.
 قوبز بن دومبرا آلیب تونده صارناب * ماقطاو اولانک آیطیدی هر کیمگه آرناب.
 هر ایلدان اولانک منین قایر تیلاب * کترگان سوز کادیرین جورطدی شارلاب.
 مال اوچون تلین ییزاب جانین جالدا ب * مال صوراب براودی آلداب براودی آریاب.
 جاط ایلده خایرچیلق قلیب جوریب * اوز ایلین بایدی ب ماقطاب خدای قارعا ب.
 قایدای ماقطانیچاققه بارعان طانکدا ب * جیصاده بای بولمابدی قانچه مالدی آب.
 قازاققه اولانک دیکان بر قادیرسز * بلچراق کورنیدی صولاردانک سدا ق.
 ایسکی بیچه او طرمان بوض ماقالدا ب * ایسکی آقینچه مال اوچون طرمان زارلاب.
 سوز توزیلدی تینکداوچی سینده توزیل * سیندارگده کیلین ایندی آیانکدا ب.
 باطردی آیطسام ایل چاوبب آلعان طالاب * قزدی آیطسام قزیقدی آیطسام قزیدرمالاب.
 آنجاین کون اوتکزیا ک آنکیمه گنه * تینکدار ایدینک هر سوزین منکده بالاب.

— 30 —

(32)

جالينمين اوطدان جاراليب* جارقلداب رعى جايدى آبدار* جاتكبر جيرگه طاراليب
جاساريب چيىب گل جايئار* جايئنه براوكيلسه كيز* ييلسكى جومص صور قاينار
قواتى كوچنى نورلى سوز* قواتين بلسكان آبايلار* جالينمين اوطدان جارالعان
سوز او عاطون قايسينك بار* پارتيه جيىب پارا آلعان* ييلى كيداي باي سينكدار
قوولق منان قوبلوان* جاليقسانك جاقسى جان سينكدار* توزيلماسه چوويلدان
آرصلدارده قالچلدار* نيسى اومر نيسى جورط* اونكجئانك قرط باص قانكعيرط

1903 г.

۱۹۰۳ نچى جالى

قورحاطینوننک مایصه مازبولاسین * شایطانتک شاجکرتی ننگ قلیعینای
قارطانک بای قاطدی صاقبول تلگه کونسانک * مویر چعار حاطین ننگ تلینه ایرسانک
تبدی اونکباص سینک اوزینکه اوزینک مازبوب * داستارحان ننگ بایلیعین ماقطان کورسینک
کینه سو باییچهمین بولادی آراض * جاصدنک کونکلی جیلماس اول اوزینه آز
برای کک بالدیرعان بری قورای * برجرگه قوصیلامه قصبان جاز
اوم بولماس قویریقنی بولانکدا طقان * صاویرصینه چافاقداب سو بوب جاطقان
ایکی کونککل آراسی جلیلیق جیر * اونی قایتب قوصادی اول آنط آطقان

1896 г.

۱۸۹۶ نجی جلی

(30)

بولدیده فارتیه ایل ایچی جاریلدی * آورامین من طیه داوینکمین شارینکدی
قوربی دای خوش طوطدیم * جاصینکمین قارینکدی * جوقطامای اوموطدیم
آقلمین نارینکدی * اورطاعه کوب صالدم * اوزیمده باریمدی * یافرمای نینکدی آلدیم
صاوقوبمای آریمدی * اوبمان اوی بولیب * قوضعادنک طامردی * کونکله تیک کلب
کتوردنک صابردی * اویمداق جاریمداق * کینکدی طاریمدی * قارا سام بایمداق
سوزینک صول صاریندی * اوساککه صالمانکدار * اویمدی جاریمدی * اولچا وگه آلمانکدار
اویمیک طاریلدی * اوربنکنان آصردینک * صوم تلدی قارینکدی * جاصردیم جاصردیم
ایندی آیطدیم زاریمدی

1896 г.

۱۸۹۶ نجی جلی

(31)

اویالامین دیکانی کونککل اوچون * اوصاق قوولق برعنه اومراوچون * طاظیمدی دوصدیکده
جوق قاصدیکده جوق * جیگیری جوق مانکزی جینکل اوچون
جالعوبار جالقبوبار ایچ پصبوبار * جنگه سویکچ آدامزاه کورسه قزار
آرمین اویاط اویلابای نین آصراب * ایرتاتک جوق بو کونکه بولعان قوسار
طووسقانتک دوصدارینک باری ایکی اوچتی * صول سیدی دوصینکنان دوصبان کوچتی
سویسه جالغان سویماسه آیانباغان * بو نه دیکان زامانه ایسم توسدی
اوزینک اولکان قلعینک بالا چاعا * بالاچا مازبوب جورسینک طاماشاعده
آکیسی اوروصه بالاعده اوده دوصدیک * بالاصی اوروصه آکده جاراصامه

1901 г.

۱۹۰۱ نجی جلی

(28)

مالعه دوصدينك مونكى جوق مالدان باصقه * اولارنده شارا جوق آلدماصقه
طابى صينه طابونب قاطانك قاعيب * طوبعائيتان قالعائين برسّه آلاشفه
مال جياى ماقطائين بلديرماككه * كوزگه چوقب مال مين كويدورماككه
اوزى شوشقه اوزگيني ايتديب اويلار * صوريه صومين سوياكين سويدورماككه
آقديديب آرسى ديب آقيسل ديب * ماقطامابدى هيچ كيمدى بول كونده كوب
اوضى كونده مال قايدّه بوق ايچنده * آطين آسانك بيرادى بوئينان جيب
اوصى نى اوقيب اويلاي بر بولسانك زيريك * اينكباكدى صاط آر صاطيب نيكه كراك
اوجاق نرسه آدم نك خاصياتى * ابصطيق قايراط نورلى آقلى جولى جورينك

(29)

طوعزغان آطا آنا جوق * طوعزارلق بالا جوق * طووصقان طوعان فوريلاص
قزيعى مين ينه جوق * طولارين ديسه شاره جوق * طولقصب جورار شامه جوق
اويقى مين آصدان دام كيتب * صاقالده شاشده قارا جوق * بايايچل طارطب باعه جوق
جاصدارعه جايباس جالاجوق * جاط قورائى كوز اتكان * قارطانك چالده صانا جوق
بر صلو قز طور ييدى حان قولنده * خاندّه جانين قياى قز جولنده
آطين كومس كيگاني قامقه طور صين * كوتوچى قز كيلينچاك جور صونكده
ديكان سوز بو قابوعه آصيان دوعه * خان قارق بوليب توسيب جور آيقاي شوعا
ايتمدى چال صياعان فورط جيسونديب * جارطا صتان قز قولابدى تيرينك صوعه
سان صالطانات جوبانطباس جاص جور يكدى * كيمدا بولاصه طور عيسين كوكساما كدى
مزگىلى اوتسكان داوراندى قولاعان * نه قلسين بر قارطايعان قوسويكنى
قارى جاص داوران اوزگه طاظو ايماس * ايكه كونار ايت جورينك صاطو ايميس
كيمدا كم اولسكان بولاصه ايكى موچيل * مال ييريب آلعان منان حاطين ايميس
ايسارلار جاص حاطيندى طوطاى ايكين * جاص قايعيسين بلديرماى جوطاى ايكين
اورطا صينده بولاردينك محبت جوق * طوصاب قويوب قاچيرار بوقه ميكان
باى قارطايصه مالىنه بيرارچلبير * مال اومردى جانكعر طباس خدائى اورغر
بر اودينك قزين آليب مالعه صاطيب * بايايعنى ايزداگان قانداى قورعر
حاطينم قالانى ديماس آقصاقال باى * صونى مين دوصوب جورسين بافرماى

نه علم جوق نیمه سه اینکباکده جوق * اینک بولماصه کیندینکغوی مال باعالمای

(26)

آچ قارین جوبانامه مابلی آص جیمسی * طوق طورالماس دامدیدان دامدی ایندایمی
برطوبعان چالا بایلق دیکان قازاق * ایت کورنسه قایتیدی کویسی برمی
اینکباک جوق خراکت جوق قازاق کیدای * طاماق آنکسیدب قایتیدی تترامی
ایتبن قمر سقلدی آص جوق دیدی * اول نیمه نه جوقدینک آسیری اسی
ایت قمر طاماق بولصه هرکمه آرضان * تاندی دامدی ایندارینک اوانانده آرمان
اوز بولینکمین حالینک جوق کونده طویار * قسولدیق اوب آصایین آصی باردان
اوز اینککنان طویارعه قولینک قصه * آص بیرار آویل ایندیب جورسین بوصه
بر جیلکین بر آباق قمر بیرگین * داراو سینی جومصا بیدی بر جوم - وصه
جالعه جور جاط جیرگه کیت مال طاویب کیل * مالینک بولصه صیلامای طورالماس ایل
قاروینک ننک بارینده قایراط قلمای * قانکعب اوتکان اومردینک باریده جل
تاواکالسر طالاسز مال طایللماس * اینکباک قلماس ایرونچاک آدام بولماس
ایساک کوتین جوسانکده مال طاویب کیل * قولعه جوقباص هیچ آدام کیمتالماس
قولق صومدیق اورلقین مال جیلماس * صوم نفسینک اویور بولصه تیزطیلماس
زیان چیکبای قالمایسینک اوندای ایسدان * مال کینارماضانک کینار آریوبرماس
آصاعان اورتداعانه ایز جوبانار * سینمدی دولت ایماس سن قووانار
اینکبیک قلمای طایقان مال دولت بولماس * قاردینک صوری سقلدی تر صوالار
منیر آطین کیومین ایب ایچچامقیب * صیمباطدانب صیمفیب طاماق آنکسیدب
بورانکداب جلی جوزین آصقه صاطقان * آنطورعانه قوصیلما کیتسون قانکعب
کولدرکیچ داو کولکیچیل فالجینکعه اوصطا * کیزگی ایت دیباق کوب بزینک طوصطا
اوز اویونان چیرانب قاچیب جورگان * آنطورعانه قوصیلما قاپلصطا

(27)

باللق اولدی بلدینکبه * جکندیککه کلدینکبه * جکندیک اوتدی کوردیلکه
کارلیککه کوندینکبه * کم بلادی بایعوصدار * بایاندیدان سوندینکبه * بایانسزعه توندینکبه
آلده آیلانلب کیم بلار * بوطالی تویه صیاقدی * قورادان شقبای اولدینکبه

1896 г.

۱۸۹۶ نجی جلی

قارچهده اوامرطور * طوقطاطسانك طوقسان كونارمه * ارطداعي مايده كونكل جور
جالينسانك قايتب كلارمه * مايداعي جورطدينك ايحي قار * باي چيچاك قارعه اونارمه
ايچنده كم تنك اوطي بار * قارجاوساده سونارمه * طالايين اوچوب طالفينب
شارطرافدي كوزداماس * فايداني قوبب آلقينب * اوزگيني آسته سوز ديماس
كاوديسي طولعان قوولق اوي * باريده پشق ايزبه ايميس * قوماري اوننك ايتبن طوي
فايدامين ماقطان اوزگه ايميس * آلداديم اورديم قرديمديب * شالقداق شالقبايه
قايسين آنكديب طورديمدب * قوليصين بولداق صاطبايه * مومنتان چمان قورقاق جوق
قوبصق ديكان اط قايله * آرز بولماي آطاق جوق * آلدامچي بولماي باق قايله

(24)

حاص اوسيريم زامانداص حافا قلدي * صابر آرجوق آيال جوق ايلدي جولدي
طورلاو قليب هچ نرسه باصقارالمای * سيني جوق سرمينده اونككاي جندی
جامانديق جاقسقلبن اوعان بر باي * دين ايسين خدای ايسين آبورالماس
آنطين صاطيب آنط اوروب ازداگاني * برسيمز اط آياعي برطاباق آص
طورلاوسزدنك قولينان نه كيلادي * اينطاسز قايتب اونار اويرانادي
اينكباكي جوق ايب منان مال طابامديب * سينديرالمای سينالماي ساندالادي
اونده اونى آلدایدی مونده مونى * جانين بيرسه طابيلماس سوزدنك چينى
آلطي جاقسى جوز جلقى بولعان بايى * بر سيمز اط بولادي اوننك قوني

1894 r.

۱۸۹۴ نجی جلی

(25)

طالای سوز بودان بورون كوب ایتقامين * توئين اوبلاب اوایم جيب ایتقامين
آقلدیلار آرانيب اوبالعان صونك * اوبلانيب توزیلامه ديب ایتقامين
قازاقدنك اوزگه جورطدان سوزی اوزون * برى تنك برى شاپچانك اوقباس سوزبن
كوزدنك جاصی جوریکدنك قانی منان * ابريتوگه بولمايدی اچكى موزن
جورطیماي شالفاقظامای سوزگه توسين * اوبلانچی صرطين قوبوب سوزدنك اچين
ارجانسكدامای تينكداسانك نينك كينادی * چيعارغان سوز ايماسقوی انككيمه اوچون
آداصب آلانكدامه جول طابالمای بربراك توزو جولعه چيتق قامالمای

مال صابندی * اورلق اوترىك گوده كوو * باى باصباق بى صاصباق اولىكى اصباق صيراقو
آقى بىركان آبطسه كونكسان * طنچديق ايزدار ايلده جوق * آققه طارطقان جونگه قايطقان
آقل آبطقان بنده جوق * آزطوطوعه صيلاصوعه قالمادى جان برطاطر * صبراباطر بالدچاقر
بولدنك آخبر طاباطقر * صوجوعارمه سوز اوعارمه * صبراجالمانك جيل بواز
آبطدى كونديم آلدى بردى * ايندى او كينديم اوزيمه آز . —

1893 г:

۱۸۹۳نجى جلى

(21)

آنمنان طارقایدی * جییلسه کینکاسکه * اورقازیب بایقایدی * طوواجاو ایماسکه
آنطداسین آلقایدی * سن تتاک دیماسکه * کم آتدان چالقایدی * آمالجوق جیماسکه
آزآدام شارچایدی * اینیه کومیسکه * باصی اینکهای قایقایدی * آمال جوق اولماسکه
ایل صاصدی آنکقایدی * بی طارطدی اینکاسکه * جورطاعی مال جایی * اوی قیلار بیرماسکه
اوسیمگه قول جایدی * طای آلیب سرکیچکه * آلماصه اول طاییدی * دابداین کورماسکه
کیدای بی جانطایدی * صاویرمین اورکیچکه * صالوماققه اول بایدی * کینکاساربی کیچکه
قایعی عب بولمایدی * اوکبالاب بلماسکه * سوتساده اونکبایدی * بورینعی توسدی ایسکه
بصقدارچایقایدی * طالاصب تینکداسکه * برماسکه قاعب چونطایدی * اوزیمین جییدیسکه
طالاصب طارقایدی * آقچهدان توره بسکه * برلیکدی شایقایدی * أرضوب اونباسکه

(22)

قایتسه جینکیل بولادی جورط ییلمیک * جورطی سوبگان نرسفنی اوده سوبمیک
ایچینک بىرك بوب نفسیکه طیولی صب * بانکصیمای جایداق صیمای ابرى جورمیک
صاصقانیسکدی کورساتبه هیچ کمکه بر * سوتساده ابریسیمین کینکاسب جور
کى برین خوفداندر مینین طاویب * کی برین جلی سوزین کونسل دیندیر
کورینه ایل کوزینه آستا قورقاق * جاندی جان دیمایتوعون جان چیعب باق
آنده صانده قوطرغان جمان ایماس * آنونکدی جی قلمای ینه بولصاق
کسیمى قاید بولصه اولجاعه طوق * چوقیمه خالق کوزینچه قارعاچه بوق
جورط بالا هیچ نرساین طارطب آله * بلدیرتای ایداب آلسانک ضالالی جوق
جاط ایلگه جاداعاید سوبلاچارکیز * طار جرده طایبالودان طانبا هرکیز
جاطدی جاوادیب ایلیسکدی اورپایتب آب * جاوعه جابدیق دیب جیب فایده قیل تر

قايي شيعار ايلمنان * ايضاشيعار بلمنان * قايي مین ايضافصقان صونك * زار شيعادي
 تلمنان * قايي فزيق كورامين * اورا صارصانك كونيمان * قاير بلب قاراب بايقاصام
 آطشابلماس مينمان * قايي قارطانك بزداي چال * قاراي بيرسينك فايدہ جوق
 ايسرايسريك بولماسانك * ترچيليكدان فايدہ جوق * آقل بتباس داويلتكنك * داويلت بتباس
 كيلتكنك * بولم سز قولق طويومسز * بولادی بالانك جور كوكده * ايشي مين جاو بوب صرطه
 مين * كم طويار قلغان خورميتكنك * كينكچيليكده طوعان جوق * چيقسين ديكان جل بتكه
 طارلقده قانچہ طايعالصة * قاديري بولماس آلباتہ * صيلاصہ ايلينك اولوقداب * آراالسانك
 فزيقداب * فزيق منان طنچديقه * قازاق طورماق طوريقداب * قانكقلداب براوان صالصة
 برينہ بري جوويقداب * تينيسب قامالار * طوقطاطيب بولماس صرقداب * توزو بول
 ديكان كي * كم * توزوكلماس ارقطاب * صردانك طارطب قاجادي * اوصطاليسين قايي
 قوريقداب * ايل جايين بلب قانسانكر * ايطاين قولاق صالسانكر * كي براوي دوريب
 جور * جرتسكرسب كوماغز * كي براوي زاكونچيك * اونكدير ماصب بيرسہ آريض
 كي بري فرگه قول برگان * ايچي ظالم صرطي آبخ * كي بري حاحجه باريب جور
 بولماصاده حاج فارض * مسلمانديق اول اويلااب * اوتلكين قاچان اول قارض * داويلتي
 جوق بوريل شاش * اويونكده كيت طوبدان قاچ * آعاين تنك ايچينان * چيغا قالصہ
 طاي طالاص * پارتہ جيب مال صويوب * باطا اوقيسين جيسين باص * باص آلقہ
 سوزسينده جوق * ايطقان سوزينك مالينك شاش * ايتچہ ايتدين تيلاماي * جاطا اويونكده
 اولمانكده آج * اويلااب اويلااب قاراسام * اوصونداي چال فايدہ جوق * قوضعاو
 صاليب قوضدير عيچ * كيزيه چالدين فايدہ جوق

1891 г.

۱۸۹۱ نجی جلی

(20)

بوي بولعانك * سوزي جلمانك كمدی كورسام مين صونان * بيتدي باصديم قاطدي
 صاصديم * طوراق چديم جالماجان اوزاوينده طول بوينده * هيچ مني جوق بينداسب * توزده
 مرضانك اويده صردانك * سوزي قيلجانك ايركسب * باص قوراسب مال صوراسب
 برماكان مين كيتي سار * ادام اولاب صيراصاولاب * باييدي جااولاب جيتي سار
 سوز قدرطقان * جورط قوطرطقان * آطين آرين صاودالاب * بوطدي شاطدي اوي
 صاناطدي * بايدان آطدي آمالاب * كيداي ايركالي صورمالدي بايدان صورلي جوق
 آچ كوميسكدينك جيم ديماكدينك * بوصقه آليكددينك اورني جوق * ايل قاعيندي

(17)

бай сийлді-брийилді-аилде жайсы қалмады* аилдігі аирік-бوصقه сийлақ
 қайып айлін қармады* жоғанды жоғосыз сوز тінкаосыз* басын абақ брасаб
 аороссе аорс аилке бовлс* аويدан аорған аилке аوصаб* аوزы аолqqе кадыры
 жоqqе қарамы аоз халqqне сوزه қаيورмай* жоғанды аيورмай жоурqqе шабарталыне
 таңымادیق* жарымادیق жағсые брайркілі* қолыне алыб бале салыб аңсқдیعانی
 аозайлы* шашды барын бирді малін* боларыне жоурqqне аймырныас аилді
 бсбас* аохсамас егч сырqqне* китиді брлік сунді аирлік* аилді кемеке
 бтдымак* айлінк ала аотді чала* тапысе аیاеынк ким комык* аотді аумрым
 қайтды конкклм* бол донянтк асыне* жасы қоры жаңы طورعی* دوصبه
 دیگان کسیکه* ایل کراکب سوزگه ایمیکسب* نه بولادی ماقتانتک بییلی چیکی
 آقلى کوبكى* اوصى جورطبه طابقانتک.

(18)

ایم طابالهای اوطجالیندای* طولدی قایعی کاودنگه* صرلاصالهای سوز آچالهای
 بنداکه* بوصقه اوانایب تیککه ایمانب* کمدی کورسام من صوان* پیتدی باصدیم
 طوزا قاچدیم جالماجان* اویقی طاماق قالدی دماق* کیریگی جوق آیس بولیب
 جای جابطاعیم* طنچ طاباعیم کوچ بولیب* جاص جوراکیم جاندی میسک
 جای طابالهای یافریم* اوزینک اونکده* جافسی جولعه آخرین* جاص تیراکدینک
 جافراعی* جامرابدی صوفسه جیل* توسدی موین طولدقوبن* آقدی سیل من
 نانک ایدیم* بی حام ایدیم هچ نرسد ان قایعوسز* تیزدیرتدیندیم کیده اورتاندیم کیده موز
 1890г.
 ۱۸۹۰ نجی جلی

(19)

زامانه اخیر جاصداری* توصیلماص هچ باصداری برنه بری قاصدیqqه* قوینینه طققان
 طاصداری ساوداسی آرمین ایمانی* قایراط جوق بوین طیعالی* اینکباکین ایلدی اورتبای
 فورتل مینان جیعانی* اونیم سز ایسکه چیپ چیپار* مابدانعه توسبای نیسی اونا* صیرچه
 طوبصه ماص بولیب او* ریکه کیلب سوکیکنار* کولمانکد اب کیلار کوزداری* قالجیه کباص
 کلار اوزداری* کیکیکدیب سیکیک اینسامدیب* شوشقه طوارسوز داریز

ایلیرتب کوزدی آصانعه * جای مالیم شوشقانک * تورکینینان جاصقانه
برعلمنان باصقانک * کالی کوب آصقانه * اودان اومیت کم قیلار
جول طابار دبب صاصقانه * اویتب آصقان جولعار * کچیکایاق طوصقانه

(15)

بلمدیدان شیقان سوز * طالابدیه بولسین کیز * نورین صرین کورورکه
کوکراکینده بولسون کوز * جوریکی آینا کونکلی اویاو * سوزتیکداماس اول بایاو
اوز اوناری طورطایاو * اوقباسینه سوزدی تیز * آبلیت باصقان ایلیرمه
سوزگه جویق کیلارمه * توزو سوزگه سینه * توز بلماسین بلمان ایز
آیطچی آیطچی لاب جالینار * اوقچی جانصب چالینار * اوقای جاطیب جالعار
اویقیلی اویاوبوی کویاز * جاص بالادای جینکسیکقوی * بایلاولی ایماس آقل اوی
اویلاغانی آیطین طوی * ار جانک قلجانک ایت مناز * صولو قزین یاباطر
بولماعان صونک تکرری آلعر * چیعب کینار باقالعر * اوعان آقل آرام بز
جاقسیعه آیطسانک جانی ابریب * اوغار کونککل چین بیریپ * دیرتدی ایچینه ایم
کوریب * نیگه آلتیندی دیسین جیز * اوی تکر ایچیل کرایساک * قولق صومدیق
یالواساک * بولماعان صونک بر ایساب * میلی قامقه ملی بوز . —

(16)

برادان براو آرطیلسا * اونار اولچانیب طارطیلسا * اوقوعان بلیگان بلیگاناق
نادان ناداناق صان قلصه * اوقوعان بلار هر سوزدی * ناداندای بولماساق کوزدی
نادان جوندیگه جون کلمای * بلار قایداعی چار کیزدی * نادان قوانار آرسانکدار
طانکرقاب طور اقالسانکدار * طاطیمدی هچ نیمه بولماص * آدامصب بوصقه طالطانکدار
آقل جوق قابعی جوق اونده * ایسی جوق ایسی تیرسه اونکبه * تیلینب تیلیریب
ایزدانیب * تینه یا که برصومبه * ایت کورکان ایچکی کوزدانب * ایلیرمه جندی
سوزدانیب * جاصینان اولکی سزچرکین * نه بلسین اونار ایزدانیب * کیم سب
ییلکلی بلسکیچ * براوگه صوندایاق کولکیچ * بولقصب بولدانیب بوصقه * اوزیم
چیل اونکباغان چرمیچ * کسیده بار بولصه طالب او طرماس اول بوین بالاب
جورار هر قایدان ایزدانار * آلاز اوز سو یگانین قالاب

1889 r.

۱۸۸۹ نیچی جلی

اویاط نامیص قالدیه آر* ایندیکی صایلاو بولعاندہ* توسامہ دیب طاعی شار
 بول سکونیمہ برکونی* بولامین عوی دیمین زار* آقل ایطار طوعاندار
 بول سوزیمدی اویلانکدار* کاتالاشکه کوبایدی* سوگیس ایستب طوزدی آجار
 مناو ایلدی اوصطارلق* کسی ایماسین کیل قوطقار* قولدان کلماس قورلقه
 نیگه بولدییم مونچه اینک کار* ایل جایلدی جیتابیمه* اویازعهده برخبر
 طاعی بویتب کیتدینکدیب* قوزعاو صالار قولعه آلا* قاطدی قصم قلغان صونک
 باصیم صودقه آیلانار* کرک بولیب توسکین صونک* کورگان کونیم نه بولار
 اوزینه مالیم تتاکدار* اوز بیتیمین نه طابار* قاعاز بیرار قارمانار
 آیاعنده صاندالار* بورینعیدای داورین جوق* اولوق جولای طارایدی
 اوتریک بیرگان قاعازدنک* آلدی آرطینه قارایدی* اوزقاعازی اوز کوزین
 جوعاطوعه جارایدی* طاویب آلیب جالغانین* قیلیمسکدی صانایدی
 اوزی ظالم زاکونچیک* طانیب آلدی طالایدی* کورمای توریب قوسامن
 یمر کوزدی صارایدی*

(14)

ماز بولادی بولاصینک* آرقاعه اولق قاقسقانعه* چیلطرایتوب اورصینک
 چیندی چیکبان جابقانعه* کونده جاقسی بولامه* بوقلغی جاققانعه
 اوقالی طون طولامه* آر اویاطین صاطقانعه* کولمینک قاعیب قاصقایب
 صالینب آب ماقطانعه* طانک قالامین قامپایب* جوقدی باردی شاطقانعه
 اویسی ماز بوبقوی صویدی* شوینچی گه شابقانعه* آورہ قلدی صالیدی اوییدی
 اوبداگی طنچ جاطقانعه* هیچ نرسه ایماس جویانار* آقل کوزین باققانعه
 جاص بالادای قوانار* بردامدینی طاتقانعه* کوزعا بارلار اوبیتنک
 کولار کوتین آشقانعه* حاصیتین بوبیتنک* ییکار توگیب شاشقانعه
 قوانارلق قز ایماس* چیلطراویق طاققانعه* اوزگهلردی بز ایماس
 توسیرمیکی قاقبانعه* اوصی ده ایساب بولامه* آرآبویورطا بقانعه
 مینک بولصه جولامه* بوس جیلگب شابقانعه* بریس نادان اونکباص سینک
 ناسانک اونین قوصقانعه* جاصیق جامان بولماص سینک* جامانیدیقدان قاققانعه
 اول بول دماق دبی بیرار* بولعاق قاعیب باصقانعه* ایلینک قاعیب ایلبرار

سوز آي طب جور مين کويلداب * خدای قوصسه جور طيم ننگ * آق طار مين اوصی جول -
 - سوتنديب * قايراطديسب قامقورسب * صايمانيمدی بوتنديب * اونکاچهده اويازعه
 ماقطانامين ايليمدی * اوز ايليمه آي طامين * برگام جوقديب ييلمدي
 ماقطانامين کسمب * اويازعه سوزيم سينمدي * کورساتديم ديمين ابدامين
 کادیک قلاير جيريمدی * سوز کوبایدی اولعايدی * مافطان ننگ کوتی کوريندی
 قازاقدی جيگين قايراطدی ايل * اورينديده بيريندی * آرلی بيرلی طارطيسب
 ايسی آرامی چينکيلدی * آلقینی کوچدی آصاولار * نوقطاعا باصی کريلدی
 اولکان کيچی آقننگ * باری سوز بوب تيريلدی * قايرایو جيتکان قاطدی بی
 قايريلب نيتسين کونکلدی * اوز ماليمديب قوبعان مال * ايايسينه بيريلدی
 آقيلي جاندار قامالاب * کيتردی صونده ايريندی * آريضچی لار کوبایدی
 بولصدنک کوتی چوميدی * قايتسين بايعوص ديمايدی * برکيترمای تيريمدی
 کون باطقانچه * شابامين * آرلی بيرلی داللداب * ايتک کيتکان جابوليب
 آط کوتينه جاللداب * اويازعه جيتسين ديکان بوب * بوقطاب جور مين بارقلداب
 کی براؤگه طاياعيم * تيبیده کندی بارطيلداب * پصدقدينک کوبی بوعيب جور
 بتديسالماي چانکقلداب * آچيلب اومراوکون ابصطق * قوين کندی آلقيلداب
 ايلي جوندي بولصدار * ماقطانب جور طارقلداب * کولکيسي جاقسی قارقلداب
 اونی بولاك صارطيلداب * سويلاسه کتسه برجيرده * آغنی قاطدی آنکقلداب
 اويازعه کيرسه اوزگه دان * ميرایی اوستم جارقلداب * ايلينک بوضيق بولعان صونک
 اوياز جاطر شارطيلداب * طابانسانکان توزاسين * قور جوکريب طاريلداب
 آنطورغانمين اوزيمده * برمنازبن اوتبايمين * مومينديک کوچتی ايسکانين
 کورسامداعی کوتبايمين * سياردان صونک ايلمدي * قيصب آليب کيتبايمين
 آويلده کوتيم بوص کاپر * مقطی عناه عيب يتدايمين * جواندی قویوب جواصدی
 بر آزعنه چيتدايمين * اوياز بارددا قلقدی * اوياز جوقده ايتبايمين
 کاکر چوکير کورجردي * فايده کوريب ايدامين * مناو آرام تتناکديب
 هچ کسينی تيبايمين * اوزيمديک بولديب ايل جيب * قوراسطرب سبدايمين
 بوضاقی ننگ بولوگين * جاقسی آقديب جويدايمين * سوياکيم جاصيق بووين بوص
 بر آزعنه آيلام بار * آيلام قورسين بلامين * بولصديقدينک جولی طار
 قابتب کوماک بولادی * آنطورعان اونککای اوری قار * کورکانيم آلکی اويلاچی

مین نه قیلدیم یافرماو* اوز اویونده اوز بندای* کور کرایدی ابطصه داو
 کسی آلدینده کربنکداب* چابان شارداق ینه چاو* موندای میدینک آنا کون
 موتک قالای باطر او* اوچ کون آرقانتک بوصاصه* بولا قالدینک باص آصاو
 جان قصیلصه جایطانکداب* جاندی ابر تکین جابدار او* جان جای طابصه سن نینگه
 جاط مناز سیک جابرقاو* اورلق منان قولقغه* بایلا عانده کيسدینک باو
 بیرار منده بساو سینک* آلاز منده ینه آطاو* طوب بولعانده کورار سینک
 تورلی داودی جوز طار او* آبا عنده سیندای لار* کورمای جورمه قان تالاو
 قایطب کلار ایسیکدی* قاندی سیریه جار قیناو* جیتلسانکده جیتسانکده
 کراک کونی بر بار او* قاجیماس دوص خالقده جوق* آنیماس سرة قابده بار
 آلدی کورکان آرطده جوق* مصقل اوساک آیلا بار* جاقسیلینک کونده اوموط
 برجانکلسانک بولدی کیک* فایده سینان بوی صوویط* اوزی تیمای جورسه تیک
 فایده ماقطان اوزینان* آرطیلامه آط اوروب* جارس اوسیک سوزینان
 آیطایر سین چارق اورب* مککه دوصدیق کوب ایتدیم* توبی بولدی بر کیس
 جاقی اومریم آوره ایتدینک* جار طابالمای بر تیگیس* جاو قوجانکداب بور طایب
 دوص قوبلب آوره ایتار* کمی تیتناک کمدی آیب* تیکسار آلمای اومراوتار
 صیلا صارلق تیکتینک* کم طانیماس نوصقاسین* کونده اوز بیچیل ایتی ننگ
 نیین آدام اوصطاسین*

(13)

بولص بولدیم مینیکی* بار مالمدی چعنداب* توبهده قوم آطده مای
 قالمادی ایلگه طیغنداب* سویتسا داعی ایلمدی* اوصطایالمادیم معنداب
 کوچی لاریم سوز ابطصه* باص ایزیمین چینداب* آلسزدنک سوزین صالغر طسب
 چالا اوعامین قرینداب* سیاز بار دیسه جورا کیم* اورنیقبایدی ضولدداب
 صرطقیلار ع صر بیرمای* قور کولامین جمنکداب* جای جور گانده بر کونی
 آطچابار کلدی ایلدداب* اویاز چیقدی سیاز بار* ایللادیب اویدیب دیکلیدیب
 صاصب قالدیم کون طعز* جوریک کندی دیلداب* طنک طویاق کونم سویتساده
 قاربانکدا دیم او کیمدیب* اسطرشین یدی جیعزدیم* بریکه قلدیب ییکندیب
 آط جارامدی اوی جاقی* بولسون بارینک کوتیندیب* قایرا طدانب خالقیمه

براوگه اوکتیم ایس فلسه* اوز کوچم دیب اویلایدی* اگر کوچی جورماسه
باغاشاعی جاقی تنک* قلغانی دیب قویمایدی* جاط آیدنار ایسی جوق
جاو آیدنار کوچی جوق* اوز ایرکنه جیبارسانک* هیچ نرسه گه طویمایدی
قالجینکی تیرس سوزی اورو ص* آیطقان سوزگه کوناییدی* اوز تیتاگین کورمایدی
قازان بوضار برقرص* صوندای کسال طووسقان* قای جریشان بولادی
کونکسلگه میداواول طینص* جالعدی باله دان* جورط اومیطدی برجولا
چینی منان تمام ایل* کینه میکن ایت بولا* ایچکینی ماص جیگین طوق
اوایم آیطار براو جوق* طیم بولماصه بولمادی* بولوط آلا جیرچولا
کیللی کینکاس جوعالدی* ایل صبردی قلعه آلدی* ایل ایچنده بتم چی
توگال آلیب قایطمایدی* صو رای کیلکان برمالدی* ایل جاماعان ییلار جوق
ایل قدر ب صاندالدی* اصطرطین باریب جولعاسقان* آچه بیریب جالعاسقان
آقین آرینک صول الدی* اور یص سیاز قلدیرسه* بولاص ایلین فارمایدی
قواسطرشین آج بی لار* آز جوریکین جالعایدی* اور صر جرده طوب بولاصه
چاقرعسان کسی بارمایدی* بتم قلب برکی* آلال مالین آلماییدی
قریعی کینکان ایل باعیب* فیصنی کینکان سوز باعیب* ایندیگی آطقه منکاندار
کونده ایرتاتککه طالمایدی* باص قو صولاصه آریصقه* کم چابادی نامیصقه
جاطقه قارارینی جوق* جالینبای طورار کوتی جوق* ایسی کیتار چال یصقه
ایل بولگی طوبوقطی* کوب بصقه مولیقطی* مالدی تنک مالین کور المای
بورچین توگال بیر المای* کورینککانگه اویقطی* قازا قدیك مالین صابریب
کوب باله گه چا صلیب* کاسا فاطکه جولیقطی* اوزینان چققان چاقسیلار
توزا مالای ضروریقطی* بوتان ایلدنک آدمی* تباغانصونک آرامی
کونکلی آبدان طور یقطی* ساود اگر قاچدی بول ایلدان* نیسیا سین جیالمای
بورالقیلار صاندالدی* جو اندارعه صیالمای* صیم سز بولدی آلاشقه
بارمطاسین طیالمای* نانای جوق آنطی بار* ایل نوصقاصی کیتدیعی
ایل مین دیکان صالطی بار* آلی کونگه اوایم* قلغان جان جوق اویالمای

۱۸۸۹ نجی جلی
1889 r.

(12)

ابن شیم اولگین صرطیم صاو* کورینکائیککه دیمن آو* بو کونککی دوص ابرتینک جاو

چیلککین جاوعه کیز بولصه* آراضدیی سوز بولصه* باریکلدی باطر دیب
 مقطی بوب بارا جاطر دیب* ماقطاب ماقطاب قوضدیرار* ایسکی دوصین کورکانه
 ایسای جوق آنط ایجیب* آرواق خدای آبیطیب* صراعالی آبطدیم دیب
 جاوینکدی آلداب قابطدیم دیب* خدایدان قورقباي آنطورعان
 ایمان جوزین طوضدیرار* کیلب کیتب کوب جوریب* من دوصینکمن دیب جوریب
 دوصاندیین اوضدیرار* آلدایدی دیب جاوینک* ایل تارتدیرمای باورینک
 کورینگاندی آضررار* کیسالدی بولیب بیتادی* جاقسیعه بتکان جاقیندار
 جاوجاeadان آعان کون* اوزداری ایتدای طاقمدار* اویده لوطریب ایسکینده
 باری چیچان قاقیلدار* اولاقه چعب برینه* بری سوزین ماقولدار
 جاوکوب بولصه باصینکده* بری قالماس قاصینکده* جینا کداسانک طاباندار
 دالاعه چیعپ اوزینکدی* جاودان بیتار جاماندار* جالبارینیب کون کوریب
 جافنین صاطیب جون کوریب* قاطانک قولطانک آمالدار* تویسقانه کیچیلی
 جصاص بالادان بیتردی* اوللوده جوق بلوجوق* کلارمنان کیتاردی
 جاقینعه ابریب مال صالمای* جاوینی کوریب جان صالمای* قایدان عنه بلادی
 آوبرمنان جینکیلدینک* آراسی مین اوتاردی* جولداص آزوبب صاصقانه
 آویل صونان ایستاسین* آط اوستونان کوتاردی* آوبر ج-وموس کیز بولصه
 آراض کسی بولعاصب* صیلتاو ایتار بیکیردی* اویسرانایدی کسی دان
 کرجینکدای جوریب کیکیردی* اونکالیب آکر آلدینکیز* آرجرداناق کوبیار
 آجارلینکیز مال دینکیز* فلانچهنی اورامدیب* تولانچهنی قرامدیب
 طارچیلقدی قایراندا* کینکچیلکده اوبراندا* کوب باطرعه قالدینکیز
 آگر تلین آلسانکیز* بری قالماس کی دان* آکر تلین آلماسانک
 بقصب چیریرایچینان* هر که داق بارعوی تووصقان* قایسی سی جاودی قووصقان
 کون جاوعانده قوونونکده* کون آچیقده مویننکده* آریلماس میندیت بولعان صونک
 هر که ننک کونکلی صووصقان* جاقسیعه بتکان آعابن* اوز اوپونده کیزاکیز
 چیچان کلار صارطیلدا* براو بلار جرکلسه* سوز طابالماس قاطیلدا
 قالجینکده کلار چورقاقداو* جاوعه کلار قورقاقداو* ایرکندی جیرده ایضا قور
 طومریق کیلار طارقیلدا* اداینان طامیلجب* منیزی تاندی بولمایدی
 صاصق پسانکداو کیلادی* قرط ماقطانچاق اونیکایدی* کسمینب جمالدا

قوطلامدیب ایمنان*بارین کوروب کی دان*چیغعه آبدان باطادی
 بول بولماصه اونسی*آوداریلب قونیسى*آلیصدان دام طاطادی
 خدمت قلیب مال طاییای*علم اوقیب اوی طاییای*قور او یونده جاطادی
 ایل قیدیریب آص ایچیب*ایرکینک آرین صاطادی*بالا چاعه اورعاجی
 اویده جاراب قاطادی*اینکباگی جوق ایرکیب*بر چولاقین سیرکسب
 یصق دیگین آنط چیقدی*برسوز اوچون جاو بولیب*بر کون اوچون دوص بولیب
 جوز قوبلعان صالط چیقدی*یصق کمدیب صه راسانک*قالاعه شاپصه دیم آلمای
 اوتریک آریض کوب برسه*کورگانداردان اویلماى*صبرادن باصقه صری جوق
 شارواعه قری جوق*اوتریک اوساک ماقطانعه*آعیب طورصه یننه صو
 آط چعائنن کم کورماس*برو آطین قویصه قو*قو نفسی سین طییالمای
 آطیم چیعب جورسیندیب*براکه گه قاص بولصه*جیلیکترگین آیطافعه
 آراق ایچای ماص بولصه*ایل طنچ بولصه آزادی*ایریکب اول جازادی
 اویده اوطرصه صالبراب*توزگه چیغصه آبراب*کسی کورسه قلجانکداب
 قالجنک چیلص ارجانکداب*اوز او یونده قپانکداب*کی ایونده کوی طانکداب
 آقلى بار کسی نی*آیاطدایدی داطدایدی*آوقاتى بار طوعاندی
 قایرسزایتدیب جاطدایدی*مالین باقدینک دوصبانی*کسالدی یصق کوبایدی
 کوچیک ابتدای اوروب جور*کسی دن کم مین دیمایدی*قوتل منان قوترتب
 کیناربر کون اوترتب*حزمت قلعان کسی سین*قوریطوعه تابایدی
 قلیب جورکان اوناری*خراکاتی آریکیت*اوزی اونکباعان آنطورعان
 کم گه اویلایدی براکات*کمدی اویالیب آیایدی*راضی حوق سوزی تنک
 ایریصی جوق اوزتنک*اونککای جالعان ماقطانمین*چین تنک بیتن بویایدی
 بول سوزیمده جالعان جوق*آبطلماى سوزیم قالعان جوق*آبایلانکز بایقانکز
 ایلدنک جایی صولایدی*

(11)

بوتان ایلده بار بولصه*ایجیتداسینک صیلا سینک*صبرلاس صرلاص کوب بولعان
 کوبدان طااطو قیما سینک*باصینکه جوموس توسکین کون*طااطولقدی بورینکچی
 نه علیب اول اویلا سین*آچیب بیرار جاوینکه*اوزی کورکان قویماسین

ابا داديپ مالدیب توار اينديکي جصاص
 اينکباکين تيرين صايب تيزدين جیصاص
 مایچ ساوده سقلدی کولکی صايب
 آلهه قویماس آرائی طاعی طویماس
 اصق او طيص سقلدی آلیص بیرس
 تری جان تنک قلعا نی بوکون تیگیس
 بری کویتونکه طالاص بری آرام قیب
 توباليسکين داوالاصقان جانجال کیرس
 جصاص بالا آویل طاطو بولا قالار
 آتا آنادان جاقين بوب ايرتيب آلا
 برين بری قوچا قطاب چوويلدا صيب
 اوین طارقار کیزیده اوروص سالار
 براوی جیلاب بارصه اویگه طامان
 آتا آناسی بورقلدار اونان جهان
 طاطولاهی قوریصین اوینی مین
 دال صولارعه اوخصایدی منه زامان
 جهان طاطو قاضای اوزینگه اور
 اوعان سینسانک بر کونی بولار سینک قور
 آری بار اویاطی بار اولگانگه سین
 اوزی ضرور دنک بولادی ایعیده ضرور

1886 г.

۱۸۸۶ نچی جلی

(10)

صابرسز آرسز ایرینچاک* کورسه قزار جالماويز* صوری قازاق صول اوچون
 آلطی باقان آلويز* اوزین اوزی کوندیدی* جاقینین جالغان مندایدی
 اول آرزویق بلکیسی* اویاطسنبای اویلانبای* قوی دیکانگه نل آلمای
 ایس قلمایمه اولگیسی* براق سیکرب چیعامدیب* براق ارعب توسمیدیب
 میریکیدی جاطادی* اورلقین مال طابامدیب* ایگیسه اول شابامدیب
 سویتب خدای آطادی* بونینک دیسه براوگه* جوق نرسه نی جاطادی

آقل كراك ايس كراك مناز كراك
 اير اويلار ايس قلماس حاتين زيريك
 صلاق اولاق اويناچى كريم كرىز
 جرطانك طرطانك قزىلدان چىعادى ايريك
 حاتونينك سيني سويسه سينده اونى سوي
 قورجانك صويق كلادى كى صاصيق مى
 اينرى آقلدى حاتى منازدى بوب
 طاطو بولصه اير ايس اوستنديگى اوى
 جوق بولصه حاتونينك نك جاط اوسكى
 بولماصه منازى نك هيچ كىساگى
 مايصقان يينه گولداى طولقصيعان
 كم ايماس آلطين طاقدان جارتوسىگى
 جاساوليديب مالديديب بايدان آله
 كيداي قزى آرضانديب قومارلانبه
 آرى بار آقلى بار اوياطى بار
 آطا آنانك قزىنان عافيل قالمه
 اوينگه طاطوقورينك كلسه كىريب
 صاضدانبا سين قاباقين ايمانديريب
 ابرى سويگين كىنى اوده سويوب
 خدمت قلسين كونكلى طازا جوريب
 قورينك نك تاوير بولسين اوزمنازى
 آبويرلى قالجينك مين كيلسين سوزى
 سن اوعان موين بوريب سوز آبطقاندە
 حاتينكده بولماسين اونك كوزى
 كى قورى بوكون طاطو ايرتاتك باتو
 تىلاوى جاقينديعى بارى صاتو
 كوكرينده قاباو جوق هيياناة جوق
 قاجيماس قابطا آنيماس قايران تاتو

بر چیره برگه جورسانک باصینک قوصیب
 برینکدی برینک سویلا سوزینک توسیب
 برینکدی برینک عزة خرومت قلش
 طورغندای ینه قورق جانینک چوچیب
 جولداسدیق صخباتداسدیق براولکان ایس
 اوتنک قادیرین جیتاسز آدام بلمس
 سویوکدی ایر بلکان صرین صرطقه جاباس
 آرطینکنان بر آویز سوز آبطب کولماس
 کویلمه جکتبندیب اونامی اوناص
 صالینصانک صالدوارلق قادیر قوباس
 ایر جکت طانکداب طاویب ایین جورسین
 تویاتکه اولی کچیننک باری بر باص
 براودی کورکی باردیب جاقی کورمه
 لافلداق کورسه قزار نفیسکه ایرمه
 آیل جاقی بولمای دی کورکی منان
 منازینه کوز جیتای کونکل برمه
 کوب جورمس جینکسیکقولیق تیزاق طوضار
 جانعرار جینسین قومار جاطقه توضار
 کونده کورکان بر بتدان کونکل قایطا
 قلط ایتکز باس قلقدی طامرچی اوضار
 طولقینین جورینگینک حطدای طانر
 بولک لیتکز باس قالاچه صوقفا طامر
 جار کونکلینه بر جانین فیده قلیب
 بلماسدیکینک بار بولصه قیلار صابر
 چو دیکانده کورینار صولو آرطیق
 کوی کویچیل کلادی اوندای قانچیق
 بنم بارده بیمه کم چیداردیب
 کمی بپانکداو کلادی کی طانطیق

— 12 —

قالجينك باصیب اوتکز کین قایران داورین
 توبنده طارطقز بایمه اول بر زارلیق
 اوصی ایله بوز بالا جوق سوزدی اوغارلیق
 جاقسی آیرده ییه جوق آط طوارلیق
 آتاویسر آقصالدار آیطیادی دیب
 جورما سیندیب آزعنه سوز چیماردیق

(9)

جکندیر اوبن آرضان کولکی قیباط
 ایکی تورلی نرسه عوی صرمین صیباط
 آرضان جالغان کولمایتون چین کولیرلیک
 ایر طایله جارایدی قلصه صخاط
 کی براو تینکدار اوبدان چیقانینچه
 کی براو قویار کونکل اوقانینچه
 سوز مانیین بلارلیک کی براو بار
 آبالا هر بر سوزدی اوز حنائینچه
 چین کونکلمین سوبه ایکان کیدی سوبه
 بر سوزمین طورده ایکان جانصه کوبه
 فرمزی قزیل یفاک بوز بالالار
 اونکعاق بولصه بولعایدی بر دیم تیه
 کیریک این بوز بالاعه طالابدیق
 هر تورلی اونار مناز جاقسی قلق
 کی بر جکت جورادی مافطان کولیب
 صرطقه یصق کیلادی کوزکه صیتق
 کیدی کون قزیق داورین طاطو اوتکز
 جیتاسه برینکدیکین برینک جیتکز
 کونچیلدیکز طاطو بول چین کونکل مین
 خیاناتچیل بولعایدی ایدان کبتکز

قزدى آويلعه قزنداب اويور بولصه
 كونكلينا ضر قوانيج بر باداليق
 ديئانكدار اويناس ايسكه جويئاناليق
 آقل طابصاق مال طابصاق قوانالسق
 قزدى سويسانك برداق سوي طانكداب طاوب
 كورسه قزار كونده آصيق ديواناليق
 جاصديقه بر كولكيمينونك بر قاراليق
 كولكى باققان بر كورار بيچاراليق
 آويل اونار ايزداليك قولدان كلسه
 اينك بولماصه اينكباكن مال طاباليق
 طوي بولسه طون كيالك جور باراليق
 بريزدى بريز آودار اليق
 آط آريقطار طون طوزار كادير كيتار
 كولكى اونچه كويلىب شولاماليق
 اوايم ابر قورعاني ايسى باراليق
 قيوني بول دونيانك قولى طاراليق
 ايفه ايفه كنه ايليرمه بوز بالالار
 بوليس كونديك بر مايدان ابر صاراليق
 صالينه قلئانكداعي صان قوماراليق
 آلدينكده اوايم كعب چوچيناراليق
 جارلق جالينشى جالطانك كوزديك
 سويكىمي ايكيمي جوق شالديواراليق
 آسيم صالديق اولگينچه كيم فالاراليق
 اوعانده مزگيل بولار طوقطالاراليق
 اورلق قار ئيتراپ طاماق آصيرار
 جوموس قيب بولماعان صونك مال طابارلق
 باصينده آكه آبطابصا آقل جاراليق
 آعايين طابلماصه اوى صالاراليق

— 10 —

برآرچوفكه چفانى صوندای چاپچاق
 موچاسینان بووینب باصادی آلاق
 قاص آلدینه جیبریب ڪلتورامدیب
 آق طماقندك قولای صالطاق صالطاق
 جازدیكونی آق بورکی بوڪتیلمایدی
 قولینده بر صابوی بار اوداعی آپاق
 ڪیریگیكه صابودی چانچیب قویب
 بورکین ایلب قاریدی جالطاق جالطاق
 تری جانعه قور بی بوب جابجاصینداق
 قالجینسکداماق قاصیناق ارجانکداماق
 بت آوزین سوز سویلارده جوز قوبلطب
 قاص کیرمک موین بورماق قوراضدنباق
 اوصوندای صیدانك جکت ایلده مولاق
 باریده شارواعه ڪلادی اولاق
 صرین توزار برو جوق صرطین توزاب
 بار اوناری قوبوربای صیص چولاق
 اولاردنك جوق اوینده مالین باقباق
 آلال اینکبک مال طایناق جورطغه جاقباق
 جالعز آطین تیرلیتب ایل قیدیریب
 سلام دیسبای آلیصدان ایرجانك قاقباق

(8)

بر داورین کیمدی ڪونککه بوزبالایق
 قارطایماسدای ڪورمالیک اوبلاناق
 جاصدیقه کوکراک ضرور وایم جوق
 دیمزیه هیچ نرسه دان قورقالایق
 باراویسی اولانك آیطب آن صالایق
 براودی قالجینك قلیب قولعه آلالیق

آلا جیلان آش باقه ~~کوفلدی~~ عدار
 کسی ایکاندیب اولوقدان اویالمای جور
~~بیغدی~~ کده براو ~~بیگداب~~ طورالمای جور
 اوداعی اوری قاردی قرالمای جور
 قارصیلق ~~کونده~~ قلغان تیلی تیتناک
 جازا طاراطب هیچ بری صوالمای جور
 قارینداس قارا جیرگه طیعالمای جور
 بری تنک بری سوزین خوب آلمای جور
 قوادی ظمر دوص جارینک حاتین بالانک
 اولارده ~~بیر~~ قالمادی بولالمای جور
 بر کوچنی کوب تیتناکدی چیعا آلمای جور
 ایچده جالین دیریت بولیب چیعالمای جور
 آراق ایچکین ماص بولغان جورطدنک باری
 نه فایده نه ضالالمی بلالمای جور
 جیتلب جاز جایللوعه قونالمای جور
 کوز ~~کوز~~اوده جانجالسز بولالمای جور
 قص قصطاوینک قبقریل اوبر باله
 اورالیب هیچ برشروا اونکالمای جور
 جاصی ~~کچی~~ اولکاتنان اویالمای جور
 صورامصاقدار نفیسین طیالمای جور
 سلام بورچ سوزقولق بولعاننان صونک
 قاندای جان صرطدان سوزبوب صنالمای جور

(7)

آداصقاننک آلدی جون آرطی صوقباق
 اولارعه جون آرامتنک سوزین اوقباق
 فاص مانکعاز مالعه بوککین ~~کسم~~ سنب
 آسته جوق کسالدی ایسدان یتدای قورقباق

کوچی جیقای بای جینکباک آویل باصدا
قوله توسار سلیسی آبدان قاطیب
جائی آیاولی جاقسبعه قوصا میندیب
هر کم برایت صافطاب جور ایرلداطیب

(6)

کونکلم قابطدی دوصدانه دوصانسانده
آداماعان کم قالدی تری جانده
آلیص جاقین قازاقدینک بارین کوردیم
جالعز جاریم بولماصا آنده صانده
فایده اوچون برو جولداس بوکون طانکده
اول طورماس باصدا جیعا قیصایعانه
مونان میتنک قای جانم آیاولی دیب
برگه طوریب قالدی کم ماییدانه
ایندیکی جورطدنک سوزی اورلق قارلق
صانالی جان کورمادیم سوزدی اوعارلق
اوصی کونده اوصی ایلده دانیمه جوق
میسیر قانیب ماز بولیب قوانارلق
بایلارده مل قزیعین بلالهای جور
جاز جیاریب کوز آطین منالهای جور
صابلطب کونده اورلاطب اینر جوعالطب
ایضا منان ایرجایب کولالهای جور
صاوداگر طنچدیق صاوده قلالهای جور
قولدان یریب قور بولیب آلالهای جور
ایل آولافده کوچ آیطقان طوبده طانکعان
آرسیز جورطدان کونکلی طنالهای جور
استیلارده ایسینه قوانبای جور
ایل آزدیدیب نادندار مونکایمای جور

— 7 —

برليك جوق بريكه جوق چين بيل جوق
 صاپريلنى بايليعنك باقمان جلقنك
 باصده مى قولده مالعه طالاص قلعان
 كوچ صانصقان كوندبستك بوزداو چيرفين
 اونكالاي بويده جورسه اوصى قرطينك
 هر جرداق جازيلمابه جانيم طرفينك
 فاي جرينكنان كونلكه قواط قيلدق
 قرآطيلماس بولعان صونك منسه فرقنك
 طياناقسر بيلوسز بايعوص قيلينك
 نه توسر قور كولكيدان جرطنك جرطنك
 اوعنديرار كى كه كيز كهيلككانه
 بح بح دىباى قالامه اولده آنسرطين

(5)

بايلار جور جيعان مالين قورعلاطيب
 اوز جوزين اونين بيريب آلار صاطيب
 اونين آلب طوقسانان دامه قليب
 بول جورطدى قوبعان جوقبه خدى آطيب
 باريب كيله ايرتسدينك صوبن طاطيب
 بريب كلسه بر آريض بو طب شاطيب
 ايلدى آلب ايدىلدى آلب ايسرىدى
 ايسب كيويب قاباريب كىلا جاطيب
 آرى يير اينالسه آطى آريقطاب
 چعنعه بلچاسينان آبدان باطيب
 صوم صور قيه قوبلكچ اطاشاقعه
 خدای قومار قلىدى قالجراطيب
 قورعلاصه قورقدىب قوباعان صونك
 شاطرادى قالاغه بايدره آنداطيب

— 6 —

رقلداب قارعا قالاس آرط جاعينان
 كويعكانطايي اوستينده چيقلقدا
 تيبب چيعب ابضاعب اوصطاطباصه
 قوانار ايالاري صونده ارجاقدا
 نه طابلق موني منان ديكان جان جوق
 توني بويي كوفلداز قوصين ماقطا
 باصقه صاساجانعه اولجادانيمه جوق
 قايران ايل اوصي نيمين جوردالاقدا

(4)

قالينك ايليم قازاعم قايران جورطيم
 اوصطاراسز آوزينكه توسي مورطينك
 جاقسي مينان جماندي آبرمادينك
 بري قان بري مايوب ايندي ايكي اورطينك
 بت بركانده چراينك صوندای جاقسي
 قايدان عنه بوزيلدي صارطچه صرطينك
 اوقبايسينك اوز سوزينگنان باصقه سوزدي
 آوزيمين اوراق اورعان اونككاي قرهطينك
 اوزيمديكي دياآلماي اوز مالينكدي
 كوندوز كولكينك بوزيلدي توند هكي اوبقينك
 كورسه قزار كيلاادي بايلاوي جوق
 بر كون طرطينك ابتادي بر كون بورطينك
 اوز باصينه بي بولعان اونككاي قيم
 مينكي بوزعان جوقبه ايلدينك صيقين
 اوز ديرينكدي توزيلار دياالمايين
 اوز قولينگنان كيتباسه ايندي اوز ارقينك
 آعابن جوق نرسه دان ابتار بورطينك
 اوتكده آلعان جوقبه خدای خلقين

دی اوزینکه ایرک بیرامدیب
 کمدی سویوب صایلاسانک یک کورامدیب
 بوزیلماصاوعان ایل توزیلکین جوق
 اولق جوربول ایسینکدی یک کورامدیب
 حورط جورعوی آرامدیقدی ایب کورامدیب
 طوقطاو آبطان کەسی نی چیت کورامدیب
 سار میکان جای جورکان حورط قاناعاتین
 خدایدنک اوز برکانین جیب کورامدیب
 آطانی سالا آنکەدیدی آعانی اینی
 ایت فورلق نمائی ایکان سوتیکین کونی
 جانین صاطقان مال اوچون آنطورعاننک
 آبطان سوزی قورسین چقان اونی
 آلیص جاقین قازاقدنک باری قانکعب
 آیامای برین بری جورعوی آنکەدیب
 مالین یاقدینک کالیناویا بوضار
 فروار دیکر جاراطقان نیسین جانعب
 آنط ایچکین کونده برکان جانی قورسین
 آرن صاطیب تیلانککان مالی قورسین
 دیصقه کونده قریق جرکه قوبیا قویوب
 قوتل مین قولق صاوعان دانکی قورسین
 بر آطقه جوز قوبولعان جوزی کویک
 اوز اوبونده چیرتیکین فانکی قورسین

(3)

قران بورکوة نی آلمایدی صالحه باباطاب
 جورط جورعوی کویکانطایسین قارعا صاقتاب
 قران چیقسه قیباعا جیبارادی
 اولارده ایکی قوصین ایکی جاقاطاب

(2)

اوطايدىق قابى اويلايدىق اولغايدى آرمان
 چوچيمين كيونكى جاض سالاردان
 تيرين صاطباي تيلمريب كوزين صاطيب
 تيب تيگس جورطدنك بارى بولدى آرمان
 باي آلدى كيزينده كوپ بيرامديب
 جيتباي طورعان جرينكده نيك بيرامديب
 بى مين بولص آلدى كوچين صاطيب
 من قازاقدان كيگينكى آبسيرامديب
 چارلى آلدى خدمت بن اوتكارامديب
 ايلو باصى چار صايب لىب بيرامديب
 جالانكفا يا جاط مناز جاو آلدى
 بيرماي جورسانك من سيني جيك كورامديب
 دوص آلدى برماسانك بولط بيرامديب
 جاوينكا قوصيلوعه صرط بيرامديب
 بوزيلعان صونك من اونكاي طاييلماسبن
 نه قليب اونكايلىقبن ارق بيرامديب
 جوز قاراعه ابكى يوز آرمان بار
 باص قاطار باص آياعين تيكسارامديب
 ايل جيب مال صويونكز ايت بيرامديب
 مال برسام سن منديك بولديب بيرامديب
 قارا قاراعه سقلدى شولا سين جورط
 كم كوپ برسه من صوعان سيرة بيرامديب
 بوزيلارده اويلماس بت كوريمديب
 آنط ايچودى كم اوبلار ديريت كوريمديب
 قاباعان ايتچه اوچيگب چيغا كيلار
 من قاپصام طاب برجرين بوكسارامديب

— 3 —

آقلىدى قىلاقچە ايلماك
 بول سوزدين ايرتيگى تيز اويرانبا
 راص سوزدنك كىم بلار خاصياتين
 آقلىز چىنە سىنباي جوقچە سىنباك
 قزىل آراي آق كىموس آلطين برگاك
 قزىقدى ايرتيگى كوتاريلماك
 اقصاقالدنك آكهتك بىلمىتىك
 سوزىنان صردانك طارطب تىز جيرانباك
 آقلىدى قارا قىلدى قىرىقچە بولماك
 هر نرسەگە اوزىنداي باعا بىرماك
 طاراضىدە قاضىدە اوز بويىندە
 ناداننك سويسانكىكانى كويىن دورمىك
 آلاشقە ايچى جاؤبوب صرطى كولماك
 جاقين تىرىدە آنكىدىب اولسە اوكىرمىك
 بر ايكي جولى بولعان كى كورسە
 خدای سويوب جاراطقان اوصى دىماك
 ايل بوزىلسە طابىئى شيطان اوزىنك
 فرشته تومانچىكىدىب قايى جىماك
 اوزىمىنك ايتدىكىمنان بولدى دىماي
 چىنكىدىب شيطانچە بولار كوماك
 صرطدان صىبىاق قۇصىباق اورچىلدانباك
 صبر منان طوب جاساب بولاك بولاك
 آرامدىقبن بارمىكان جاتنان آصباق
 اوزىمىن اوزى بر كون بولمايمە آليك
 فولدان كىلا بىرامە جورط يىنكىكارماك
 آلادىق آرامدىق كىم تىنكىكارماك
 ماقطان اوچون قايراطىز بولس بولماق
 ايتداي خوربوب اوزىنە سوز كىلترماك

(1 نچى بولىك)

(خلق طوعرالى)

(1)

قارطايديق قابى اوبلايىق اويغى سىرگىك
 آچۇنىك آچىعان اواوينىك كىرمىك
 مونىكداسارعه كى جوق سوزنى اوعارلىق
 كىم كۈنىكلىدى كوتارىب بولادى ايرىمىك
 جاس قارطايماق جوق طوماق طوعان اولماك
 تعدىر جوق اوتىكان آدم قايىطا كىلماك
 باسقان اىز كوركان قزىق آرتده قالماق
 بر خدايدان باسقەنىك بارى اوز كرمىك
 اىر ايسى آقلىه ايرىمىك بويدى جىنكىك
 اوزار سىزدىك قلىق اوله كورمىك
 چىعه اوبلاماي چىعانداق قلىق قلماي
 ايرىنچاك ايزىدىگىنان كۈبكە كۈنىك
 جماندار قلالماي جور آلل اىنكىك
 اورلىق قولق قلدىمىدىب قاعار كۈلباك
 آرامدىقه جماندىق كورماي قالماس
 مىك كۈن صىناص بر كۈنى صىنا چولماك
 آدمىزاق تىرىلىككى داولىت بىلماك
 آقلى طايىاق مال طايىاق آلل جورماك
 ايكايىنىك برى جوق آويل كىزىك
 نه خورلىق قورقاجانكىن كۈن اوتكىزىك

قازاق آقنى ابراهيم قونانباي او على نك اولانكى

С.-ПЕТЕРБУРГЪ.

„Восточная“ Электро-печатня И. Борагановаго.

В. О. средн. пр.

МАЗМҰНЫ

АБАЙ ШЫҒАРМАЛАРЫ ҚОЛЖАЗБАЛАРЫНЫҢ ҒЫЛЫМИ СИПАТТАМАСЫ

Княз Худашевтің қолжазба нұсқасы.....	6
Княз Худашев қолжазбасынан үзінді	8
Садуақас Шормановтың қолжазба нұсқасы	9
Садуақас Шорманов қолжазбасынан үзінді	11
Мүрсейіт Бікіұлының қолжазба нұсқасы (1906 ж.).....	12
Мүрсейіт Бікіұлының 1906 жылғы қолжазбасынан үзінді	15
Мүрсейіт Бікіұлының қолжазба нұсқасы (1907 ж.).....	16
Мүрсейіт Бікіұлының 1907 жылғы қолжазбасынан үзінді	18
Мүрсейіт Бікіұлының қолжазба нұсқасы (1910 ж.).....	19
Мүрсейіт Бікіұлының 1910 жылғы қолжазбасынан үзінді	22
Төлеу Түгелбайұлының қолжазба нұсқасы	23
Төлеу Түгелбайұлы қолжазбасынан үзінді.....	25
Шериаздан Марсековтің қолжазба нұсқасы	26
Шериаздан Марсеков қолжазбасынан үзінді	28
Ахат Шәкәрімұлының қолжазба нұсқасы.....	29
Ахат Шәкәрімұлы қолжазбасынан үзінді	31
Мүрсейіт Бікіұлына телініп жүрген қолжазба нұсқа.....	32
Мүрсейіт Бікіұлына телінген қолжазбадан үзінді	34
1-анонимдік қолжазба нұсқа	35
1-анонимдік қолжазбадан үзінді.....	37
Тұрағұл Абайұлының қолжазба нұсқасы	38
Тұрағұл Абайұлы қолжазбасынан үзінді	40
2-анонимдік қолжазба нұсқа	41
2-анонимдік қолжазбадан үзінді.....	43

ҚАЗАҚ АҚЫНЫ ИБРАҺИМ ҚҰНАНБАЙҰҒЫЛЫНЫҢ ӨЛЕҢІ

1-ші бөлік. Халық туралы	46
(1) Қартайдық, қайғы ойладық, ұйқы сергек	46
(2) Қартайдық, қайғы ойладық, ұлғайды арман.....	48
(3) Қыран бүркіт не алмайды, салса баптап	50
(4) Қалың елім, қазағым, қайран жұртым.....	51
(5) Байлар жүр жиған малын қорғалатып.....	52

(6) Көңілім қайтты достан да, дұспаннан да	53
(7) Адасқанның алды – жөн, арты – соқпақ	55
(8) Бір дәурен кемді күнге – бозбалалық	56
(9) Жігіттер, ойын арзан, күлкі қымбат	58
(10) Сабырсыз, арсыз, еріншек	61
(11) Бөтен елде бар болса	64
(12) Ішім өлген, сыртым сау	69
(13) Болыс болдым, мінеки	71
(14) Мәз болады болысың	75
(15) Білімдіден шыққан сөз	77
(16) Біреуден біреу артылса	78
(17) Бай сейілді	79
(18) Ем таба алмай	81
(19) Замана ақыр жастары	82
(20) Бойы бұлғаң	85
(21) Антпенен тарқайды	87
(22) Қайтсе жеңіл болады жұрт билемек?	88
(23) Қарашада өмір тұр	89
(24) Жас өспірім замандас қапа қылды	90
(25) Талай сөз бұдан бұрын көп айтқанмын	91
(26) Аш қарын жұбана ма майлы ас жемей?	92
(27) Балалық өлді, білдің бе?	93
(28) Малға достың мұңы жоқ малдан басқа	94
(29) Туғызған ата-ана жоқ	95
Бір сұлу қыз тұрыпты хан қолында	96
(30) Болды да партия	97
(31) Ұяламын дегені көңіл үшін	98
(32) Жалын мен оттан жаралып	99

2-інші бөлік. Өлең туралы..... 100

(1) Өлең – сөздің патшасы, сөз сарасы	100
(2) Біреудің кісісі өлсе, қаралы – ол	102
(3) Мен жазбаймын өлеңді ермек үшін	104
(4) Көңіл құсы құйкылжыр шартарапқа	105
(5) Құлақтан кіріп, бойды алар	106

3-інші бөлік. Өзі туралы	107
(1) Жасымда ғылым бар деп ескермедім	107
(2) Патша құдай, сыйыным	108
(3) Келдік талай жерге енді	109
(4) Өзгеге, көңілім, тоярсың	111
(5) Кейде есер көңіл құрғырың	112
(6) Не іздейсің, көңілім, не іздейсің?	113
(7) Жүрегім, ойбай, соқпа енді!	114
(8) Ал, сенейін, сенейін	115
(9) Көлеңке басын ұзартып	116
(10) Адамның кейбір кездері	117
(11) Қуаты оттай бұрқырап	118
(12) Сұм дүние тонап жатыр, ісің бар ма?	119
(13) Өлсем, орным қара жер сыз болмай ма?	120
(14) Есінде бар ма жас күнің	121
(15) Жүрегім менің қырық жамау	122
(16) Жүрегім, нені сезесің	123
(17) Көңіл күйі тағы да	124

4-інші бөлік. Ғашықтық туралы	125
(1) Желсіз түнде жарық ай	125
(2) Әуелде бір суық мұз – ақыл зерек	126
(3) Қор болды жаным	127
(4) Сен мені не етесің?	128
(5) Жігіт қызға айтқаны. Айттым сәлем, қалам қас	131
(6) Қыз жігітке айтқаны. Қиыстырып мақтайсыз	133
(7) Қызарып, сұрланып	135
(8) Көзімнің қарасы	137
(9) Ысытқан, суытқан	140
(10) Ғашықтың тілі – тілсіз тіл	141

5-інші бөлік. Ой туралы	142
(1) Жақсылық ұзақ тұрмайды	142
(2) Лай суға май бітпес қой өткенге	143
(3) Өлсе өлер табиғат, адам өлмес	144
(4) Сағаттың шықылдағы емес ермек	145

(5) Алла деген сөз жеңіл.....	146
(6) Жүректе қайрат болмаса.....	147
(7) Тоты құс түсті көбелек.....	148
(8) Алланың өзі де рас, сөзі де рас	149
 6-ыншы бөлік. Насихат туралы	152
(1) Базарға, қарап тұрсам, әркім барар	152
(2) Интернатта оқып жүр	153
(3) Сәулең болса кеудеңде.....	157
(4) Жастықтың оты жалындап.....	158
(5) Әсемпаз болма әр неге.....	160
(6) Көк туған – алдындағы келер заман.....	161
(7) Сенбе жұртқа, тұрса да қанша мақтап	163
(8) Адам – бір боқ көтерген боқтың қабы	164
(9) Жапырағы қуарған ескі үмітпен	165
(10) Қуанбаңдар жастыққа.....	166
(11) Осы қымыз қазаққа	167
 7-інші бөлік. Замандастары туралы	168
(1) Көзінен басқа ойы жоқ.....	168
(2) Менсінбеуші ем наданды	169
 8-інші бөлік. Сегіз аяқ.....	170
 9-ыншы бөлік. Сұлу ұрғашы туралы	175
(1) Қақтаған ақ күмістей кең маңдайлы.....	175
(2) Білектей арқасында өрген бұрым	176
 10-ыншы бөлік. Жазғытұры	177
 11-інші бөлік. Жаз	179

12-інші бөлік. Күз	181
(1) Сұр бұлт түсі суық қаптайды аспан	181
(2) Қараша, желтоқсан мен сол бір-екі ай	181
13-інші бөлік. Қыс	183
14-інші бөлік. Аңшылық туралы	184
15-інші бөлік. Переюдтар. Онегиннің сипаты	186
(1) Жасынан түсін билеп, сыр бермеген	186
(2) Татьянаң Онегинге жазған хаты	188
(3) Онегин жазған хаты Татьянаға	191
(4) Онегиннің Татьянаға екінші жазған хаты	194
(5) Татьянаң қайтарған жауабы	196
(6) Онегиннің өлердегісі. Абай өзі шығарған	198
(7) (Переюд Лермонтовтан). Асқа, тойға баратұғын	199
(8) Қараңғы түнде тау қалғып	200
(9) (Лермонтов сөзі. Байроннан көшірілген). Көңілім менің қараңғы. Бол, бол, ақын!	201
(10) Өзіңе сенбе, жас ойшыл	202
(11) Қорқытпа мені дауылдан	204
(12) (Тұтқындағы батыр). Қараңғы үй терезесі – тұтқын орны	205
(13) Рахат, мені тастап қоймадың тыныш	206
(14) Махаббат, достық қылуға	207
(15) (Лермонтовтың «Дума» деген бәйтінен). Қарасам қайғыртар жұрт бұл заманғы	208
(16) Сал демеймін сөзіме ықыласыңды	210
(17) (Кенжал. Лермонтов)	211
(18) (Лермонтов). Менің сырым, жігіттер, емес оңай	212
(19) (Лермонтов). Өлімге бұйырылған жазасыз адам	213
(20) (Лермонтов). Жолға шықтым бір жым-жырт түнде жалғыз	215
(21) (Лермонтов). Теректің сыйы	216
(22) (Лермонтов). Нұрлы аспанға тырысып өскенсің сен	218
(23) (Лермонтов). Парус	219
(24) Қонады бір күн жас бұлт	220
(25) (Лермонтов). Жүректе көп қазына бар, бәрі жақсы	221

(26) (Лермонтов). Асау той, тентек жиын, опыр-топыр.....	222
(27) (Лермонтов). Мұңлы шайтан – құдайдың қуған жаны.....	223
(28) (Лермонтов). Қалқам-ай, мен үндемей жүремін көп	225
(29) (Переуод бөтен орыс өлеңінен). Мен көрдім ұзын қайың құлағанын	226
(30) (Переуод Крыловтан). Шілік пен емен бір күн сөйлесіпті.....	227
(31) (Крыловтан). Қорасына бір байдың	229
(32) (Крылов). Жаман үйде жалғыз шал.....	231
(33) (Крылов). Есек пен бұлбұл.....	234
(34) (Крылов). Қарға мен бүркіт.....	235
(35) (Крылов). Көршіні көрші шақырды	237
(36) (Крылов). Шырылдауық шегіртке	238
(37) (Крылов). Бір таудағы хайуанды бір арыстан.....	240
(38) (Крылов). Қарға мен түлкі.....	242
(39) (Крылов). Есек	244
(40) (Крылов). Бақа мен бұқа	246
(41) (Крылов). Піл мен қанден	248
 16-ыншы бөлік. Аттың сыны.....	 249
 17-інші бөлік.	
(1) Әңгіме Масғұт	251
(2) Ескендір әңгімесі.....	255
 Абай (Ибраһим) Құнанбайұлының өмірі	 261

АБАЙДЫҢ 1909 ЖЫЛҒЫ ТҰҢҒЫШ ЖИНАҒЫНЫҢ ФАКСИМИЛЕСІ

Абайдың 1909 жылғы тұңғыш жинағының факсимилесі	272

Ғылыми басылым

АБАЙ

Шығармаларының академиялық толық жинағы

ҮШ ТОМДЫҚ

ҮШІНШІ ТОМ

**Абай шығармалары қолжазбаларының
ғылыми сипаттамасы**

Бас редакторы *Ә. Пірманов*

Редакторы *Г. Қадырқұлова*

Көркемдеуші редакторлары *А. Лұқманов, А. Алиева*

Техникалық редакторы *М. Жансұлтанова*

Корректорлары *А. Сейткен, А. Сламбек*

Компьютерде беттеген *Э. Омарова*